A LŐRINCI FONÓ

vár benneteket, nyolcadik osztályos és általános iskolát végzett LÁNYOK és FIÚK.
Az 1984/85-ös tanévre a következő szakmákra iskolázunk be általános iskolát végzett, egészséges 14—15 éves LÁNYOKAT és FIÚKAT.
Lányokat fonó;
fiúkat textilipari gépszerelő, géplakatos és esztergályos szakmára szerződtetünk a LŐRINCI FONÓ szakmunkástanulójaként. Felvételi vizsga nincs!
A tanulmányi idő: 3 év.
A tanulmányi idő alatt jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók nyújtanak segítséget a fenti szakmákat választó, szorgalmas tanulóknak a vizsgák sikeres letételéhez és a szakmunkásbizonyítvány megszerzéséhez.

JUTTATÁSAINK:

fonó szakmunkástanulók részére
— napi 3 Ft-ért ebéd,
— havi 20 Ft-ért autóbuszbérlet.
A három tanév idejére ingyenes a
— kollégiumi elhelyezés,
— tankönyvek, tanszerek,
— munkaruha, iskolaköpeny, fejkendő, munkacipő.
Ezenkívül a tanulókat a következő juttatások illetik meg havonta:
— tanulmányi ösztöndíj (tanulmányi eredménytől és évfolyamtól függően) 320—750 Ft,
— társadalmi alapösztöndíj 500 Ft, valamint tanulmányi pótlék, amely 150—250 Ft-ig terjed (tanulmányi eredménytől függően).
A többi szakmunkástanuló részére juttatásaink a következők:
— kollégiumi elhelyezés,
— havonta autóbuszbérlet,
— napi 3 Ft-ért ebéd (tanítási napokon az iskolában, üzemi gyakorlat idején gyárunkban),
— társadalmi alapösztöndíj 500 Ft, valamint tanulmányi eredménytől függően tanulmányi pótlék 150—250 Ft,
— tanulmányi ösztöndíj a II. évfolyamtól (tanulmányi eredménytől függően) 130—600 Ft.
A LÁNYOK és FIÚK részére harmadik évben lehetőséget biztosítunk a teljesítménybérben történő foglalkoztatásra.
A kereseti lehetőség a szakmunkásbizonyítvány megszerzése után a fonó szakmában 4000—6000 Ft, a többi szakmában a bérbesorolási kategóriától függően alakul.
Kérésedre a részletes tájékoztatót postafordultával megküldjük.

Címünk: **Pamutfonóipari Vállalat**
Lőrinci Gyár
Budapest XVIII., Gyömrői út 85—91.

Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor kérd meg osztályfőnöködet, hogy a továbbtanulási jelentkezési lapodra írja rá, hogy a LŐRINCI FONÓBA jelentkezel: fonó, textilipari gépszerelő, géplakatos vagy esztergályos szakmára!
A jelentkezési lapodat a szakmunkásképző intézet címére szíveskedj elküldeni.
FONÓ szakmára: Bolyai János Textilipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet
Budapest V., Markó u. 18—20.
A többi szakmára: 4. sz. Vörös Csillag Ipari Szakmunkásképző Intézet,
Budapest XVIII., Vörös Hadsereg u. 185.
Jelentkezni lehet személyesen és levélben is vagy telefonon az 585-122/193-as melléken.

Szeretettel várunk gyárunk szakmunkástanulójaként!

PÁLYAVÁLASZTÓK, FIGYELEM!

JELENTKEZZETEK PAPÍRIPARI SZAKMUNKÁSTANULÓNAK!

A gondolatok rögzítése ősi igény. Az ősember a barlang falára festett. Az ókoriak a kőtáblát és a papiruszt használták. A legidőállóbb a papír. Több ezer év alatt nélkülözhetetlen lett, nem tudta semmilyen más anyag pótolni a kultúra terjesztésében, az emberi tudomány rögzítésében elfoglalt helyét. Felhasználási területei a csomagolástechnikában és az egészségügyi felhasználásban bővülnek.

FIATALOK!

Legyetek a „FEHÉR MÍVESSÉG" mesterei. Gyertek a Csepeli Papírgyárba CELLULÓZ- ÉS PAPÍRGYÁRTÓ, valamint, PAPÍRFELDOLGOZÓ szakmunkástanulónak.
Biztos jövő, jelentős kedvezmények a tanulás idejére.

Képzési idő: 3 év.

Az elméleti oktatás helye: az 50. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet (Csepel — Bajáki F. u. 27.)
A gyakorlati oktatás helye: a Csepeli Papírgyár.
A képzés ideje alatt tanulóinknak a következő kedvezményeket adjuk:
— tanulmányi eredménytől függő társadalmi ösztöndíj (300—1000,— Ft), tanulmányi pótlék (+ 10—50%) és tanulmányi ösztöndíj (130—600,— Ft)
— térítésmentes ebéd
— teljes tanfelszerelés és munkaruha
— minden tanévben egy teljes öltözet ruha
— ingyenes kirándulásokat szervezünk
— kéthetes ingyenes üdülés a Balatonnál
— szünidőben vállalt munka esetén a munkakörnek megfelelő teljes bér
— tanulmányi eredménytől függően minden sikeresen befejezett tanév végén 1000—2500 Ft jutalmat fizetünk
— sportolási lehetőségek, strand és sportlétesítmények a gyár közelében
— ifjúsági klub, könyvtár.
Bővebb felvilágosítást ad a Csepeli Papírgyár személyzeti osztálya

Cím: 1751 Bp. XXI., Duna u. 42.
Telefon: 279-620/301, 535, 518 mellék.

VÁRUNK BENNETEKET!

TÖPRENGŐ

TÖRTÉNELMI TÉPELŐDŐ

A magyar történelem sok-sok érdekességéből válogattunk ki néhányat. Hősök, tárgyak, dokumentumok. Vajon a hozzájuk fűzött talányt meg tudod-e oldani?

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: május 7. (Címünk: Budapest Jászai Mari tér 5. – 1397). A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „Töprengő".

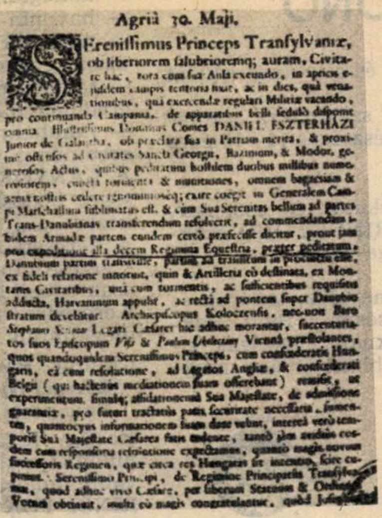

Agriæ 30. Maji.

Serenissimus Princeps Transylvaniæ, ob liberiorem salubrioremq; auram, Civitate hac, tota cum sua Aula excedendo, in apricos ejusdem campos tentoria fixit, ac in dies, quà venationibus, quà exercendæ regulari Militiæ vacando, pro continuanda Campania, de apparatibus belli sedulò disponit omnia. Illustrissimus Dominus Comes DANIEL ESZTERHÁZI Junior de Galantha, ob præclara sua in Patriam merita, & proxime ostensos ad Civitates Sancti Georgii, Bazinium, & Modor, generosos Actus, quibus peditatum hostilem duobus millibus numerosum, cuncta tormenta & munitiones, omnem bagaxiam & [illegible] hostes cedere ignominioseq; cavere coegit in Generalem Campi Marschallum sublimatus est. & cum Sua Serenitas bellum ad partes Trans-Danubianas transferendum resolverit, ad commendandum ibidem Armadæ partem eundem certò præfecisse dicitur, prout jam pro expeditione illa decem Regimina Equestria, præter peditatum, Danubium partim transvasisse, partim ad transitum in procinctu esse, ex fideli relatione innotuit, quin & Artilleria eò destinata, ex Montanis Civitatibus, unà cum tormentis, ac sufficientibus requisitis adducta, Harvanium appulit, ac rectà ad pontem super Danubio stratum devehitur. Archiepiscopus Koloczensis, nec-non Baro Stephanus [illegible] Legati Cæsarei hic adhuc morantur, successores [illegible] suos Episcopum *Vis* & *Paulum Ujlakium* Viennâ præstolantes, quos quandoquidem Serenissimus Princeps, cum confœderatis Hungaris, eâ cum resolutione, ad Legatos Angliæ, & confœderati Belgii (qui hactenus mediationem suam offerebant) remisit, ut experiencium, finaliq; affidationem à Sua Majestate, de admissione guarantiæ, pro futuri tractatus pacis securitate necessaria, [illegible], quantocyus informationem suam dare velint, intereà verò tempore Sua Majestate Cæsarea [illegible], tantò plus eosdem cum responsiva resolutione expectamus, quantò magis novum successoris Regimen, quæ circa res Hungaras sit intentio, scire cupimus. Serenissimo Principi, de Regimine Principatûs Transylvaniæ, quod adhuc vivo Cæsare, per liberum Statuum & Ordinum Votum obtinuit, multo eò magis congratulantur, quòd Jos[illegible]

AZ ELSŐ HÍRLAP

1705. május 30-án megjelent az első magyarországi latin nyelvű hírlap, amelynek az volt a feladata, hogy Rákóczi szabadságharcáról tájékoztassa Európát.

Mi volt a hírlap neve? (A csillagos betűtől lóugrás szerint haladj előre!)

S	E	R	U	U
A	I	H	R	I
*M	U	U	N	S
R	G		C	C

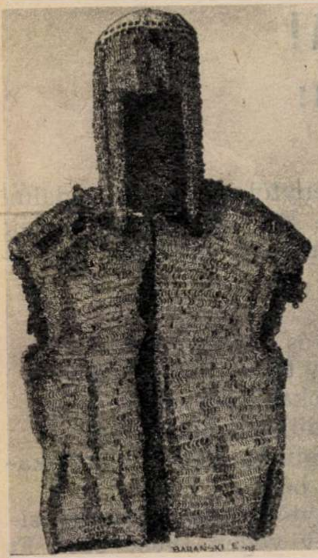

HARCI ÖLTÖZÉK

A régi idők legkiválóbb harcosai ilyen páncélzatot öltöttek magukra. Ez védelmet nyújtott nekik az ellenség fegyverei ellen. Vajon ez a harci öltöny ugyan melyik híres vitézé lehetett? Az alábbi szöveg szavainak egy-egy betűjéből összerakhatod a nevét.

KATONÁÉ? KIÉ MINDEN HADI SZERZEMÉNYES VÍGASSÁG KÜZDÉSIHEZ.

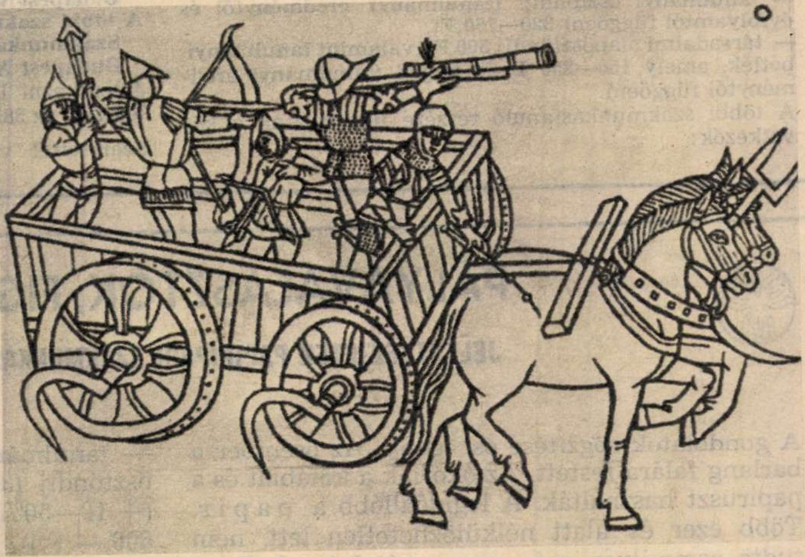

MIT KÉPZELSZ? E rajznak mi volt a rendeltetése? 1: fantáziarajz egy nem létező harci járműről, x: gúnyrajz volt csupán, 2: megvalósult harci szekér a XVI. században.

HÉT ÉVSZÁZADOS

Pontosan 762 éves az az okmány, amelynek fontos tartozékát látjuk a képen. Ha nem jut eszedbe a neve, fejtsd meg e betűrejtvényt.

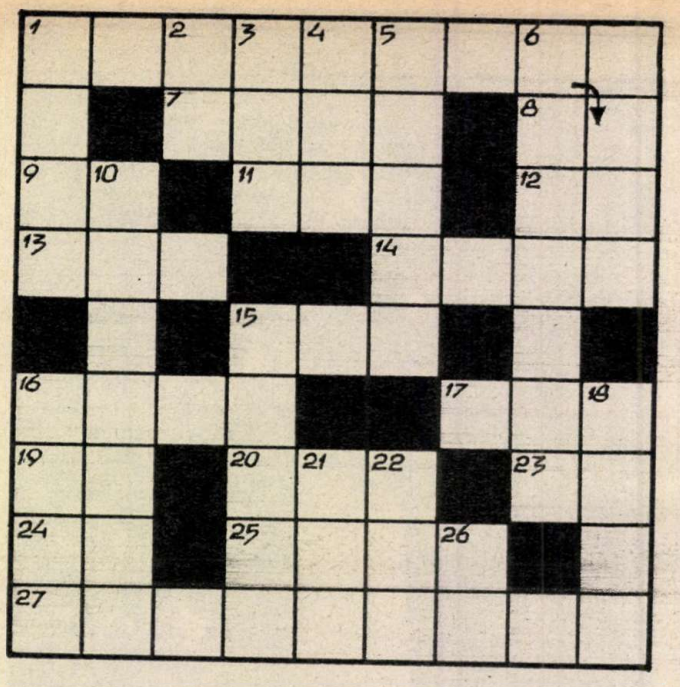

HÍRES BANKJEGY. Vajon mi juthat az eszünkbe erről a tízforintosról? A vízszintes 1. és 27. sorokból megtudhatod.

VÍZSZINTES: 1. E bankjegyről jut eszünkbe (zárt betűk: O, H). 7. Becézett téli sporteszköz. 8. Csodálkozást kifejező szócska. 9. Helyhatározórag. 11. Ilyen Pest is van. 12. Kerekes Ottó. 13. Országos Rendező Iroda. 14. A cink és az arzén vegyjele. 15. Alma- (szovjet város). 16. Vissza: herélt bikaborjú. 17. Öreg ember támaszkodik rá. 19. Kettős betű. 20. A telefonban van! 23. Tiltó szó. 24. Állóvíz. 25. Szegedhez tartozó község. 27. A vízszintes 1. folytatása (zárt betűk: T, T).

FÜGGŐLEGES: 1. Katona, de nincs puskája (zárt betű: Á). 2. Saját kezűleg. 3. Ha kicsi, akkor sokra megy. 4. Pest megyei község. 5. Szőkének hívjuk. 6. Zárakat készít (zárt betű: T). 10. Oszlopfőt nemesfémmel von be (zárt betű: A). 15. Élősködő rovar, névelővel. 16. Fejetlen kotta! 18. . . . -fere. 21. Betegséget jelez. 22. Belső szervünk. 26. Személyes névmás.

MI VAGYON A TUGRA? Ezt a szabályos vonalakból álló díszítményt nevezték tugrának. Ugyan mi is volt ez?

1: Régi időkből származó török népművészeti motívum.

X: Magas rangú török katonatisztek ünnepi öltözékén ilyen volt a rangjelzés.

2: A török szultán hagyományos kézjegye. Ez látható többek között az 1699-es karlócai békekötés okmányán.

NYERTESEK

A 8. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Kocsis Diána, Bp. III.; Léhi Krisztina, Bp. X.; Balogh Eszter, Bp. VII.; Tarpataki Noémi, Bp. XII.; Orbán Zsolt, Bp. XV.; Köhler Katalin, Bp. VI.; Mirkovszki Péter, Eger; Berki Judit, Tolna; Szedmák József, Abasár; Nagy Enikő, Maglód; György Andrea, Felsőpakony; Kerék Erzsébet, Sajóvámos; Szalma Csaba, Jászberény; Vezendi Csilla, Balmazújváros; Bónyai Anikó, Tengelic; Varga Enikő, Ádánd; Elekes Edina, Szeged; Farkas Melinda, Kiskunhalas; Pomper Róbert, Devecser; Kovács Éva, Sopron.

A KIRÁLY VIADALA. „Ezen bajvívó ruha Nagy Lajos királyunké vala. Ebben vívott meg az nagyhírű Holubár cseh vitézzel az úrnak 1384-ik esztendejében. A bajvívás a királynak hoza dicsőséget."

E három mondatban egy igazság és két tévedés van. Melyek azok?

LÁTHATTA-E . . . mármint István, első királyunk ezt a képet, amely őt ábrázolja? Két történész így vitatkozott róla:

I: Hogyne láthatta volna, hiszen azon a miseruhán van ez, amelyet felesége, Gizella királyné adományozott a székesfehérvári prépostságnak 1031-ben. Ez lett később a koronázási palást.

II: Semmiképpen nem láthatta István király ezt az arcképet, hiszen ez abban a Képes Krónikában látott először napvilágot, amely a XIV. század vége felé, Nagy Lajos király korában készült el.

Melyik történésznek van igaza?

ÉLŐ PLASZTIKA

Fehér tölcsérvirág nyúlik a magasba, körötte buján bokroz az élénk színű frézia. Másutt ugyancsak frézia csomóban, de fölötte a liliom bókol nehéz fejével. Dísszé nemesedik a redves, göcsörtös faág, a fenyő tűlevelének haragos zöld háttere előtt szinte rikít a vörös, a sárga. Ha szétbontanád, nem maradna más, mint néhány szál közönséges vagy egzotikus virág. Talán még a te pénztárcádból is kitelne, ami egy egyszerűbb kompozícióhoz szükséges.

Európában a virág sokáig az úri kertek, parkok dísze volt. A kertművészet leginkább talán az építészettel mutatott rokonságot. Hatalmas arányokkal, tömeggel bűvölte el a szépre éhező szemet. Japánban, ahonnan a virágkötészet világhódító útjára indult, nem bántak ilyen pazarlóan a térrel. Így alakult ki ember és természet bensőséges kapcsolatának tanújaként az ikebana, mely előtt Európa is fejet hajtott az életstílus megváltozásával. A tavaszi fesztiválon is megrendezték a virágkötészeti kiállítást.

Fotó: P. J.

KASTANKA

CSEHOV ELBESZÉLÉSE NYOMÁN
ÍRTA: CS. HORVÁTH TIBOR,
RAJZOLTA: DARGAY ATTILA

12

63. MIRE VISSZAÉRNEK, IVAN IVANICS ELCSENDESEDETT.

MINDENNEK VÉGE! ODAVAN SZEGÉNY!

64. A GÚNÁR TETEMÉT MARIJA NÉNŐ ELVISZI, DE A GAZDA OTT GUBBASZT REGGELIG.

KEDVES EGY ÁLLATOM! HŰSÉGES TÁRSAM! HOGY BOLDOGULOK NÉLKÜLED?

MÁSNAP AZ EGÉSZ DÉLELŐTT KEMÉNY MUNKÁBAN TELIK EL. TYOTKA, MINT RENDESEN, MOST IS KEDVTELVE VÉGZI A MUTATVÁNYOKAT, CSAK ÚGY, MINT RÖFI, ÉS MA MINTHA FJODOR TYIMOFEJICS SEM VOLNA OLYAN UNOTT, KEDVETLEN ÉS LUSTA, MINT MÁSKOR. A GAZDA MÉGIS ELÉGEDETLEN...

65.

SEMMI SINCS KÉSZEN, SEMMI SINCS BETANULVA! KEVÉS VOLT A PRÓBA! SZÉGYENT VALLUNK, FELSÜLÜNK!

66. MIKOR BEESTELEDIK...

GYERÜNK TYOTKA! INDULÁS FJODOR TYIMOFEJICS!

67. VIDÁMAN CSILINGELNEK A CSENGETYŰK, TYOTKA NAGYON ÉLVEZI AZ UTAZÁST, MÉG SINCS KEDVE HOZZÁ, HOGY A FARKÁT CSÓVÁLJA, MERT A GAZDÁN LÁTSZIK, HOGY NAGYON ROSSZKEDVŰ.

MEGBUKUNK! FELSÜLÜNK!

FOLYTATJUK

GÉSÁK ÉS KIMONÓK

Lapozd fel a magyar utazási irodák programajánlatát! Akár az ideit is. Láthatod, már ők is kínálnak társasutazásokat Japánba. Ennek örülhetsz. Vagy bosszankodhatsz is rajta, ha jólesik. Akár így, akár úgy, mit sem változtat ez azon, hogy csupán igen kevesen engedhetik meg maguknak, hogy egy ilyen útra befizessenek. Pedig ki ne akarna eljutni a messzeség titokzatos ködébe burkolódzó távoli Keletre?

Ugyan ki ne szeretne világot járni? Ki ne akarná valóságban látni a híres gésákat, akiket mindenki megismer jellegzetes, nehéz selyemből készült ruhájukról, a kimonóról? Ki ne ízlelné meg szívesen a párolgó, illatos teát, amit ősi szertartás szabályai szerint kínálnak neki e kecses mozgású hölgyek? A Budapesti Tavaszi Fesztivál szerencsés vendégeinek nem kellett nehéz pénzeket fizetniük ezért. Elég volt, ha el tudtak jutni az Általános Japán Kimonó Intézet tartotta bemutatóra.

Fotó: Szalay Béla

EURÓPAI SZEMNEK KISSÉ SZOKATLAN EZ AZ ÖLTÖZÉK, DE VISELŐJE LÁTHATÓAN JÓL ÉRZI MAGÁT BENNE

A TEASZERTARTÁS ESZKÖZEI ÉS MOZDULATAI ÉVSZÁZADOK EMLÉKÉT HORDOZZÁK MAGUKBAN

KÉSZ A MŰ. TELJES DÍSZBEN A KIMONÓ ÉS VISELŐJE

ÚGY LÁTSZIK, KIMONÓT ÖLTENI KÜLÖN TUDOMÁNY

84/17

PAJTÁS

XXXIX. ÉVF. • 1984. MÁJUS 10. • ÁRA: 4 Ft

FOTÓ: SZALAY BÉLA

A KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

Kezelésük nem varázslat, megtanulhatja mindenki. Kihívás, melyre válaszolni kell. Padtársunk lesz a számítógép.

A fegyverropogás csendje.
Egy sportág diadalútja.
Sikerek, melyekért meg kell harcolni.
Lány óriás hegedűtokkal.
Poszteren Fórián Éva.

A fordított szirmú virág meséje.
Csak esténként fest a tanácstitkár-asszony.
Megalakította a pingálók csapatát.

margó

TIZENHÁROM ÉVES „KÉPVISELŐ"

Gyöngyösi Szabolcs képviselő lett.

S mielőtt hitetlenkedve megráznád a fejed — miként juthatott egy tizenhárom éves fiú, ráadásul az aligalig ismert Heves megyei kisközségből, Atkárról a Parlamentbe —, jobb, ha elárulom, mi is ebben a „svindli". Gyorsan hozzáteszem: nincs ebben semmi szabályszerűtlen. Gyöngyösi Szabolcs ugyanis nem törvényeink megsértésével lett képviselő (ahhoz legalább nagykorúság kellene, s választói jogosultság, hogy választható legyen), s még csak nem is mások jelölték erre a magas posztra. Én mégis azt mondom: azzal, hogy egy magyar diák, tizenhárom évesen elmegy államunk legfelsőbb államhatalmi-népképviseleti szervének, az Országgyűlésnek az ülésszakára (a képviselő Szabó Imre téesz-elnöknek és szüleinek a segítségével), bizony hogy képviselő lesz.

Ráadásul, jogosult képviselő, hiszen ezen a tavaszi ülésszakon — éppen Szabolcsról folyt a szó. Nem a mi atkári fiúnkról persze, hanem az ország valahány tizen- és huszonéveséről, s rajtuk keresztül — jövőnkről. A fő téma, ugyanis, a Tisztelt Ház tekintélyes tanácskozásán a magyar közoktatás volt: erről mondta el miniszteri tájékoztatóját (expozéját) dr. Köpeczi Béla, s ebben a témában szólalt meg megannyi képviselő.

S most megint közbevethetnéd, mint vetik is sokan: mi köze van egy általános iskolás diáknak ahhoz, mit és hogyan döntenek az arra illetékesek. Igenis, ha valakinek, hát Szabolcsnak volt igazán jogosultsága a jelenlétre, kár, hogy nem volt jelen még több, hozzá hasonló „megfigyelő".

Mert kellenek az efféle „ellenőrzések". Egyfelől azért, mert egy ilyen „nem hivatalos" parlamenti látogatásból az is kitetszik: nem valamifajta misztikus, betekinthetetlen és sejtelmes dolog az, amit úgy hívunk: politika. Másfelől meg azért, hogy meggyőződjünk róla: komoly és felelősségteljes munka folyik „odafenn".

Gyöngyösi Szabolcsnak persze nem volt joga szólni. De ha szólt volna (s azóta bizonyára már megtette ezt odahaza, Atkáron), akkor biztosan nem ellenkezett volna a „nagyok" véleményével. Azokkal az elképzelésekkel, amelyek iskolai életünk megkomolyításán fáradoznak; lazítás helyett a kemény munkát; fél teljesítmények helyett csakis a magas követelményeknek megfelelő eredményeket fogadják el. S hogy a mérce már az iskolapadban se a közepes, hanem a kiváló legyen. Mert ez szükséges ahhoz, hogy a magunkért vívott harcban ne maradjanak le a magyar diákok sem.

Major Árvácska

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS
Szerkesztő: BŐCS FERENC, SZIGETI PIROSKA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivatalоknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

84.0917 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

VÍZRESZÁLLÁS

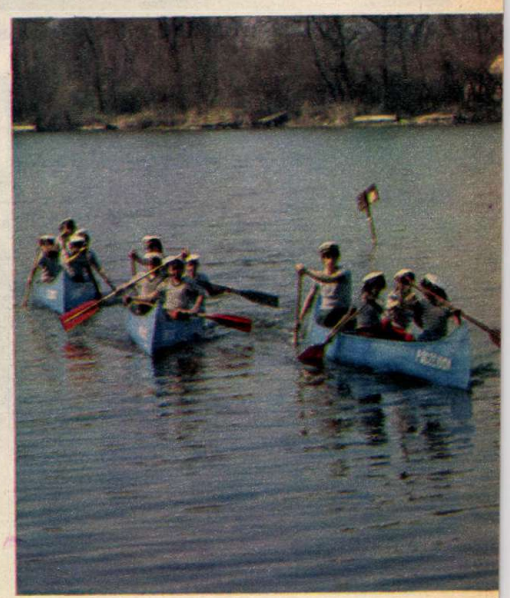

Csalogató, könnyű illatot hoz a szél a tavaszi vizek felől. Igazi hajósember nehezen marad már veszteg ilyenkor, előveszi szépen gondozott evezőit. A csónakház nagy ajtajai csikordulva nyílnak ki, s az eddig téli álmukat alvó hajók halk csobbanással siklanak a vízre. Nekifeszülnek a karok, amelyek oly régen érezték már a víz ellenállását, s öles evezőcsapásokkal kavarják fel a folyó sima tükrét. Hogy énekszó nem száll a víz felett, ezen ne csodálkozzon senki, hiszen a téli „tétlenség" után, már a két-három kilométeres túra is alaposan megdolgoztatja az izmokat, a tüdőt és a szívet. Különben is, a mosolygó arcok ellenére tudnunk kell, hogy az evezés komoly férfimunka . . .

Fotó: Szalay Béla

Robi, a pörgetős foci avatott mestere támadást indít

Kupacba verődve, az étkezdénél

Nem tehetek egy lépést sem egyedül. A Gellérthegy oldalában állunk, az este sötétjét az alattunk elnyúló város lámpáinak gyöngyfüzérei szabják szét. Itt csak egymás sziluettjét látjuk, azt is csupán néhány méternél nem nagyobb távolságról. Mintha valami bűvös körön belül keringenénk. Ha magamban lépnék ki ebből a körből, máris éles hangok kiáltanák a nevemet mindaddig, amíg nem válaszolok, amíg újra tenyerembe nem simulnak a puha gyermekkezek. Gyurié, Robié vagy Béláé vagy Zolié vagy Tamásé.

Még a nevüket is alig tudom. Folyton eltévesztem, és hol Robit szólítom Bélának, hol Zolit Gyurinak. Alig néhány órája, hogy találkoztunk Csillebércen. Ahol mind ez ideig az volt a rend, hogy gyereklárma csak májustól szeptemberig verte fel a tölgyek között lakozó csöndet. Ősztől tavaszig „aludt" a tábor: készült a következő nyárra. Tervek születtek, programok íródtak, telefonok csengtek. Így van ez most is. Csak éppen annyi változott, hogy emellett még Robi és társai is beköltöztek a télen is lakható épületbe, a kollégiumba. Két hét múlva visszautaznak a falujukba, Nagyszakácsiba, a nevelőotthonba. Utánuk mások jönnek majd. Ők is olyan helységekből, amelyek nevét csak hosszas bogarászás után leled meg a térképen.

A Gellérthegyre demokratikus úton jutottunk. Szavazással. Amikor a vacsora után kijöttünk a tábor ét-

Erőt gyűjt a csapat az esti programhoz

LÁTOGATÁS A HEGYEN

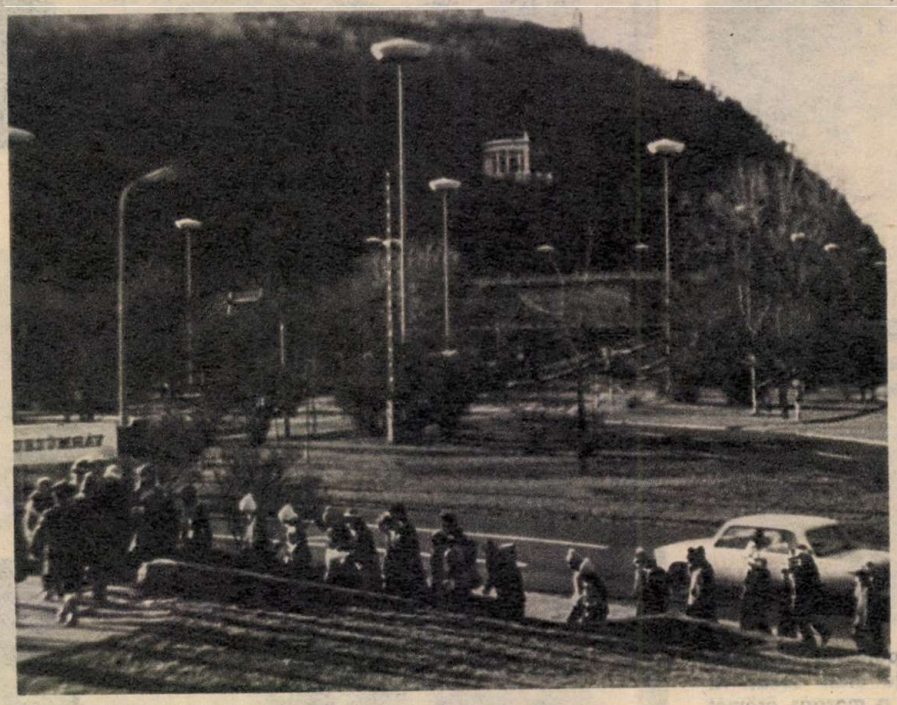

A Gellérthegy környékét már napvilágnál felderítették

A mesterdetektív újabb leleplezésre készül

kezdéjéből, és kupacba verődtünk, még csupán az volt biztos, hogy sétálni megyünk valahová. Meg az, hogy nem a János-hegyre, a libegőhöz, mert azzal már tegnap pórul jártak: éppen akkor zárt be, amikor odaértek. Ez mindenkinek nagy élmény lehetett, mert jó néhányan elmesélik, amikor arról kérdezgetem őket, mivel is teltek a napok az elmúlt héten, amióta itt vannak. Az igazat megvallva azt vártam, hogy a Hadtörténeti Múzeumról, a Nemzeti Múzeumban látott koronázási jelvényekről vagy legalább a játékszíni Maugli előadásról fognak beszélni; tudtam, hogy rengeteg ilyen helyen jártak.

El is képzeltem a magam eszével, milyen érdekes lehet egy falun élő gyereknek, ha délelőtt a környezetismereti órán Budapest Duna-hídjairól tanul, azután délután a saját szemével, a valóságban látja őket, át is sétál rajtuk Budáról Pestre... De hát kiderült: nem ismeretlen nekik a főváros, a nevelőotthon is szervez kirándulásokat. Van azért, amit — úgy látszik — nem lehet megunni. A telefonfülkéket, ahonnan találomra lehet feltárcsázni számokat, hogy beszédbe lehessen elegyedni a véletlen választotta ismeretlenekkel. És a metró mozgólépcsőjét, ami kaland és izgalom mindahányszor.

Különös társaság vagyunk mi itt, a Gellérthegyen. Négy tanítónő, mi ketten, fotóriporter kollégámmal, velünk tizennyolc gyerek, akik egyenletesen eloszolva csimpaszkodnak rajtunk, legföljebb néhány percre engednek el. Tizenhét fiú és Ildikó, az egyetlen lány közöttük. Valamennyien negyedikesek, ám ez korántsem jelenti azt, hogy egykorúak is lennének. Árpi, a legnagyobb, langaléta kamasz, de Gyuri és Robi is, akik az oldalamon jönnek, már tizenkét évesek. Megyünk, és mesélnek. Leginkább filmeket. Kalandfilmeket, amiket a közelmúltban vagy régebben láttak. Jelenetek elevenednek meg. Üldözések, nagy verekedések. Úgy tűnik, nem számít, hogy csak pár órája ismerjük egymást: nagy a barátság.

Már Csillebércen, a tanítás után, a kollégium játéktermében összemelegedtünk. Robival úgy, hogy tönkrevert pörgetős fociban. Zolival pedig úgy, hogy időről időre a hátam mögé lopódzott, és mentolos műanyagpipáját a foga közül kivéve határozott hangon közölte: le vagyok tartóztatva, mert ő, a mesterdetektív, minden üzelmemre fényt derített. Hiába tiltakoztam, hiába bizonygattam, hogy ártatlan vagyok, ezt még a Citadellánál is többször el kell játszanunk, annyira tetszett neki. Bélával a tévéjátékon kellett összemérnünk az erőnket, ez a meccs azonban nem fejeződött be: amikor Bors Máté újabb kalandjának órája elérkezett, az egész társaság teljes egyetértésben telepedett le a képernyők elé.

Állunk a Gellérthegy tetején. Nem szeretem a pattogatott kukoricát, mégis legalább egy fél literrel elropogtattam már. Szerencsétlenségemre Gyuri is, Tamás is, Robi is vett egy-egy zacskóval még a fogaskerekű vasút lenti végállomásánál. Felváltva tartják elém, és látom, nem utasíthatom vissza, mert megbántanám őket. Bizonyítanom kell, hogy barátok lettünk valóban, ahogy ők most érzik. Előttünk, lent a város. Innen messzire látni a sötétben is. Szépnek találom az utak egyenes és kanyargó vonalának lámpafüzérek rajzolta hálóját. És ők? A többiek, körülöttem? Magukkal viszik ezt a képet a nevelőotthon szobájába, ahol együtt ébrednek, ahol összefonódnak még az álmaik is az éjszakában? Ha túllépek látókörük szűk határán, a nevemen szólítanak, azután a tenyerembe csúsztatják a kezüket. Ennyi vagyok: egy mondható név és egy megfogható kéz egy kora tavaszi estén, a Gellérthegyen.

Nádasi Tibor

Fotó: Karasz Lajos

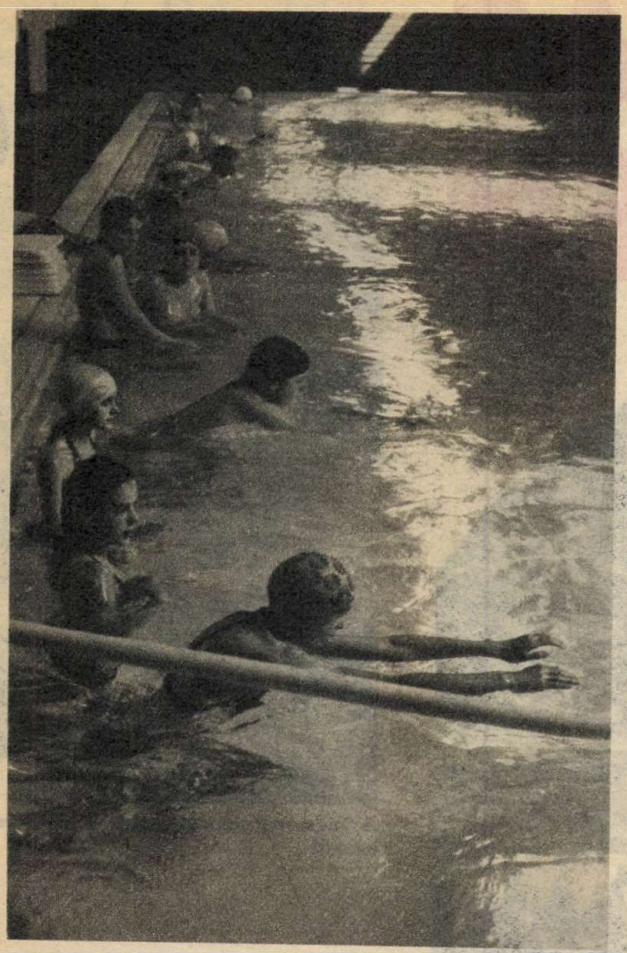

Foglalkozás a gyermekegészségügyi központ uszodájában. Hosszú hetek, hónapok kényszerpihenője után sokan itt ízlelik újra a mozgás örömét

A tágas, világos tornaterem is egyik fontos állomása lehet a gyógyuláshoz vezető útnak

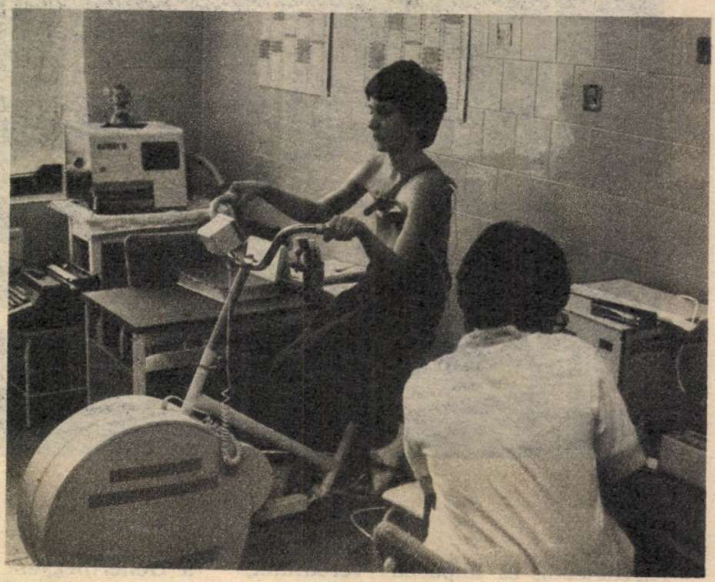

A központ modern felszereléseivel bonyolult, nagy pontosságú műszeres vizsgálatokat is el tudnak végezni

A világon évenként 12 millió 5 éven aluli gyermek hal meg éhezésben, járványokban, különböző betegségekben... Ezt hallva, olvasva megborzongunk, az elszomorító tényt tudomásul vesszük, aztán arra gondolhatunk, hogy szerencsére ránk nem érvényes. Magyarországon nincs éhezés, legfeljebb influenzajárványok ütik fel a fejüket, és különben is elenyésző a gyermekhalandóság. 1980-ban például diftériából hat, szamárköhögésből huszonkét, tetanuszból negyvennyolc megbetegedést jegyeztek fel. Járványos gyermekbénulás csak egy esetben fordult elő, de az életét ezúttal is sikerült megmenteni. A kanyarót ugyan ezerszázkilencvennyolcan kapták el, de csak egy gyermek nem élte túl. Vérhas, fertőző májgyulladás, salmonellósis megbetegedés ugyan viszonylag sok volt, de... Nem lehetünk közönyösek, de ezért nem kell riadót fújni.

Az idei egészségügyi világnap jelmondata: „Gyermekeink egészsége — a holnap gazdagsága". Ebből az alkalomból dr. H. Mahler, az Egészségügyi Világszervezet főigazgatója üzenetet intézett a világ népeihez, a felelős kormányokhoz, egészségügyi, művelődési, oktatási szervek illetékeseihez. Többek között azt: csak értelmes, megvalósítható jó tanácsokat szabad adni. Értelmetlen dolog például a tiszta víz használatára felhívni a figyelmet, ha nincs tiszta víz; vagy a forralást ajánlani, ha nincs tüzelőanyag.

Előfordul ugyan nálunk is, hogy egyes településeken nem tökéletesen tiszta az ivóvíz, de — gondolhatjuk ugyancsak megnyugodva — pánikra semmi ok. A gyermekek ivóvízellátásáról mindig gondoskodnak.

Nemrégiben hallhattunk a rádióban a brennbergbányai ivóvízellátásról, ami felháborítóan akadozik. No, de a csecsemők ott is elsőbbséget élveznek és naponta, fejenként egy liter kristálytiszta vizet kapnak. Hogy az egy liter nem sok? Ez igaz, de — emlékezzünk dr. H. Mahler tanácsának másik felére! — a víz forralásához szükséges tüzelőből bőséges készletekkel rendelkezünk...

A terhes és szoptatós anyák, valamint a gyermekek jó és elegendő élelmiszerét és megfelelő táplálkozását semmivel sem lehet helyettesíteni — hangzott az említett üzenetben. Nos, nálunk ezzel sincs gond!

Egyáltalán, semmilyen gond nincs? Van, persze, hogy van, de jól felszerelt egészségügyi intézmények állnak a lakosság rendelkezésére. Valóban, mindenütt?

Ellátogattunk a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kórház gyermekegészségügyi központjába. Ez az ország egyik legjobban felszerelt és legjobban szervezett gyermekegészségügyi intézménye, ahol kiváló szakemberek gyógyítják a betegeket. Adataik imponálóak. A jelentős társadalmi segítséggel épített gyermekegészségügyi központban 1976. november 11-én kezdődött meg a gyógyító munka. Később kibővítették még a rehabilitációs osztállyal és ambulanciával.

Nagyon sokba, 176 millió 500 ezer forintba került. Az egy betegágyra jutó költség 425 ezer forint. De van itt minden, még tanterem, tornaterem és uszoda is.

Csak hát tele van, mert sok a beteg. Tehát van gond... Elszoruló

E szép, hangulatos folyosókon sétálgatva, nem is gondolná az ember, hogy egy kórházban jár

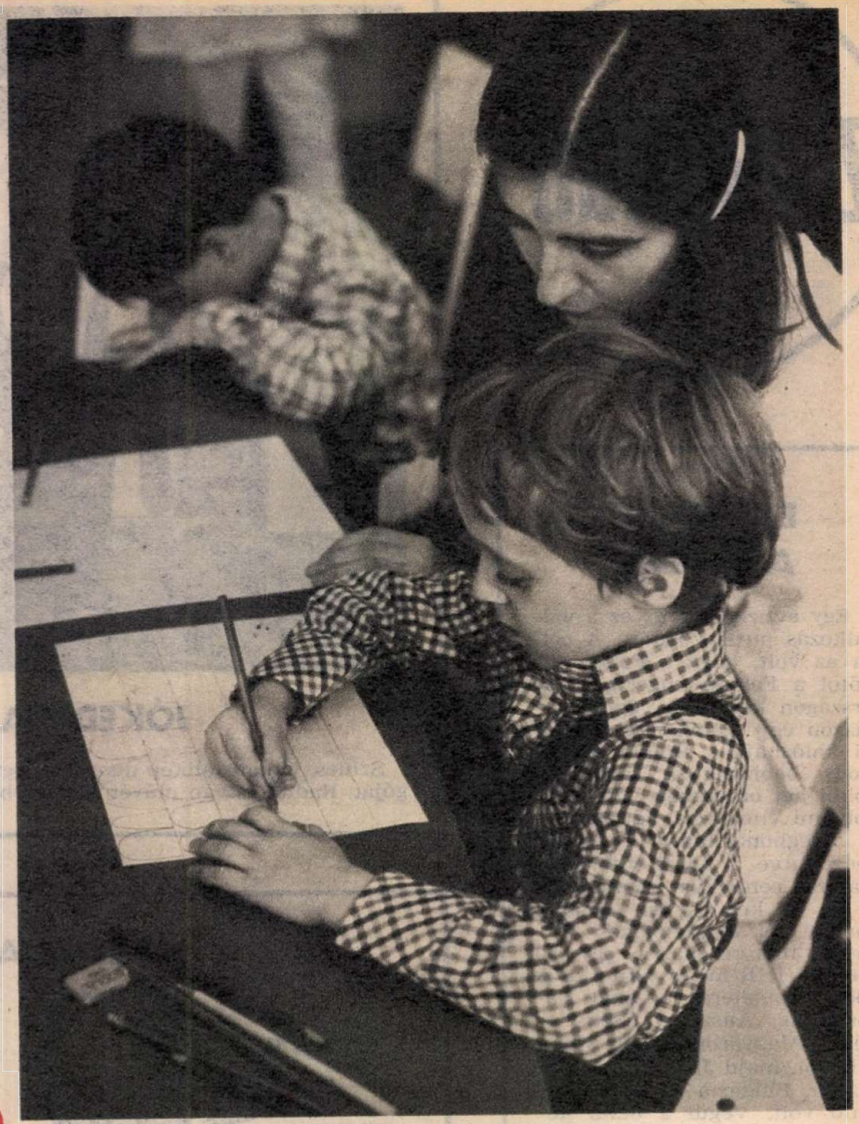

A rajzos, játékos teszt-kérdések a vizsgálati módszerek sorába tartoznak

A HOLNAP GAZDAGSÁGA

szívvel jártuk végig a kórház folyosóit, néztünk be a kórtermekbe, ahol a patyolattiszta ágyakon mindenütt beteg gyerekek pihennek. Az egyik szobában pöttöm csecsemők, a másikban kisiskolások, amott a tizenévesek. Szomorú szemek, fájdalmas arcok.

Megelőzni! Sürgető prancs ez mindenkinek. A felnőtteknél is, a gyermekeknél meg különösképpen sokféle betegség megelőzhető. Sok esetben nem kell más, „csak" a higiéniai szabályok következetes betartása. Vagy a vagánység, a meggondolatlanság helyett fegyelmezettség, odafigyelés; a józan ész használata.

Az intenzív osztályon találkoztunk egy hatodikos lánnyal, Pongó Csillával, aki a Szuha-patak völgyében található bányásztelepülésről, Kurityánból került a kórházba. Ő mesélte.

— A barátnőmmel játszottunk a réten. Arra megy a villanyvezeték, fém oszlopokon. Emlékszem, hogy mentünk fölfelé... Aztán itt a kórházban tértem magamhoz.

1983 szeptemberében került az intenzív osztályra, súlyos, életveszélyes állapotban. A jobb keze megbénult (most tornáztatják, talán sikerül valamennyire helyrehozni), a tenyerében végighúzódó forradás; feltehetően a vezeték égette...

— Nagyon sok közlekedési balesettel találkozunk — mondta dr. Víncze János osztályvezető főorvos. — Legtöbb a kerékpáros-sérülés. A hátsó ülésen vagy a vázon viszik egymást, eldőlnek és a horzsolástól a kéz-, lábtörésig minden előfordulhat. No és sok az égési: lángégések, forrázások... A felelőtlenség következményei.

Dr. Velkey László professzortól, a miskolci gyermekegészségügyi központ vezetőjétől hallottuk:

— Testi-, de következményesen lelki-szellemi tónustalanságot, csökkent teherbíró képességet eredményez és különböző betegségekre hajlamosít a mozgásszegény életmód. Sajnos, nagyon sokan nem élnek a szabad idő egészséges, értelmes kihasználásának lehetőségeivel... Félelmetes mértékű a káros élvezeti szerek, a dohányzás, az alkohol, az alkohol és gyógyszer, a kábítószerpótlók fogyasztásának terjedése... Az egészséges életmódra, a családi életre, a kulturált-ésszerű szexuális magatartásra nevelés hatásfoka bizonytalan és rossz. Érdemi javulás csak az időben, az általános iskola első osztályában elkezdett, s mindenütt komolyan vett, jeggyel osztályozott egészségtan tantárgy bevezetésétől várható.

Ugye, hogy bőven van még tennivalónk?

Szente Pál

Fotó: Szalay Béla

ZSIBONGÓ

EXPEDÍCIÓ A DUNÁN

Egy évtizede, hogy ez a vállalkozás megkezdődött. A célja az volt, hogy a Fekete-erdőtől a Fekete-tengerig nyolc országon keresztül végigvitorlázzon egy szabványos balatoni kalózhajó a Dunán. Azért, hogy bebizonyítsa: ahogy a többi hét országban van aktív folyami vitorlázás, úgy nálunk is meghonosítható e sport, megdöntve a hazai vitorlázás Balaton-centrikus szemléletét.

Az út két és fél hónapig tartott. A kétszemélyes biztosító motorcsónakot egy 50 lóerős VIHR-motor hajtotta. A 2450 kilométeres útvonal Bajorország, Ausztria, Csehszlovákia, Magyarország (itt 3 nap pihenő), majd Jugoszlávia, Románia, Bulgária és a Szovjetunió volt. Végül a delta középső ágán, a jól kiépített Szulina-csatornán keresztül sikerült kifutni a Fekete-tengerre.

Az út bővelkedett kalandokban és veszélyekben: ennek egyike a vaskapui „áttörés" volt. A vállalkozás nemzetközi sikert aratott, és azóta a példát többen is követték.

Bedő István

JÓKEDV A FALON IS

Színes, vidám falikép díszíti a nógrádmegyeri általános iskola zsibongóját. Radics István művétől a helybéli diákok is jobb kedvre derülnek.

NEKED IS AJÁNLJUK!

Hasznos, érdekes könyv jelent meg a Medicina Kiadónál a motor nélkül repülő légi szerkezetekről. A szerzők az ismertebb vitorlázó- és sárkányrepülésről írnak — újszerűen. A hőlégballonozás kedvelői viszont az első „irodalmat" vehetik kezükbe ezzel a könyvvel.

NINCS LÁMPALÁZAM

„Apukám jóvoltából kerültem a képernyőre, illetve a kiszuperált öreg Duna tévénk üres dobozába. Hogy ne legyek hűtlen hozzá, időnként beleülök, mesét és novellát olvasok fel a »kedves nézőknek«. Kevés bakit ejtek, nincs lámpalázam, és már egész szépen tudok mosolyogni is — mint látjátok —, ahogy azt a bemondóktól elvárják. Remélem, valaha belőlem is bemondó lesz."

Oláh Erzsébet, Okány

A PAJTÁS TELEXE

„Az orosz nyelv barátai" címmel megtartották az orosz nyelvi verseny országos döntőjét. Az orosz tagozatosok kategóriájában a győri Tanítóképző Főiskola gyakorló iskolájának csapata, a normál tantervű osztályok csoportjában a veszprémi 3. számú iskola csapata, az anyanyelvi szinten beszélők versenyében Harmati György, a Budapest, VIII. kerület, Bacsó Béla utcai iskola tanulója lett az első. ● Újfajta – malátából készülő, szénsavval dúsított és citrommal ízesített – üdítőitalt palackoznak a Bőcs községben levő Borsodi Sörgyárban. Később alma- és mangóízű malátaüdítőt, s a nyárra pedig alma alapanyagú, de különböző ízesítésű italokat is forgalomba hoznak. ● A kőszegi Várszínházban július 19-én mutatják be Nemeskürty István „Hantjával ez takar" című drámáját. A darab Kiss János altábornagynak állít emléket, akit a nyilasok 1944 decemberében kivégeztek.

ZÁNKA MÁR KÉSZÜL

Az idén Zánkán, június 17—25-e között rendezik meg a XX. nyári úttörő-olimpia országos döntőit. Képünk az ötezer főt befogadó stadionban készült még tavaly nyáron, ahol most már megkezdődtek a korszerűsítési munkák, hogy a megnyitón új salakpálya, s friss, zöldellő pázsit fogadja majd a résztvevőket.

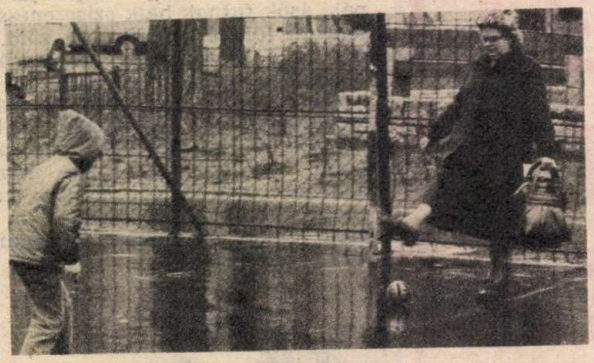

EGY KÉP – EGY MONDAT

A magyar edzőknek sietniük kell, mert ez a csodakettős már a belgákkal is tárgyalt...

VÉD + VÁR

A Magyar Vöröskereszt júniustól VÉD+VÁR címmel képes gyermekmagazint jelentet meg. Az új lap elsősorban az egészséges életmóddal, a balesetek megelőzésével, az emberi segítségnyújtással, az állat- és növényvilág védelmével, gondozásával és természetesen a gyerekek, a világ gyermekeinek életével foglalkozik. Lesz benne mese, vers és rejtvény is.

A VÉD+VÁR az iskolai Vöröskereszt-csoportoknál és a munkahelyi Vöröskereszt-alapszervezeteknél vásárolható meg.

NYÁRI TÁBORBAN

Az Elektronikai Mérőkészülékek Gyára a nyáron — most első ízben — számítástechnikai tábort rendez a dolgozók általános iskolás gyerekeinek. Két hét alatt a gyerekek játékosan sajátíthatják el a személyi számítógép kezelését, programozását.

ZSIBONGÓ

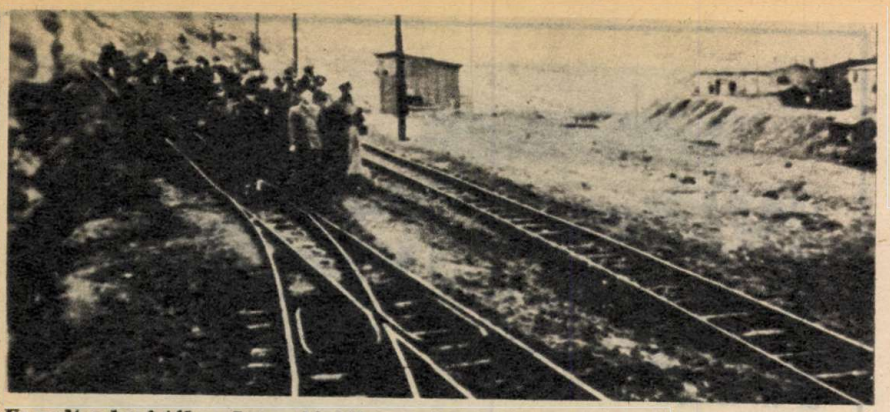

Ez volt a bori tábor Jugoszláviában, a költő szenvedéseinek, megaláztatásának egyik állomása

„Békeévek". Radnóti a feleségével, Fannival, középen egy ismeretlen kisfiú

„Radnóti nemcsak izgalmas művet, tökéletesen nagy verseket hagyott ránk örökbe, hanem az emberi és művészi helytállás zavarba ejtő, képtelen és mégis kötelező példáját."
(Vas István)

„OLY KORBAN ÉLTEM ÉN..."

Tavaszi eső pásztázza Abda határát. Kövér cseppek itatják a hosszú Rába-gátat, végigfutnak a fák, cserjék rügyező ágain, mossák a rét füvét. Nem messze innen szótlanul dolgozik az abdai általános iskolások hatodikosainak egy csoportja. Kapák, ásók futnak halk szisszenéssel a felázott földbe. A kifordult zöld, sáros gazt gereblyések terelgetik a kapcsos noteszokat szimbolizáló betonlapok között, a vésett márványlap mellett. Ez a talpalatnyi hely Radnóti Miklós életének utolsó állomása. Egy szó, egy röpke mondat nem sok, ennyit sem hallani, mert ahogy Beke Károly mondja, a sírhant felett, „az embernek mindig a torkán akad a szó".

A fejekben kavargó gondolatokat nem találhatom ki, de biztos vagyok benne, hogy a legtöbben most arra az 1944. novemberi napra gondolnak... Lehet, ők még nem tudják: Radnóti életének nemcsak utolsó, hanem első napja is tragikus volt...

A Népszava 1909. május 5-i száma terjedelmes cikkben számol be a kiadó székháza előtt lezajlott tömegtüntetésről. „Választójogot a népnek!" — harsogja a felcím, ez foglalkoztatta akkor egész Pestet, s nyilván annak a XIII. kerületi bérháznak a lakóit is, ahol néhány órával előbb halt meg egy asszony, ikerpár szülése közben. A két újszülött közül az

Eszmecsere a Nyugat szerkesztőségében. Balról a harmadik Radnóti Miklós

Az abdai emlékhely környékét mindig rendben tartják a falu általános iskolájának tanulói

egyik öt percet ha élt, a másik azonban — ez volt Radnóti Miklós — teli torokból jövő sírásával követelt magának helyet, gondoskodást, életet.

„Erőszakos, rút kisded voltam én
ikret szülő anyácska, — gyilkosod!
öcsémet halva szülted-é,
vagy élt öt percet, nem tudom,
de ott a vér és jajgatás között
úgy emeltek a fény felé,
akár egy győztes kis vadállatot,
ki megmutatta már,
hogy mennyit ér:
mögötte két halott" —

írja már érett költőként „Huszonnyolc év" című versében. Gyermekéveiben e tragédia nem tudatosodott, nem is tudatosodhatott benne, hiszen édesapja és nevelőanyja nem beszélt neki sohasem születésének keserű órájáról. Éli a kamaszok, a gimnazisták életét, rajong a labdarúgásért, tagja az iskola csapatának. Legféltettebb kincse a gombfoci-csapata, s szereti a hosszú, kiadós biciklitúrákat. Apja halála után, 1921-ben kerül nagybátyjához, Grósz Dezsőhöz, hatóságilag kijelölt gyámjához, a gazdag textilnagykereskedőhöz. A kereskedelmi iskola padjában már egyre nehezebben figyel a tanárok magyarázatára, megfogalmazódik benne a gondolat: költő lesz. A gazdag nagybácsi, aki pedig érettségi után be akarta venni üzletébe a fiatal fiút, nem nagyon örült költői ambícióinak. Sőt, egyszer így magyarázott neki Erzsébet téri üzletének ajtajában:

„— Nem volt mindig ilyen nagykereskedésem. Egészen alulról kezdtem. (...) De most autóm van, és az enyém ez a bérpalota... Miért akarsz költő lenni? Itt áll előtted ez a szép autó! Ezen akarsz járni vagy mezítláb?

Radnóti Miklós pillanatnyi gondolkodás nélkül így felelt:

— Mezítláb fogok járni!"

(Sós Endre: Bevezető — Radnóti Miklós bibliográfia)

— Sokat tanulunk Radnótiról, többet azt hiszem, mint mások, mert a mi iskolánkat a költőről nevezték el, — mondja Nagy Edina, a fővárosi Abonyi utcai általános iskola nyolcadikosa. — Szeretem a verseit, sokat kívülről is megtanultam és megvettem azt a nemrég megjelent könyvet is, az Emlék és varázslatot, amelyben kortársak, pályatársak vallanak róla. Megtanulhatom az életét, megtanulhatom a verseit, de azt a bizonyos elhivatottságot nem lehet megtanulni.

— Hogy miért lett Radnóti költő? — kérdez vissza Pálos Zsuzsa, Nagy Edina iskolatársa. — Szerette az embereket, gyűlölte az igazságtalanságot. Több kötetét elkobozta a hatóság, végül a rendőrség már figyelte minden lépését. A népben, a munkásokban, a parasztokban bízott: ők megmentik majdt ez az országot. Érezte a háború közeledtét... Erről jut eszembe az egyik legszebb háborúellenes vers, melyet ismerek, így kezdődik:

„Nem tudhatom,
hogy másnak e tájék mit jelent,
nekem szülőhazám itt e lángoktól ölelt
kis ország, messzeringó gyerekkorom
világa."

— Igen, ez a „Nem tudhatom...". Később írta, már 1944 januárjában, pár hónappal azelőtt, hogy maga is a háború forgatagába került. Üldöztetését, megpróbáltatásait ez a munkaszolgálatos behívó tetézte.

Munkaszolgálat. Radnóti antifasiszta, gyűlöli a megkülönböztetést, különösen a faji megkülönböztetést. Még 1932-ben verset ír egy fiatal néger költő, az amerikai John Love emlékére, akit versének elmondása közben vertek agyon a Ku-Klux-Klan emberei. Hosszú, kínnal kövezett menet, le Jugoszlávia hegyei felé, aztán vissza, Nyugatnak fordulva. Egyik legszebb verse, a „Levél a hitveshez" születik a Zagubica fölötti bércekben. Búcsúzik Fannitól, feleségétől, érzi sorsa John Love sorsára fog hasonlítani, beletörődve — „a 2×2 józansága hull rám" — indul Győr, Abda felé...

Saru Józsi bácsi nyolcvankét éves. A termelőszövetkezetben dolgozott itt Abdán, most létrát készít, baltanyelet farag, így egészíti ki nyugdíját.

— Kint álltam a Bécsi úton, a Szent János szobornál — emlékezik 1944. november 9-re. — Esős, hideg idő volt. Egyszer csak megpillantottam a menetet, a faluból jöttek kifelé a munkaszolgálatosok, mellettük pedig puskával, géppisztollyal a katonák. Foszladozó bakancsokban, rongyos ruhában, elcsigázottan lépdeltek a nehéz novemberi sárban, a katonák pedig hajtották, nógatták őket. Aki nem tudott már menni, azt fölrakták egy szekérre, csak később tudtam meg, hogy lelógó végtagokkal, elgyengült testtel ült Radnóti Miklós is ezen a szekéren. Elfordultak a gát mellett, már nem láttam azután őket. Egy jó óra múlva lövéseket hallottam. Kilenc embert lőttek le, így mesélte másnap a gátőr. Csak a háború után tudtam meg, hogy egy költő is volt közöttük. Aztán elolvastam egy versét már jó néhány évvel később. Azt, ahol föl kell állnia, egy német ráordít, hogy menjen tovább. Könnyeztem...

S. F.

PETROVÁCZ ISTVÁN (7.)

13 FŐ, 1 KUTYA ÉS EGY IGAZGATÓ

Szolnokon át kellett szállniuk. Kócsagosberényben újra. Rendetlenül, egymást löködve-taszigálva, csomagjaikat a másik feje fölött átdobálva préselődtek ki a vonatajtón, s mint vert seregek visszavonuló maradéka, vonszolták motyóikat a csatlakozó vonathoz.

A katona már Szolnokon sűrűn csóválta a fejét. És mintha valami olyasmit mondott volna, hogy: micsoda népség!

Kócsagosberényben viszont már azt, hogy: na, majd én megmutatom nektek!

S alighogy utolsónak Csemege is lemászott a lépcsőn, lesegítve Cézárt, Anti elkiáltotta magát:

— Szkasz! Srkzó!

— Hogy tetszett mondani? — tette le a csomagját a járda szélére Kiss urrr. — Nem értettük egész pontosan.

— Pedig magyarul mondtam! — mordult rá a katona. De a gyengébbek kedvéért megismételte, most már sokkal lassabban:

— Szakasz, sorakozó! Nem tudják, mi az, sorakozó?

— Tudjuk. Sorba kell állni. De mi az a szakasz?

— Maguk, együtt.

— Mi, kérem tisztelettel, két őrs vagyunk — makacsolta meg magát Kiss urrr. — S együtt egy raj.

— A civil életben. Úgy értem, az úttörőben — helyesbített sietve a katona. — A honvédségnél a legkisebb egység a raj. És két vagy több raj együtt egy szakasz.

— Érdekes! — húzogatta a száját Gere.

— Vigyorgás leküzdve! Egy hangot nem akarok hallani. Skasz, srkzó! — vezényelt újra a katona.

Beálltak egymás mögé, ahogy éppen voltak.

— Szolj! — pattogott tovább a katona.

— Az előbb azt tetszett mondani, egy hangot sem akar hallani — beszélt ki a sorból Fülig Jimmi.

— Most meg azt mondom, oszolj! Lehet hang nélkül is, nem? Hát, emberek, ez így nem megy tovább. Mindenekelőtt meg kell tanulniok tisztességesen sorakozni. Elöl a szakaszparancsnok-helyettes, majd az első raj, az első után a második. A rajban elöl a rajparancsnok, mögötte a helyettese, s azután nagyság szerint a harcosok.

— És Cézár? — Ezt Csemege kérdezte.

— A kutyának a sor végén lesz a helye.

— De Cézár nem hagy el engem. Úgyis odajön hozzám.

— Akkor maga lesz az utolsó a sorban. S pórázon vezeti a kutyáját. Ki itt a rangidős?

— Az mit jelent, kérem? — kérdezte vissza a maga választékos modorában Kiss urrr.

— Kinek van fontos tisztsége az úttörőben?

— Itt, kérem mindenkinek van tisztsége. Akinek nincs a rajban, annak az őrsben van. És minden tisztség nagyon fontos. Kérem.

— Értettem. És kinek a tisztsége a legfontosabb?

— Salamoné. Ő a csapattanács titkára.

— Melyikük Salamon? — nézett körül Gyalog honvéd.

— Én volnék! — búvt elő a nagyobbak mögül Emilke.

— Nem én volnék, hanem jelen! És mozogjon valamivel frissebben. Szóval, maga lesz a helyettesem! Kinek van kérdése?

— Melyik lesz az első raj? — fontoskodott Regős.

— Az első az első, világos! Nem?

— Tetszik tudni, nálunk nincs első raj, meg második. Csak Regős meg Lantos. És nem raj, hanem őrs! — emlékeztette a katonát újdonsült helyettese.

— Megmondtam már, hogy ami a civil életben őrs, itt raj. Téma befejezve. Hogy melyik legyen az első? Nem a kutyás, a másik.

Végre, úgy-ahogy, mindenki megtalálta a helyét. Az élre Salamon Emilke állt, mint tábor- és szakaszparancsnok-helyettes, őt Regős követte, Regőst a helyettes rajparancsnok, Gere, majd nagyság Szerint Kenyeres Pisti, Balogh Jóska, Balogh Gyuszi. Utána következett Jagelló, mint a második raj parancsnoka, Fülig Jimmi, a helyettese, majd újra nagyság szerint Pékovács, Kiss urrr, Kisfüllentő, s a sor végén Cézárral Csemege. A katona vigyázz-t vezényelt, azután oszolj-t. S újra sorakoztatott.

— Sorakozó! — Oszolj! — Sorakozó! — Oszolj!

Végigcsinálták vagy huszonötször, természetesen hátizsákkal a hátukon, csomagokkal a kézben. Megizzadtak, lógott a nyelvük.

— Fog ez menni! — jelentette ki végül a katona.

— Szerintem már el is ment — sziszegte a fogai közt Gere.

— Mit szövegel itt nekem? — csapott le rá zord képpel Anti. — Miről beszél?

— A vonatról!

— Ja! — A katona a fejéhez kapott, s kétszer is megperdült a tengelye körül.

Az állomás előtt a sineken egy fia vonat sem állt. Azt, amelyik őket hozta idáig, éppen akkor tolták ki a holtvágányra.

Majd három órát kellett várniuk a következő vonatra.

Éjfél után érkeztek Öregvisnyóra. Az éjszakát a váróteremben töltötték.

A katona hajnalban alig tudott lelket verni a fiúkba. Háromszor is el kellett rendelni a sorakozót, mire a társaság felmálházva kiszédelgett az állomás elé.

Ahonnan azután sokáig mozdulni sem tudtak. Az ámulattól.

Alföldi gyerekek voltak, ritkán láttak hegyet. De akkorát, amilyen most előttük állt, még soha. Mert az itteni hegyek egészen az égig nyúltak, de lehet, hogy még magasabbra, ugyanis a gőzölögve felszálló ködből, a tejfehéren hömpölygő felhőből csak a térdükig, derekukig látszottak ki.

— Igyekezni kell, esni fog — nógatta a fiúkat a katona.

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

Ám alig tettek meg kétszáz métert, Csemege Benedek hátát törni kezdte a hátizsák. A katona elvette tőle, neki ugyanis csak egy táskája volt. Kis idő múlva Kenyeres Pisti akart összecsuklani a sátorrudak alatt.

Gyalog honvéd kénytelen volt pihenőt elrendelni. Azután a falu széléig még háromszor pihentek meg.

— Igazán elénk jöhetett volna az az erdész! — vetette oda Csemegének, kiérezhető szemrehányással a hangjában Kisfüllentő.

— A bácsikám megtáviratozta neki, hogy jövünk. Biztosan az esti vonatnál várt — mentegetőzött suttogva Benedek.

A katona így is meghallotta.

— Menet közben nincs beszéd! — szólt rájuk. De Kisfüllentő nem sokat törődött a figyelmeztetéssel.

— Valaki előremehetne, szólni neki. Biztosan van kocsija — nyöszörögte az összecsukható asztal alatt.

— Vagy fogjunk itt egy autót.

Ez Regős ötlete volt, aki mindjárt azt is felajánlotta, hogy kifizeti a viteldíjat. Néhány kilométer út nem kerülhet százasokba!

— Megmondaná, honnan vesz autót? — akadékoskodott a katona.

— Próbáljuk meg, keressünk!

Épp elhagyták a szélső házakat, visszafordultak hát hárman, Jagelló, Gere és Regős, és sorra bezörgettek a kapukon. De csak egy ócska kordét kaptak. Igaz, azt ingyen, vagyis kölcsön, azzal, hogy majd visszahozzák.

Úgyis be kell jönniük Visnyóra, ennivalóért.

A kordéra jóformán a fele holmi sem fért fel. A nehezebbjét, a nagyobb darabokat kötözték rá, a kisebbeket a katona szíjazta a hátára. Majd két fiú a kocsi elé fogta magát, ketten meg tolták.

— Befoghatnánk a kutyát is! — találta ki Balogh Gyuszi.

Benedek nem mert ellenkezni. Egyik oldalról maga állt a rúd mellé, a másikra Cézárt kötözte.

De Cézár nem volt hajlandó nekifeszülni a tehernek. A világért sem akart előremenni, inkább oldalt, be az erdőbe.

Végre az egyik kanyarban, magasan fölöttük, a szurokfeketeszikla-csúcs tövében megpillantották az erdészházat. Erdészházat? Valóságos várkastély nézett le rájuk, igaz, fából készült, de volt kis csúcsos tornya, kettő is, s a tornyokon körben kémlelőnyílások.

Két és fél órás meredek út után ott álltak alig száz méterre az erdészháztól egy lejtős, valószerűtlen zöld füvű tisztáson. Jobbra, lent a völgyben patak csordogált, balra, a hegyoldalban fenyőerdő zúgott. S az erdészház mögött ott magaslott a csúcs.

A katona Gerével meg Csemege Benedekkel előrement. Benedek alig tudta tartani Cézárt.

A ház körül minden csendes volt. Az ablakon a vasrács mögött a zsalugáter behúzva, a padlásablakokon és a toronynyílásokon fatábla. Az ajtó zárva.

A kulcslyukban cigaretta formájúra sodort papírlap.

— Üzenet! Biztosan nekünk szól — kapott érte Benedek.

Távirat volt, az alábbi szöveggel:

Elek! Ne felejtsd el, unokaoecseem az uttoeroerajjal huszonharmadikaan este eerkezik stopp. Oelel baraatod stopp. Csemege.

(Folytatjuk)

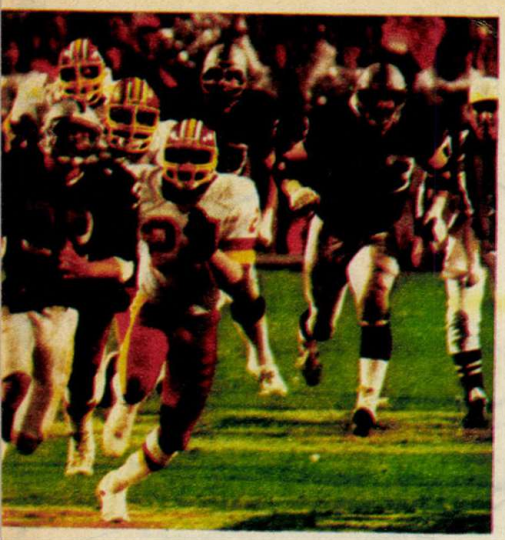

Az egyik népszerű játék az amerikai futball, s leghiresebb képviselője a Los Angeles Rams

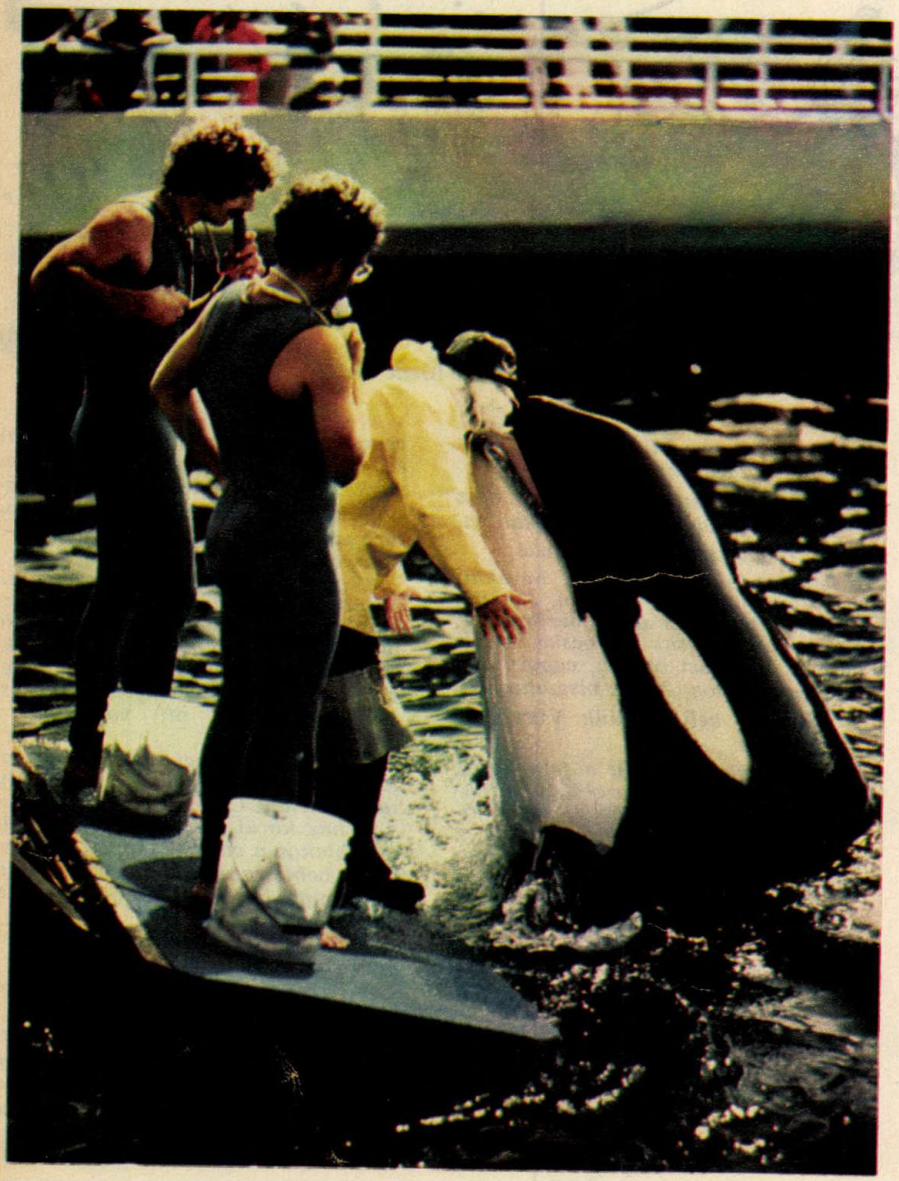

AZ ANGYALOK KÜLÖNÖS VÁROSA

Los Angeles napjainkban leginkább arról nevezetes, hogy idén nyáron — július 28. és augusztus 12. között — itt rendezik az olimpiai versenyeket. Persze, egyébiránt is lehetnek bizonyos elképzelései az embernek Kalifornia metropoliszáról, hiszen ki ne hallott volna már a belvárostól csupán húsz perces autóútnyira fekvő híres filmvárosról, Hollywoodról, ahol 1915. óta száz és száz nagy — és kevésbé nagy — film készült, a Casablancától a Kleopátráig, a Columbo és Kojak sorozattól a vadnyugati cowboy-filmekig, amelyek közül egyik-másikon nem más, mint a jelenkori amerikai elnök, Ronald Reagan jelent meg a vásznon — főszerepben.

TIZENEGY REPÜLŐTÉR

Az Angyalok városában annnyian élnek, mint Magyarországon, több mint 11 millió ember. És több, mint ötmillió gépkocsi rendez naponta üldözéses versenyt az utakon. Az amerikai az autóban eszik, lakik, él,

Különleges látnivaló Los Angelesben: a delfinárium

A narancsláz felülmúlta az aranylázt

megy moziba, rendez partit. Sok helyen járda nincs is egyáltalán. És itt nincs földalatti, villamos, troli.

Illik tudni Los Angelesről, hogy egy kevéssé ismert portugál hajós, Rodriguez Cabrillo fedezte fel 1542-ben, de az első település csak sokkal később, 1771 augusztusában — San Gabriel Misszió néven — létesült a kellemes klímájú területen. A város alapítási dátuma 1781. november 19. Közismert jelképe a narancs. A Brazíliából származó gyümölcs honosítását — nagyüzemi méretekben — 1870 táján kezdték a környéken. Magasra csapott a narancsláz, amely végül is sokkal nagyobb haszonnal járt és tartósabbnak bizonyult, mint a sok rémhistóriát kelt aranyláz 1849-ben. Az 1800-as évek végén újabb pénzügyi sikerek forrása buzgott fel, az olajé. Századunkban a már említett filmipar mellett rohamosan fejlődött a repülőgépipar. Jellemző, hogy az Egyesült Államok tíz legnagyobb ilyen jellegű vállalkozása közül hét székel itt, Kaliforniában.

Néhány szédítő adat. A városnak 11 repülőtere van. A legnagyobb — az International — harmincöt millió utas forgalmát vezeti le. Tizenhat tévé- és nyolcvan rádióállomás működik, negyvenöt helyi újság szórja szét naponta híreit.

A turisták?... Hatvanezer szállodai szoba a vendéglátói kapacitás.

Az iskolák?... 1208 általános iskolája, 366 középiskolája, jóval száz felett a magasabb oktatási intézménye. Hogy ezekről fogalmunk legyen. A leghíresebb kettő közülük, az USC (University of Southern California) 28 ezer hallgatóval és az UCLA (University of California at Los Angeles) 34 ezer hallgatóval.

S ezzel egy csapásra közelebb kerültünk a sporthoz, az olimpiához, hiszen a két híres egyetem diákszállói szolgálnak olimpiai faluként az idei játékok idején.

SPORTVÁROS

Los Angeles minden tekintetben az egyik legnevezetesebb sportvárosa az Egyesült Államoknak. Az igazi sportváros ismérve Amerikában az, hogy a négy legnépszerűbb — baseball, amerikai futball, kosárlabda és jégkorong — profi sportban képviselve legyen a legfelsőbb szinten. Nos, Los Angelesnek híres, sokszoros „világbajnok" — így nevezik a Nemzeti Liga győztes együttesét — baseball-csapata van, a Dodgers, hozzá hasonlóan az utóbbi évek egyik legsikeresebb hivatásos kosárlabda klubja, a Los Angeles Lakers. Kissé halványabb a jégkorongcsapat, a Los Angeles Kings. A két utóbbi a Forum átalakítható küzdőterén játszik, ahol egyébként az olimpiai kosárlabda döntőket is lebonyolítják. A nemzeti mániának tekinthető amerikai futballt két együttes is képviseli, a régi híres gárda, a Los Angeles Rams, illetve a két éve Oaklandból (San Francisco mellett van) ide költözött Lon Angeles Raiders.

Az amatőr sportot illetően?... A két nagy egyetemről már tettünk említést. Mindkettő az atlétika, az úszás és a többi eredményes amerikai amatőr sport bástyája. Ennek illusztrálására legyen elegendő egyetlen példa.

Azon az olimpián, amelyen az Egyesült Államok legutoljára részt vett, tehát Montrealban, 1976-ban az USC hallgatói — természetesen országuk színeiben versenyezve — annyi érmet nyertek (8 aranyat többek között), hogy a nemzetek hivatalos sorrendjében a hatodik helyen végeztek volna, ha külön küldöttségként szerepelnek.

A sportnak erős hagyományai vannak itt, sőt múltja, akár az olimpia rendezését illetően is. Los Angeles volt a helyszíne ugyanis a X. Nyári Olimpiai Játékoknak 1932-ben. Mintegy negyven országból több, mint 2000 sportoló gyűlt össze. Az olimpiák történetében itt létesült első alkalommal olimpiai falu, itt alkalmaztak először elektromos célfotó-berendezést, jóllehet tulajdonképpen csak kísérleti jelleggel, mert hivatalosnak továbbra is a kézi mérést fogadták el. Az eredményhirdetéskor az Angyalok városában alkalmazták első ízben a győzelmi lobogót. Kibővült az ünnepélyes eredményhirdetés ceremóniája: a győztes és a helyezettek nemzeti zászlóit húzták fel a helyezésnek megfelelő árbocra, s eljátszották a győztes tiszteletére nemzete himnuszát.

A „GURULÓ ELEMÓZSIÁS ZSÁK"

A 100 km-es országúti kerékpárversenyt Attilio Pavesi nyerte. Mielőtt nekivágott a hosszú útnak, a következőkkel szerelte fel magát: a „drótszamara" kormánya elé szerelt kis tartóba lábaskát helyezett zöldséglevessel. Mellette egy nagy fehér kulacs fénylett. A hátára dobott zsákban egy tucat banánt, kalácsot, lekvárt, zsemlét és spagettit cipelt, mintha nem is versenyre, hanem valami kirándulásra készülne. Még nincs vége, mert az előrelátó olasz a nyaka köré tekert két pótgumit is. Az itáliai guruló elemózsiás zsák — biztosan nyert.

— Csak félútig cipeltem a cókmókot — mondta győzelmi nyilatkozatában. — Addig mindent felfaltam, s tény, hogy egy kicsit éhes maradtam a végére.

CSILLOGOTT A MAGYAR KARD

És mi?... Negyvenhét tagból állt a küldöttségünk. Nagy kaland volt akkoriban hajóval átszelni az óceánt, majd átutazni az amerikai kontinenst, s nem kis időbe telt. Külön gondot jelentett a folyamatos edzések biztosítása. A magyarok remekül helytálltak. Legjobbjaink hat aranyéremmel tértek haza, s a nemzetek nem hivatalos sorrendjében az ötödik hellyel. Pelle István két bajnokságot nyert tornában. Fényesen és félelmetesen csillogott a magyar kard. Az egyéniben Piller György végzett az első helyen és nem volt vitás az olaszok elleni döntőben kardcsapatunk győzelme sem. Nem kis fegyverténnyt hajtott végre legendás ökölvívónk, Énekes István. A villámgyors, rendkívül technikás légsúlyú különösebb nehézség nélkül jutott el a döntőig, ahol simán „végezte ki" a mexikói Cabanast. Énekes volt az egyedüli európai ökölvívó, aki képes volt győzni Los Angelesben! Itt nyerték vízilabdázóink — hosszú évek erőfeszítései után — az első olimpiai aranyat.

(Folytatjuk)

Gallov Rezső

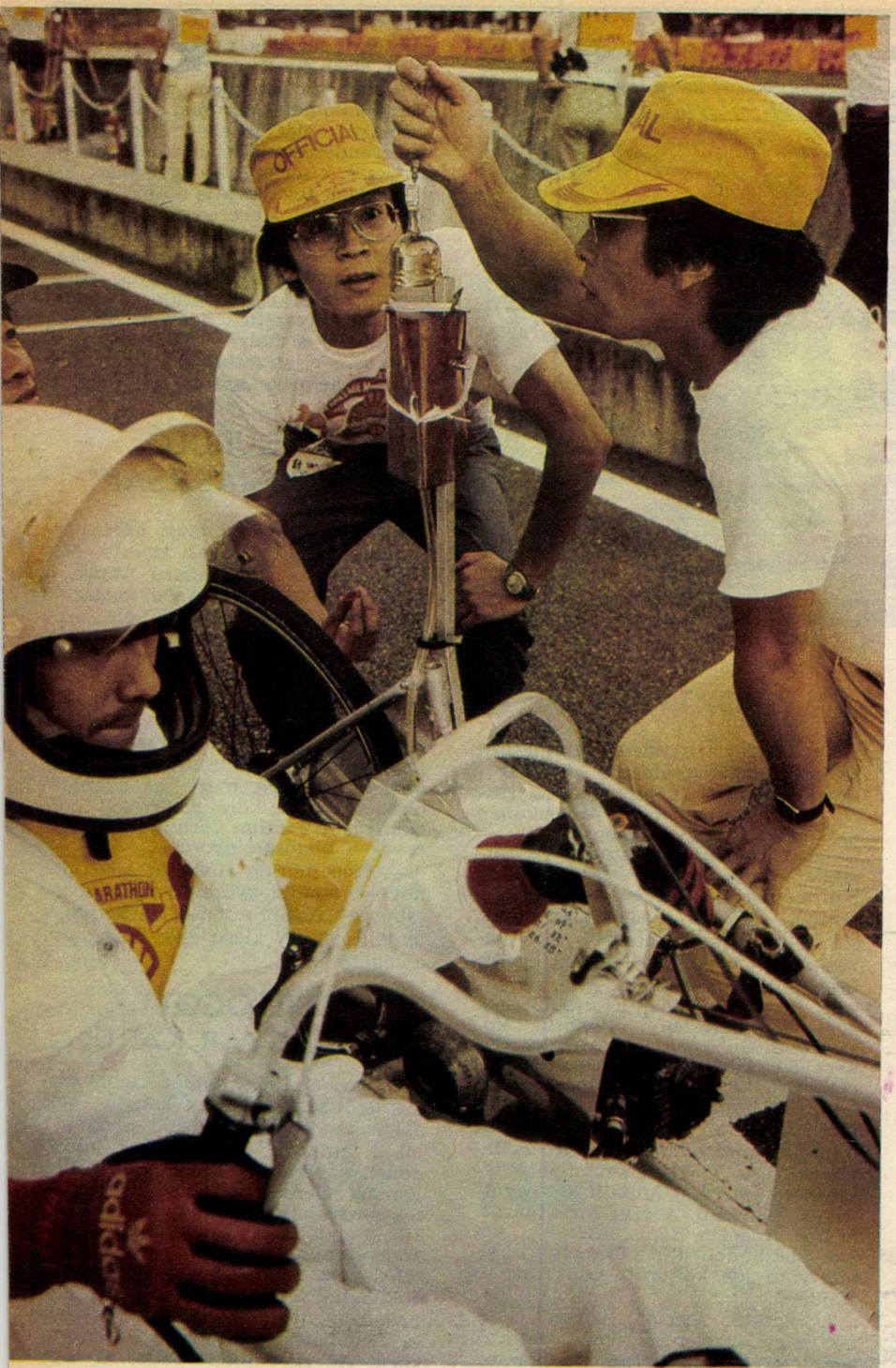

ITT SZINTE CSEPPENKÉNT
TANKOLTAK A RÉSZTVEVŐK

TAKARÉK FUTAM

INDUL A FUTAM, A TARTÁLYBAN
EGY LITER BENZIN VAN

KÖNNYŰ KEREKEK, PILLE KAROSSZÉRIÁK SZÜKSÉGESEK EHHEZ A VERSENYHEZ

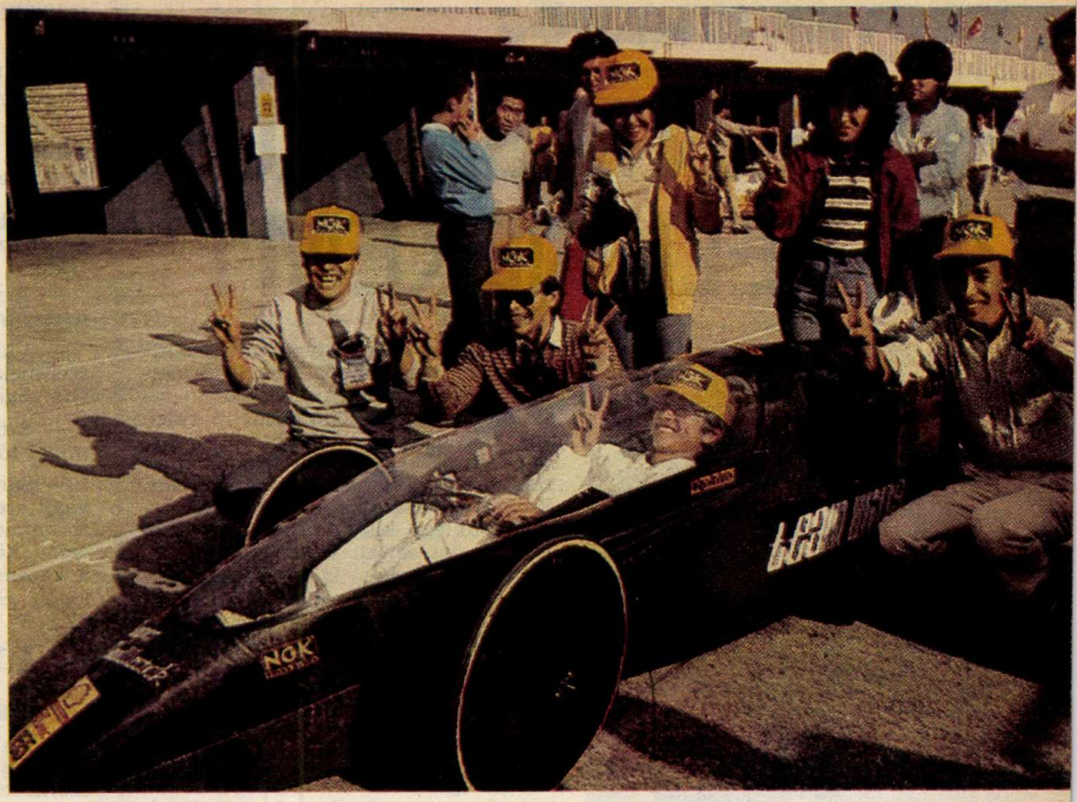

A GYŐZTES EREDMÉNYE: 706,9 KILOMÉTER

Különleges autóversenyt rendezett a közelmúltban a Shell olajvállalat Japánban. Az úgynevezett „Shell-maratoni" nem szokásos, hagyományos autóverseny volt. Százan neveztek, a járművek inkább bizarr, különleges triciklinek néztek ki, mint versenyautónak. Hiányzott az erős motorok mennydörgésszerű robaja, a széles gumik sikoltása a hajtűkanyarokban, a szuper magas oktánszámú benzin „illata". A verseny célja az volt, hogy ki tud a legmesszebb (és leggyorsabban) menni az üzemanyag legutolsó cseppjéig. Az üzemanyagot természetesen a Shell szállította, azt gondolhatnánk, hogy egy nagy olajvállalat lenne az utolsó, amelyik érdekelt a benzintakarékosságban. Nos, a Shellék már ötven éve szorgalmazzák ezt. Akkor támadt az az ötletük, hogy kipróbálják, mennyit tud haladni egy autó egy liter Shell-benzinnel. Az eredmény: 17,7 kilométer volt. Ahogy teltek az évek, úgy nőtt az ilyen „takarék-futamok" száma. Három évvel ezelőtt a győztes már 335,4 kilométert hajtott egy liter üzemanyaggal. Tavaly az első helyezett már 706,9 kilométert teljesített ugyanennyi benzinnel. A világcsúcsot – ha lehet annak nevezni – Ausztráliában érték el 1981-ben, az eredmény: 972,6 kilométer. Egészen fantasztikus teljesítmény, ami azt bizonyítja, hogy ha a benzin minden cseppjének energiáját fel tudjuk használni, akkor sokkal messzebbre juthatunk, mint gondolnánk. Természetesen ezek a járművek egészen különlegesek, rendkívül könnyű anyagból készítették valamennyit, s a formájuk is olyan, hogy a légellenállás a lehető legkisebb legyen.

KEDVES ISMERŐS

HA FANTASZTIKUS, AZ KELL NEKEM!

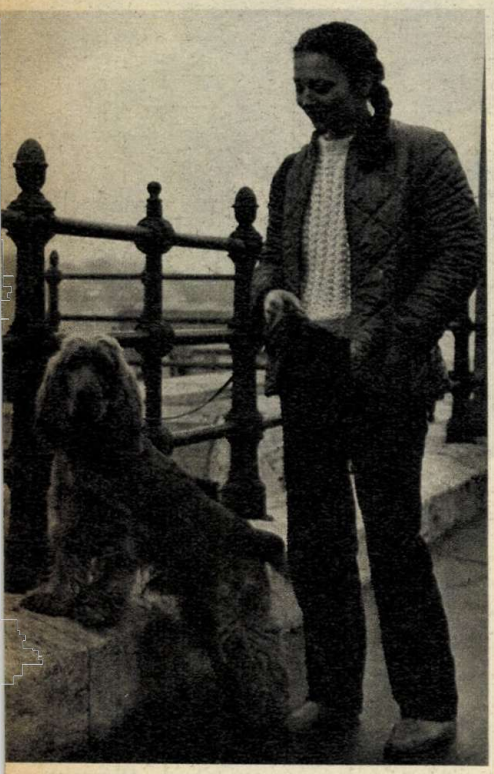

A bérház körfolyosójára nyíló zöld ajtók közül az egyik piros. Becsöngetünk az apró piros ajtón és máris ott áll előttünk Pap Vera, kezében piros telefon. Suttogva beszél, mentegetőzik, hogy nem tud behívni bennünket, mert csak egy szobájuk van és a társa, a Korál együttes basszusgitárosa éjjel dolgozott. Most alszik. Mese nincs, ki kell aludnia magát.

Megértjük, irány a Dunapart. A hirtelen kelt sétának Sámli kutya örül a legjobban. Vidám morrantásokkal dúródik be a liftbe, s ideges ásításokkal jelzi, mennyire utálja a szűk térben eltöltött pillanatokat. A Dunapart persze más, az egy remek hely. Onnan átlátni a túlpartra, s a sziget mögött értékelni lehet az izgalmas messzeséget. Sámli kutya egy nyolchónapos boldog spániel fiú. Boldog, mert Vera a gazdája, akitől rengeteg szeretetet kap és lehetőséget az okoskodásra. Minden kutyának van magához való esze, csak meg kell tanítani rá, miként használja. Nos, ebben a témában Sámlinak nem lehet panasza.

No, de ne csak Sámliról beszéljünk, végtére is lapunkban most nem ő a kedves ismerős, hanem a gazdi, pontosabban Pap Vera színésznő.

Első pillantásra olyan, mint amilyennek szerepeiből megismerhettük, csöndes, szerény, álmodozó tekintetű naiva, később azonban kiderül, hogy a látszat mögött egyéb tartalékok is rejtőznek: rakoncátlan robbanékonyság és bájos humor. Szeme villanásából, mosolyából ittott kisüt egy kis kamaszos dévajság is, ami azt sejteti velem, a nézővel, hogy ha a szakma is úgy akarja, érhetnek még meglepetések. Értem ezalatt, hogy megismerhetek egy másik Pap Verát is, aki kilép a naiva álarc mögül, megnevettet.

BOHÓCLELKŰ NAIVA

Beszélgetünk és én figyelem az arcát. Egyszerre találom koraérettnek és örök gyereknek. Mi a titka ennek a különös ellentmondásnak? — kérdezem.

— Talán az, hogy eléggé korán saját döntéseimre voltam utalva. Egyéves voltam, amikor anyám meghalt, s apa egyedül nevelt. A gyerekkorom maga volt a szabadság. Már az óvodából is egyedül jártam haza, s ez az út előbb vezetett az önállósághoz, mint azokat a mai gyerekeket, akiket még hetedikes korukban is kocsival hordanak az iskolába. Azt hiszem, rossz gyerek voltam. Sokat csavarogtam Kőbánya tűzfalai alatt. Gondolataimat, s véleményemet a világ dolgairól, magam alakítottam.

— Mikor döntötted el, hogy színésznő leszel?

— Nem ezzel a vággyal születtem. Én igazából bohóc szerettem volna lenni. Négyéves lehettem, amikor először elvittek a cirkuszba, s a látvány valósággal megszédített. A szó szoros értelmében véve beleszerettem a bohócokba, és még tizenéves koromban is azon gógyiztam, miként válhatnék magam is azzá. De hát egy bohócnak annyiféle dologhoz kell értenie — artista módon bánni a testével, művészként bánni a hangszerekkel — szóval be kellett látnom, hogy nekem ez nem megy, s itt, ezen a ponton jött a mentőötlet: színész leszek.

NEM ÉN VOLTAM AZ ÜGYELETES SZAVALÓ

— Az iskolában nem én voltam az ügyeletes szavaló, tanáraim nem is tudták, hogy színészi pályára készülök. Nem árultam el senkinek titkos tervemet, csak amikor eljött az ideje, jelentkeztem a színművészeti főiskolára. Elsőre sikerült a felvételi vizsga, és mondhatom, remekül éreztem magam ebben a különös suliban, ahol életemben először voltam jeles tanuló.

— Az első filmfőszerepet még főiskolás korodban kaptad.

— Igen. Az első film az Angi Vera volt, s utána megkaptam a Vígszínházban az Üvegcipő főszerepét. Ezzel aztán meg is kezdődött a pályám.

— Azt hiszem, nem panaszkodhatsz: foglalkoztatott színésznő vagy.

— Valóban. Egymás után kapom a szerepeket filmen, tévében, színházban. Szinte alig van szabad időm.

— S ha mégis akad egy kevés, azt mivel töltöd?

— Sámli kutyámmal hancúrozok, vagy szereptanulás közben háztartási munkát végzek. Kirakom magam elé a könyvet, magolom a szerepet, a kezem meg jár. Mosogatok, vasalok... Szóval teszek-veszek.

AZ E.T.-T VÉGIGBŐGTEM

— Színházba, moziba jársz?

— Ha tudok szakítani egy kis időt, szívesen megnézek egy-egy izgalmas, szórakoztató filmet. A Csillagok háborúja valósággal elbűvölt. Úgy örültem az elképesztő űrbéli kalandsorozatnak, mint egy gyerek. Az E. T. című filmet végigbőgtem. Nem is értem a felnőtteket, miért nézik aggódó szemmel a gyerekeket, amikor egy-egy ilyen filmet lelkes örömmel végigrajonganak. Miért féltik a fennköltkritikusok csemetéiket ezektől a katartikus élményektől? A gyerekeknek éppúgy szükségük van a képzeletet fölborzoló vad kalandokra, mint nekünk, felnőtteknek. Ez nem jelenti azt, hogy kevésbé lesznek fogékonyak a mélyebb értelmű művészi alkotások befogadására. Én nem szégyellem bevallani: imádom ezeket a filmeket, és ha egyszer lesz pénzem, meg időm, elmegyek Trieszt-be, ahol a fantasztikus filmek fesztiválját tartják, és megnézek mindent.

— A közeljövőben láthatnak majd a gyerekek egy mesefilmben, címe a Láperdő szelleme. Ebben szereped szerint is végigéltél egy különös kalandot. Árulj el valamit a filmről.

— Romantikus, nagy mese, amelyben én egy néma lányt alakítok, aki beleszeret egy vak fiúba. Ez a szép, szomorú szerelem olyan erős, hogy megérdemli a csodát, megérdemli a boldogságot adó hepiendet. A szellem végül is visszaadja a fiú látását és a lány hangját. Hát nem gyönyörű?

Sámli türelmét veszti. Éppen eleget illegette magát a fényképezőgép lencséje előtt, eleget hallgatta a beszélgetést. Mindennek van határa. Most már igazán fejezzük be és menjünk haza — vakkantotta, s csak az vette észre, aki ismeri a kutyák természetét, hogy Sámli képzeletében megjelent egy jókora velőscsont.

Magyar Katalin

Fotó: Potzmann János

PAJTÀS
PAP VERA

Hogy hangzik a kecskeének?

Beszélgetés Ruszt József rendezővel a színházról

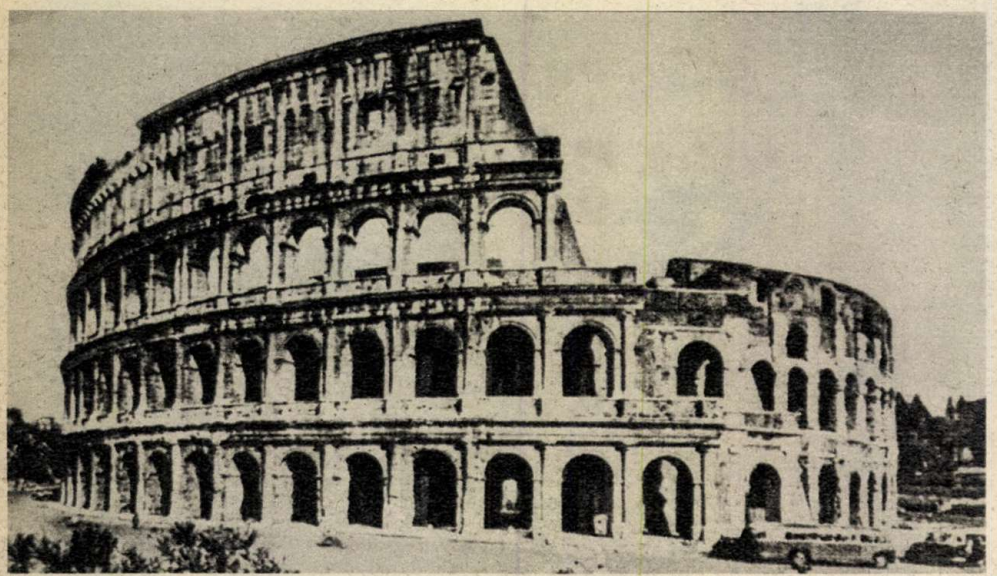

Róma legnagyobb amfiteátruma, az ötvenezer embert befogadó Colosseum

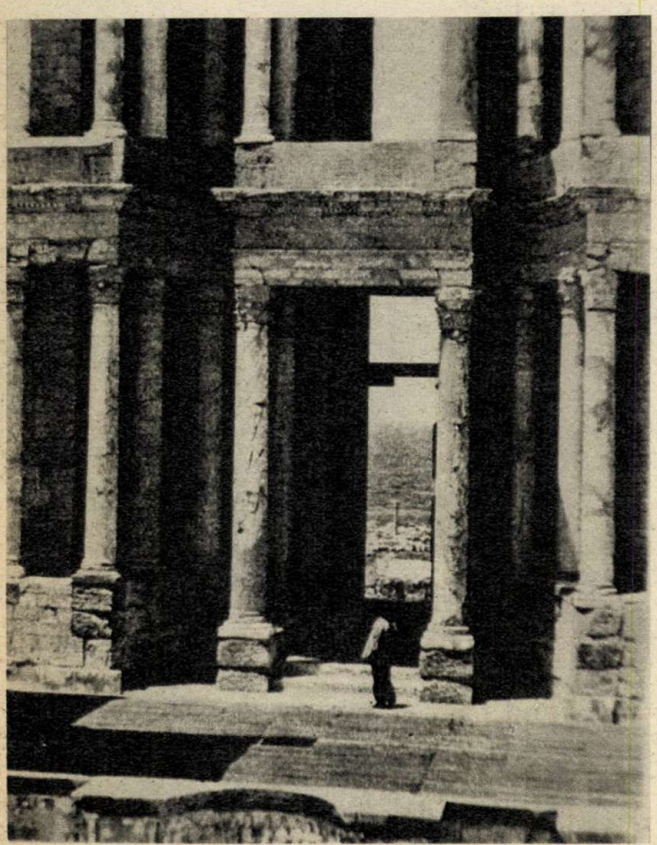

A sabrathai római színház maradványai Észak-Afrikában

Azt mondom színház, és egyszerre megmozdul a fantáziám. Suttogások és sikolyok, nevetések és zokogások törik meg a csendet és fények zuhognak a szemembe. Az ember színésznek is született. Alig eszmélt a világra, máris éledt benne a magamegmutatási vágy, máris el akarta játszani önmagát: így sírok, így örülök, így hatalmaskodom, így szenvedek és így gondolkodom. Nézzetek rám: ördög, isten, sors és végzet vagyok egy személyben. Fönséges és esendő, győzedelmes és szánandó.

— Mikor és hogyan alakult ki az emberben a művészi játék igénye, szenvedélye? — kérdezem Ruszt Józsefet.

— A félelem szülte ezt is, éppúgy, mint a vallást. Ősünk nem játszani akart, hanem fönnmaradni. Élni. A színház voltaképpen vallási rituálékból, szertartásokból jött létre. Az ember, amikor először fölfedezte önmagát, mint csoportot, mint társadalmi lényt, megteremtette magának az istent, akihez mindenféle viszonyok fűzték. Mindazt, amit nem értett, elnevezte istennek, isteni eredetűnek. A nagy ismeretlen volt számára az isten, akitől félt, s akit a legkülönbözőbb szertartásokkal akart a maga hasznára meghódítani. Nos, ezek a hódító játékok jelentették az első színháznak a kereteit. Aztán jött a társadalmi munkamegosztás, amelyben mindenkinek jutott valami testre szabott feladat. Ekkor léptek „színre" a papok, a sámánok, akik ezeket a szertartásokat megszervezték és irányították, s mivel az élet, a képzelet legérthetetlenebb és legtitokzatosabb területét uralták, nyilván hatalomra tettek szert.

— Az ember tehát először a titokzatos, földöntúli hatalmaknak játszott, később azonban önmagának akart valamit elmondani a földöntúli és a földi érzelmek viszonyáról, majd önnön lelki küzdelmeiről, s tette ezt egyre „színpadiasabban", valahogy úgy, hogy az szórakoztassa is a a közönséget. Hogyan alakult ki az európai színjátszás?

HÓDOLAT AZ ÖRÖMNEK

— Menjünk vissza gondolatban az ókori Görögországba, a naphimnuszok világába. Ezeket a naphimnuszokat általában karok mondták el, s ezeknek a karoknak mindig volt egy vezetőjük. Később kiváltak a félkarvezetők is. Amikor a kórus — a kar — közös szövegéből először kivált a félkarvezetők szóló vitája, amikor már ketten egymásnak ellentmondtak, akkor jött létre az első dialógus és benne a konfliktus. Ez pedig onnan ered, hogy Dionüszosz, a mámornak, a bornak, az örömöknek az istene egy újkeletű isten volt, akinek védenie kellett magát a gyanakvó támadások ellen, s be kellett bizonyítania, hogy ő is valódi isten. No, ezekben a bizonyos, Dionüszoszt dicsőítő himnuszokban jelentek meg az első szereplők, a támadók és a védők, akiknek éneke már egyfajta konfliktust hordozó párbeszéd volt. Az ünnepek végén a vígan farsangoló, táncoló tömeg — miután alaposan becsípett — kecskét áldozott Dionüszosznak, majd lakomával és pajzán játékokkal fejezték be a nagy napot. Ezekből a játékokból és kardalokból alakult ki az i. e. VI. század derekán a görög színjátszás, amelynek

egyik nagy, örök életű formája a komédia, mellette a tragédia, ami szó szerint kecskeéneket jelent. Nyilván az áldozati kecske szenvedése és a körülötte zajló szertartásjáték lendülete fejeződött ki ebben a szóban, ami később elszakadt eredeti tartalmától.

— Az első színházi formát tehát a dialógus hozta létre, két ember párbeszéde?

— Bizony, így van. Érdemes megfigyelni a nagy görög drámaírónál, Aiszkhülosznál, hogy a kórus szövegén kívül kizárólag párbeszédet, dialógust írt. A nagy újítás Euripidésztől származik. Az ő műveiben két ember szóváltásába már beleszól a harmadik, s ezzel kialakul a trialógus, s benne a szituáció, a drámai helyzet.

— A fenséges eszmékkel telített tragédia, s az élet fonákságait és humorát kibontó komédia tehát az athéni demokrácia szülötte volt, s a politikai hatalom lazulásával a kultúra is szárnyaszegetten alábbzuhan. Nagy Sándor birodalma szétesik, kihal belőle az erő, s a színjátszás félig még görög kóntösben, de már római mozdulatokkal halad tovább a fejlődés útján.

CIRKUSZ ÉS JÁTÉK

— A hatalmas, militarizált Róma cirkuszt adott a tömegeknek. A színház eleinte csak az úri ínyencek szórakozása volt, amíg kis csatornákon, mellékösvényeken ki nem jutott a terekre, el nem foglalta helyét a kocsmákban, s meg nem hódította magának az utca népét. Róma első vérbeli komédiaírója Plautusz volt. Igaz, hogy ő is görög minta szerint dolgozott, ám szókimondó darabjainak stílusa az új római temperamentumot fejezte ki.

Az i. e. III. században rendszeressé vált az állami ünnepek alkalmából előadott játékok sora. Minden út Rómába vezetett, s az utakon elindultak a drámaírók és a színészek is. A tereken, kocsmák előtt ideiglenes építményeket emeltek a színészeknek. Az első kőszínházat időszámítás előtt az első század közepén építették.

Az európai színjátszás mégis a görög naphimnuszok fényében fogant, bölcsőjét a képzelet görög istenének, Zeusznak két lánya ringatta, Melpomené (a tragédia) és Thália (a komédia) istennője.

Magyar Katalin

JAMAUBA TÁNCOL

A bajok akkor kezdődtek ezen a világon, amikor Jamauba, a boszorkány leperzselte a Japán Fényerdő Farkasának szempilláját. Attól fogva ugyanis nem lehetett bizonyosan tudni egyetlen szempillantásra, ki az igaz ember és ki a hamis. Ugyanis csak a farkas szempilláinak van olyan varázslatos tulajdonságuk, hogy rajtuk átpillantva ezt azonnal meg lehessen állapítani. Csoda-e hát, hogy még Momotaro, Japán legnagyobb barackfiúja és Jukiko, a szegény, ám szépséges és tiszta lelkű szolgálóleány is gyanakodva méregeti egymást? Pedig a napnál is világosabb, hogy egymásnak rendelte őket a mesebeli igazság . . .

Horváth Péter írt színdarabot „A farkas szempillái"-ról, válogatott japán népmesékből, Novák János rendezte meg a Radnóti Miklós Színpadon, és ő szerezte hozzá a zenét is. Ha szokás lenne gyerekdarabról leírni nálunk ilyesmit, bizonyára nemcsak mi jelentenénk ki nyugodt lélekkel, hogy ez az előadás bravúr a maga nemében. Csupán hely hiányában nem soroljuk itt elő mindazokat, akik létrehozták. Szerencsére mindnyájan szerepelnek az előadás színlapján: jó szívvel ajánljuk tanulmányozásra a helyszínen. Remélhetőleg lesz erre mód még jó ideig a majd egy évadnyi siker követően.

N. T.

Áramkör-kalauz

Valamiféle forradalom napjait éljük: a számítógépek, a számítástechnika forradalmát. Ma már egyre több gyereknek van programmal működő elektronikus játéka, s nyilván egyre kevesebb azoknak a hatodikosoknak a száma is, akik zavarba jönnek, ha egy matekfeladatot mondjuk, egy zsebszámológépen kell megoldaniuk. Nem tűnik fantasztikumnak: az emberiség jövőjében egyre nagyobb szerepet játszanak majd ezek az apró áramkörökből felépített szerkezetek. A komputerek bámulatos memóriája, szédületes gyorsasága segít majd a háziasszonyoknak az étrend összeállításában, de segít a mérnöknek is bonyolult munkafolyamatok irányításában.

Bármennyire is ismered egy-egy szerkezet billentyűzetét, bármilyen ügyesen és gyorsan dolgozol ki a segítségével egy feladatot, a „lelkéről", bonyolultnak tűnő felépítéséről, működésének logikájáról biztosan keveset tudsz még. Ebben az ismeretlen világban igyekszik elkalauzolni tréfás rajzaival, könnyen érthető ábráival, fényképeivel az angol szerzőhármas, R. Bradbeer, P. De Bono és P. Laurie „A számítógép" című könyve. A kötet a számítástechnika alkalmazási lehetőségeit is „végigzongorázza", játékos példáival elemzi, érthetővé teszi ezeket, az első olvasásra talán furának tűnő megoldásokat.

Sporttagozat – kivétel?

Sporttagozat. Fura, hogy első hallásra mennyi titkot rejt magában ez a szó. Hosszú gyakorlások, edzések, versenyek, győzelmek, fürge, könnyed mozgás jelenik meg az ember előtt.

Papp Lajos, a Bikszádi úti általános iskola tanulója sporttagozatos osztályba jár. Hetente négy tornaórájuk van, ahogy ő mondja „erős, kiadós negyvenöt percek".

— Bizony jól meghajt bennünket Takács Zoltán, a testnevelőnk, aki különben tagja a magyar atlétikai válogatottnak — magyarázza a hosszúra nőtt, barna hajú fiú. — Ez persze csak amolyan „bemelegítés" azokhoz a délutáni edzésekhez képest, amelyeket vagy itt az iskola udvarán, vagy az egyesületünk, a MAFC pályáján tartunk. Ötödik osztályban „szakosodtunk": ekkor döntöttük el, milyen sportágat választunk. Nekem az atlétika tetszett a legjobban. A hosszútávfutás, és magasugrás, a kedvenc számom. Zoli bácsi részt vesz a szülői értekezleteken is, és rajta tartja a szemét az osztályzatainkon, a bizonyítványunkon. Sok barátom azt hiszi, hogy egy sporttagozatossal kivételeznek, neki esetleg nem kell annyit tanulnia, mint másoknak. Ennek pont az ellenkezője igaz! A sportolótól elvárják, hogy ne csak a pályán, hanem a tanulásban is képességei legjavát nyújtsa. Hogy mi szeretnék lenni? Jó atléta, válogatott, mint Zoli bácsi, aki edzőnk és testnevelőnk is egyszemélyben. Ha nem sikerülne kimagasló eredményeket produkálnom, akkor tűzoltó leszek. Ezen a pályán a fürgeség, a gyorsaság, az ügyesség életet menthet...

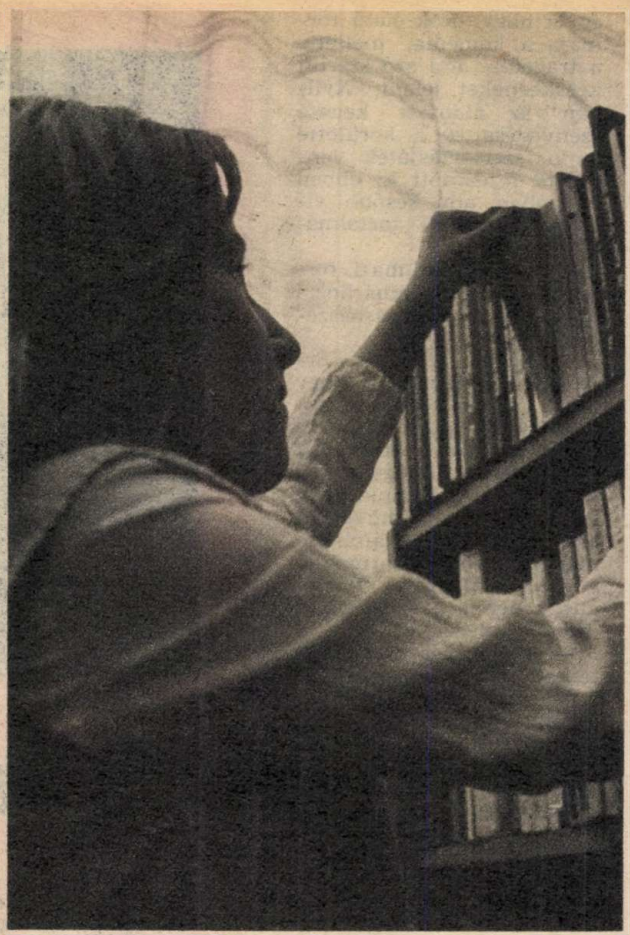

Szakmavarázs

Bár a hatodikosoknak még nem kell megküzdeniük a pályaválasztás gondjaival, van, aki időben tájékozódni kezd lehetőségei felől, s feltérképezi magának azokat a szakmákat, amelyek közül választani szeretne. Ilyenkor még terjedelmesek a szakmákat, pályákat tartalmazó listák, a kaposvári Búza Katalin is vagy kilenc foglalkozás iránt érdeklődik szerkesztőségünktől levelében.

„Hogyan is lehet valaki könyvtáros?" kérdezi többek között. Kérdését mi Horváth Györgynéhez, a BMK (Budapesti Művelődési Központ) könyvtárának vezetőjéhez továbbítottuk.

— Egyetemek bölcsészkarán, tanárképző főiskolán tanulhatnak tovább érettségi után azok a fiatalok, akik könyvtárosok szeretnének lenni. A könyvtár szakos hallgatók könyvtártörténetet, a könyvek rendszerezésének elméletét tanulják. Egy könyvtárosnak sok dologhoz kell értenie, a zenétől az irodalmon keresztül bizonyos szakmai ismeretekig. Például akitől olyan könyvet kérnek, mely államunk alapítását írja le, az nem adhat az olvasónak egy, a török hódoltságról szóló kötetet. Ez igaz a fák metszésének és oltásának, vagy a vízszerelésnek és a gázszerelésnek a kérdésében is. A mi szakmánk varázsát különben éppen ez adja: sokféle embert ismerhetünk meg, tanácsainkkal befolyásolhatjuk érdeklődésüket, nyitottabbá tehetjük őket. Az elmúlt esztendő nagy győzelmét akkor arattuk, amikor a BMK előterében csellengő, idejüket üres semmittevéssel töltő tizenöt-tizenhat éves fiúk és lányok közül jó néhányat rendszeres könyvtárlátogatóvá, olvasó, a világ dolgai iránt érdeklődő emberré tettünk.

Hatodikosok. Sokak szemében ők jelentik azt a bizonyos határvonalat gyerek és kamasz között. Igen, határvonalat: szemmel jól láthatót, érzékelhetőt, de én azt hiszem, ennek a vonalnak mégsem olyan élesek a kontúrjai. Ezt bizonyítják a Hatodikosok klubjának beszélgetései, vallomásai is.

Titkolt érzés

— Minden bajom azzal a levéllel kezdődött. Persze én vagyok a hibás, mert szóban is megmondhattam volna Áginak, hogy végre sikerült két jegyet szereznem az új Bud Spencer filmre. De aztán, úgy a matekóra közepén, mégiscsak arra gondoltam, hogy a levél elegánsabb. Meg aztán, hogyan is mondjam... szóval, ilyenkor nem kell az embernek ott feszengenie a lány előtt. Tollat ragadtam, és az ötödik változatot végre megfelelőnek találtam, csak akkor meg az a gond gyötört, hogy hogyan is küldjem el? Dobjam? Erről szó sem lehetett, hiszen Ági két padsorral arrább ül, Jutka néni esetleg észreveszi a levegőben repülő küldeményt, nem is beszélve arról a hülye helyzetről, ha a levél nem ott landol, ahová szánták. Ezért aztán halk sugdosások s jól érthető jelek kíséretében a mellettem ülő Péter padjára csúsztattam kérve, hogy továbbítsa. Már Péter arcán is valami furcsa mosoly futott át, legszívesebben visszakértem volna a levelet, de már késő volt. Odaadta az előtte ülő Katinak, Kati tovább a mellette ülő Évának, de Éva már nem is mosolygott, hanem valósággal röhögött. A vesztemet éreztem, mert láttam, hogy egy paddal odébb már fel is bontják a gondosan összehajtogatott kis füzetlapot. Persze, hogy röhögtek, igaz nem hangosan, de Jutka néni is észrevette. Még szerencse, hogy nem kérte el tőlük a levelet, bár szerintem tudta nagyon is jól, hogy miről lehet szó. Szerettem volna, ha megnyílik alattam a föld és azt is szerettem volna, ha sohasem csengetnének ki erről a matekóráról, pedig nem erősségem ez a tantárgy. De a dolgok rendjét úgy sem lehet megváltoztatni, eljött tehát a szünet és vagy öten is körbeálltak. „Na mi van Laci, szerelmes vagy?" kérdezték kaján pofával. A hülyék... Alig tudtam kitépni magam a gyűrűből és berohanni a történelemszertárba. Megfogtam a fülemet, olyan forró volt, mintha tűzben sütötték volna...

Parancsszóval nem lehet...

Hoppár Eszter saját bevallása szerint is határozottabb osztálytársainál. Talán éppen ezért lett ő a Csata utcai általános iskola Mazsola őrsének őrvezetője. Mozdulataiban, szavaiban nyoma sincs a tétovaságnak...

— Sokan úgy gondolják, hogy az őrsvezetőnek a legkönnyebb, hiszen mást sem csinál csak utasításokat osztogat, irányítja a többieket.

— Ez nem igaz! — tiltakozik a szemüveges, középmagas lány. — Utasításokkal, parancsokkal nem is lehetne együtt tartani egy őrsöt. Mi is mindig közösen döntjük el, hova megyünk kirándulni, vagy azt, hogy milyen filmet nézzünk meg a moziban. Vita persze van, de azt sem lehet hatalmi szóval lezárni. A végén nekem úgyis „csak" a felelősség jut, meg a szervezés.

— Felvetődik akkor a kérdés, hogy vajon mi is az őrsvezető feladata?

— Együtt tartani, összefogni az őrsöt. Ezért persze sokat kell dolgozni, de hát az ember ne sajnálja az idejét, az energiáját, ha már egyszer őrsvezető. Mit várhatnék akkor a tagoktól?! Az óraközi szünetekben intézem általában a Mazsola ügyeit, jövök, megyek, rohangálok ilyenkor, sokszor annyi időm sincs, hogy a tízóraimat bekapjam.

— Őszintén: megéri?

— Persze. Az őrsvezető legnagyobb öröme az, ha egy-egy kiránduláson, vagy bármilyen programon jól érzik magukat az őrs tagjai. Ilyen volt például az őszi kirándulásunk a budai hegyekben, meg a téli szánkótúránk. Ilyenkor aztán a társadalmi munkára, például a tantermek kitakarítására sem kell hallóval összefogdosnom a Mazsola tagjait, jön mindenki szívesen...

Gondtalan napok

Azt mondják a hatodikosok: egyáltalán nem könnyű nekik. Pátyolgatják, babusgatják még őket, „de figyeljük csak meg, hogyan beszélnek a felnőttek a hetedikesekkel, vagy a nyolcadikosokkal! Azokat nem tekintik már gyereknek, pedig hát mi az az egy-két év?!"

Vágyak, álmok születnek a lelkükben, szeretnének felnőni már, maguk mögött hagyva a gyermekévek gondtalan napjait. Várják, hogy őket is az a fura, felfűtött izgalom feszítse, mint a nyolcadikosokat, várják a kamaszévek varázsos, viharokkal teli napjait.

Később aztán belátják majd maguk is, hogy nem szabad az időt sürgetni. Ahogy egyre gyorsabban peregnek el fejük fölött az évek, annál szívesebben emlékeznek majd életük tizenkettedik évére. Az ártatlan játékokra, gondtalan napokra.

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó-szövő szakmára lányokat, villanyszerelő, lakatos, textilgépszerelő szakmára fiúkat szerződtetünk szakmunkástanulónak, akik az 1983—84-es tanévben fejezik be az általános iskolát. A tanulóidő: 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk.
A havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120 Ft között van. Az utolsó évben már teljesítménybért fizetünk.

A szakmunkásvizsga után ifjúmunkásaink: a lányok leányszállón, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre.
Jelentkezés levélben „szakmunkástanuló" hivatkozással történik.

Pamuttextilművek Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest XI., Hauszman A. u. 20.
Levélcím: Budapest, Pf. 43. — 1502

PATEX

FIATALOK FIGYELEM!

A BUDAPRINT Magyar Pamutipar általános iskolát végző lányokat fonó, szövő; fiúkat textilgépszerelő és villanyszerelő szakmunkástanulónak iskoláz be az 1984/85-ös tanévre.

Tanulóidő: 3 év.

Tanulmányi ösztöndíj: 350—750 Ft, társadalmi ösztöndíj: 450—750 Ft, a tanulmányi eredménytől függően.

Kollégiumi elhelyezés és teljes ellátás havi 210 Ft-ért. Szakmunkásvizsga után a kereseti lehetőség 4500—5500 Ft. Jelentkezni lehet munkanapokon 7—16 óráig. Levélre tájékoztatást küldünk.

Címünk: BUDAPRINT Magyar Pamutipari személyzeti-oktatási osztály

Budapest, Lahner Gy. u. 30. — 1046

Telefon: 693-847 vagy 693-111 115-ös mellék.

FIGYELEM!

Az 1984—85-ös tanévre a 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett

lányokat szövőnek; fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő

szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő: 3 év.

Juttatások: villanyszerelő, műszerész szakmában 250 Ft,
a többi szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj,
ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 410—620 Ft tanulmányi ösztöndíj,
plusz 130 Ft jövedelempótlék.

ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.
A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal.
A kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben a bérbesorolási kategóriától függően alakul.
A továbbtanulást támogatjuk.
Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig 8—15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk.
Cím: PATEX Angyalföldi Szövőgyár 1135 Bp. XIII., Fáy u. 81—83.

PATEX

PEST MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

PÁLYAVÁLASZTÁSI TÁJÉKOZTATÓ

Vállalatunkhoz 1984. szeptemberétől az alábbi szakmákra iskolázunk be általános iskolát végzett fiúkat szakmunkástanulónak:

épületvillamossági szerelő, központi fűtés- és csőhálózatszerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, épületasztalos, építőgépszerelő, magasépítőipari ács-állványozó, szobafestő-mázoló (tapétázó), vízszigetelő, épületburkoló, kőműves, padlóburkoló, vasbetonkészítő, bádogos, autószerelő.

Vidékiek részére (az autószerelő szakma kivételével) kollégiumot és teljes ellátást biztosítunk. Ösztöndíjat az évfolyamtól és a tanulmányi eredménytől függően, 100–650 Ft-ig fizetünk. A III. évben teljesítménybérezési lehetőség biztosítva.

A kiemelt szakmák esetében (pl. kőműves, magasépítőipari ács-állványozó, vasbetonkészítő, vízszigetelő) 200 Ft ösztöndíj-kiegészítést fizet a vállalat, továbbá társadalmi ösztöndíj juttatására is lehetőség van.

A társadalmi ösztöndíj összege 300–1000 Ft-ig terjed, tanulmányi pótlék címén a 3, 4, 5-ös tanulók 30%, 40%, 50%-ot kapnak havonta.

Jelentkezés: írásban a vállalat személyzeti és oktatási osztályán: Budapest XXI., Kiss János altábornagy u. 19–21. — 1751: személyesen a szakoktatási csoportnál, Budapest XXI., II. Rákóczi Ferenc u. 197. Megközelíthető: a Boráros tértől gyorsvasúttal a végállomásig, onnan a 38/b jelű autóbusszal a 3. megálló.

Fiúk jelentkezését várjuk az Újpesti Gyapjúszövőgyárba, az 1984. szeptember 1-én induló tanévre:

géplakatos,

esztergályos,

csőszerelő,

villanyszerelő szakmunkástanulónak.

Felvételi követelmény: a 14. életév betöltése, általános iskolai végzettség.

A tanulmányi idő három év.

Az I. osztályos tanulók tanulmányi ösztöndíja az I. félévben egységesen 310 Ft. A II. félévtől a tanulmányi eredménytől függően 310–500 Ft.

Társadalmi ösztöndíj havonta a tanulmányi eredménytől és a magatartástól függően 500–1000 Ft.

Jövedelempótlék havonta 190 Ft.

A III. évtől 90%-os teljesítménybérben való foglalkoztatás: 800–1200 Ft.

Tanulóink részére ingyenes kollégiumi elhelyezést és munkaruhát biztosítunk. Havonta egyszer hazautazási költségtérítés. A tanulók a teljes ellátásért napi 3 Ft-ot fizetnek. A szakmunkásvizsgát követően továbbtanulási lehetőséget biztosítunk. Fiatalok jelentkezését várjuk az 1984. szeptember 1-én induló tanévre.

Jelentkezni lehet: Újpesti Gyapjúszövőgyár, személyzeti osztály, Budapest IV., Berni u. 1. – 1045

FIATALOK, TANULJATOK TOVÁBB!

Érdekes, változatos szakmákat ajánlunk az általános iskolát végzettek figyelmébe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez a biztosítéka gyárunk jó hírnevének itthon és külföldön egyaránt.

Vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó), vas- és fémszerkezeti lakatos, géplakatos, hegesztő, villamoshálózatszerelő, esztergályos, csőhálózat-szerelő szakmunkástanulónak fiúk jelentkezhetnek.

Lányokat vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulónak veszünk fel. A vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulókat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük. Vállalati ösztöndíjat adunk.

Érdeklődni lehet: **CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR,** oktatási osztály, Budapest IV., Tó u. 1—5. Telefon: 690-900/531-es mellék, és **Chinoin Nagytétényi Gyáregység** személyzeti osztály, Budapest XXII., (Nagytétény) Bányalég u. 2. Írásbeli jelentkezés: Budapest, Pf. 49. — 1780.

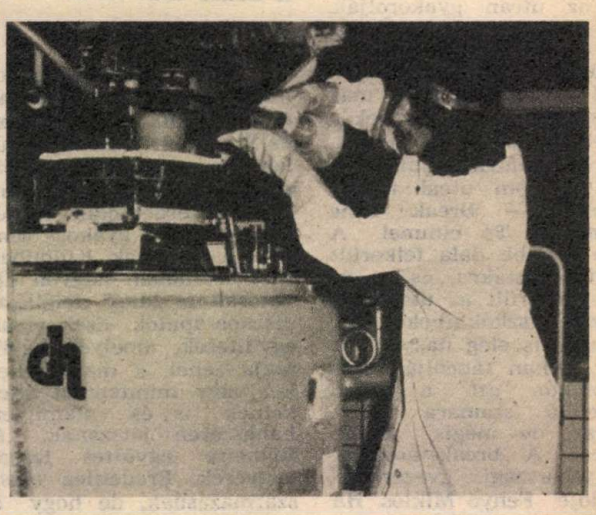

HIRDETÉS

POP KLUB

VEZETI DÉVÉNYI TIBOR

„A LEHETETLEN KÉRDÉSEKRE AZONNAL VÁLASZOLUNK, DE A CSODÁKRA EGY-KÉT HETET VÁRNI KELL!"

Mivel már csak két Popklub van ebben a tanévben, most néhány fénykép nélküli érdekes kérdésre szeretnék válaszolni. Bár többször hangsúlyoztam, hogy csak az lehet klubtag, aki a fényképét is elküldi. Remélem, heti kérdezőinket is hamarosan megismerem majd — legalább fényképről.

Szabó Kinga Miskolcról az új tánc — a Break dance — felől érdeklődik. Magyarul ez a tánc: az utca tánca. Újhullámos diszkóritmusokra szaggatott mozgást végeznek a táncosok, néhol már a pantomim határait súrolva. Jó ritmusérzéket és elég magas mozgáskultúrát igényel ez a tánc. Ennek ellenére tömegmozgalom lett belőle, és az utcán gyakorolják, egy szál magnót körülállva, sokszor negyvenen-ötvenen is. Odáig terebélyesedett ez a divat, hogy már versenyeket is rendeznek a break-táncosok között. Sőt, egy nagyszabású film is készült három utcai táncos életéről — Break Tánc Szenzáció '84 címmel. A film legtöbb dala felkerült a diszkólistákra, és az új tánc bekerült az utcáról a fedett diszkóklubokba is. Idehaza is elég nagy divat már. Sokan táncolják már alapfokon ezt, a külső szemlélő számára kicsit furcsa, de mégis jópofa táncot. A break-táncosok magyarországi „vezérképviselője" Fenyő Miklós. Ha teheti, minden bemutatóra elmegy, ahol ezt a táncot táncolják, és új dalával is erre próbálja csábítani az ügyesebb végtagú táncosokat.

A dühös Kim Wilde

Persze, azért a hagyományos táncok is divatosak a diszkóban. Kádár Dezső és Szép Márta Budapestről két népszerű diszkócsoportról — a Righeira és Laid Back — érdeklődik. A két népszerű duó gyakori vendége a listáknak. Különben is, mostanában nagyon divatosak a „duó" felállású diszkócsapatok. Ezek olyan együttesek, amelyek egyik tagja zenél, a másik énekel vagy mindketten énekelnek is és valamilyen hangszeren játszanak. A Righeira együttes tagjai testvérek. Eredetileg olasz származásúak, de hogy a nemzetközi pop-életben nagyobb sikerük legyen, angol keresztnevet választottak. Michael és Johnson néven szerepelnek most. Irány a tenger (Vamos al a paya) című daluk világsláger lett. Különösen olyan országokban, ahol tenger is van. Azért remek ritmusára máshol is szívesen táncolnak. Tehetségüket bizonyítja, hogy nagylemezükről majdnem minden dal sláger lett. Hasonló formációban és hasonló sikerrel szerepel a Dániában működő Laid Back duó. Az együttes befutott slágere A napfényes reagge. Kellemes, fülbemászó melódia, és idehaza is az egyik legkedveltebb sláger. A zenekar nagylemezéről most indultak el az új dalok a listák felé. Egyelőre ezeknek még nincs olyan átütő sikerük, mint a Righeira fivéreknek. Nyáron egy európai turnéra indulnak a legnagyobb tengerparti üdülőközpontokba. A siker majdnem biztos.

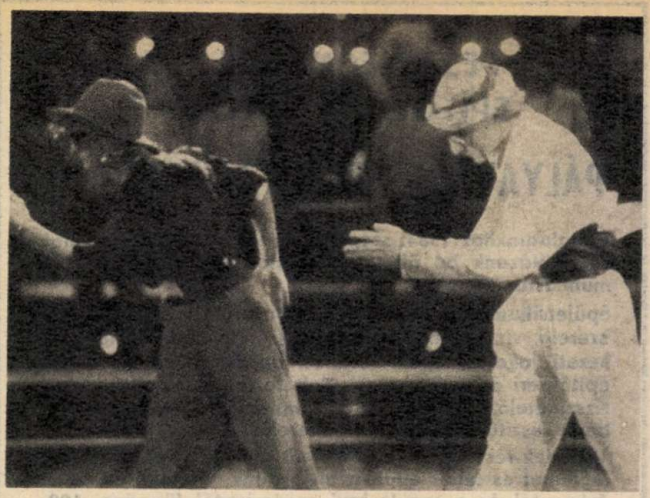

Break-táncosok a filmből

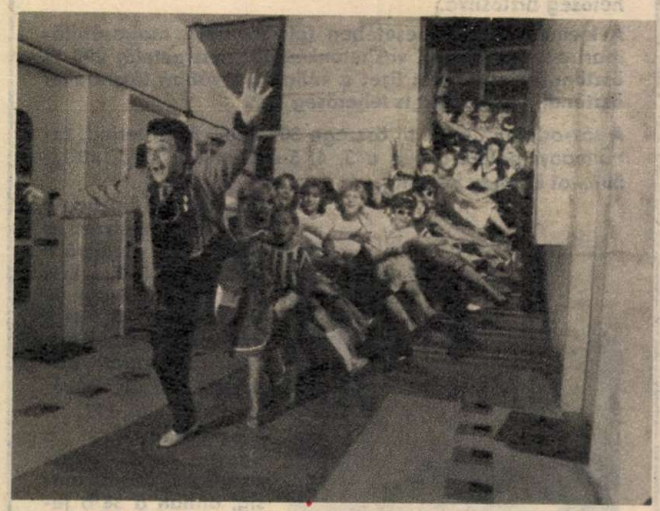

Fenyő Miklós tánciskolája

Vass Éva Pécsről a Grammy-díj után érdeklődik. Ezt a díjat mindig tavasszal adják ki a popzenében. A legnagyobb könnyűzenei kitüntetés ez. Rangja megfelel a filmszakmában az Oscar-díjnak. Ebben az évben Grammy-díjas lett Michael Jackson — nagylemezéért és remek video-show-jáért. A Flashdance énekesnője, Irene Cara filmdalaiért kapta meg ezt a megtisztelő kitüntetést. Különben az elmúlt év legsikeresebb zenés filmje is a Flashdance lett. A hangszerelő, G. Moroder még Oscar-díjat is kapott. Az ügy érdekessége, hogy a tulajdonképpeni főszereplő, Jennifer Beal semmilyen különösebb kitüntetésben nem részesült. A rock-zenét is jutalmazták ezzel a magas díjjal. Így lett 1984-ben Grammy-díjas a Duran Duran zenekar is.

Kutas György Kaposvárról azt kérdezi, hogy mit szólt Kim Wilde, hogy nem ő lett az év énekesnője. Sajnos, nem tudtunk beszélni a népszerű énekesnővel, de minden bizonnyal dühös volt. Legalábbis a róla készült kép ezt bizonyítja.

A tanév utolsó Pop-klubjában pedig néhány nyári pop-rock eseményre hívom fel majd figyelmeteket.

Szervusztok!

A LŐRINCI FONÓ

vár benneteket, nyolcadik osztályos és általános iskolát végzett LÁNYOK és FIÚK.
Az 1984/85-ös tanévre a következő szakmákra iskolázunk be általános iskolát végzett, egészséges 14—15 éves LÁNYOKAT és FIÚKAT.
Lányokat fonó;
fiúkat textilipari gépszerelő, géplakatos és esztergályos szakmára szerződtetünk a LŐRINCI FONÓ szakmunkástanulójaként. Felvételi vizsga nincs!
A tanulmányi idő: 3 év.
A tanulmányi idő alatt jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók nyújtanak segítséget a fenti szakmákat választó, szorgalmas tanulóknak a vizsgák sikeres letételéhez és a szakmunkásbizonyítvány megszerzéséhez.

JUTTATÁSAINK:

fonó szakmunkástanulók részére
— napi 3 Ft-ért ebéd,
— havi 20 Ft-ért autóbuszbérlet.
A három tanév idejére ingyenes a
— kollégiumi elhelyezés,
— tankönyvek, tanszerek,
— munkaruha, iskolaköpeny, fejkendő, munkacipő.
Ezenkívül a tanulókat a következő juttatások illetik meg havonta:
— tanulmányi ösztöndíj (tanulmányi eredménytől és évfolyamtól függően) 320—750 Ft,
— társadalmi alapösztöndíj 500 Ft, valamint tanulmányi pótlék, amely 150—250 Ft-ig terjed (tanulmányi eredménytől függően).
A többi szakmunkástanuló részére juttatásaink a következők:
— kollégiumi elhelyezés,
— havonta autóbuszbérlet,
— napi 3 Ft-ért ebéd (tanítási napokon az iskolában, üzemi gyakorlat idején gyárunkban),
— társadalmi alapösztöndíj 500 Ft, valamint tanulmányi eredménytől függően tanulmányi pótlék 150—250 Ft,
— tanulmányi ösztöndíj a II. évfolyamtól (tanulmányi eredménytől függően) 130—600 Ft.
A LÁNYOK és FIÚK részére harmadik évben lehetőséget biztosítunk a teljesítménybérben történő foglalkoztatásra.
A kereseti lehetőség a szakmunkásbizonyítvány megszerzése után a fonó szakmában 4000—6000 Ft, a többi szakmában a bérbesorolási kategóriától függően alakul.
Kérésedre a részletes tájékoztatót postafordultával megküldjük.

Címünk: **Pamutfonóipari Vállalat**
Lőrinci Gyár
Budapest XVIII., Gyömrői út 85—91.

Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor kérd meg osztályfőnöködet, hogy a továbbtanulási jelentkezési lapodra írja rá, hogy a LŐRINCI FONÓBA jelentkezel: fonó, textilipari gépszerelő, géplakatos vagy esztergályos szakmára!
A jelentkezési lapodat a szakmunkásképző intézet címére szíveskedj elküldeni.
FONÓ szakmára: Bolyai János Textilipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet Budapest V., Markó u. 18—20.
A többi szakmára: 4. sz. Vörös Csillag Ipari Szakmunkásképző Intézet, Budapest XVIII., Vörös Hadsereg u. 185.
Jelentkezni lehet személyesen és levélben is vagy telefonon az 585-122/193-as melléken.

Szeretettel várunk gyárunk szakmunkástanulójaként!

A BKV-NÁL ÉRDEMES!

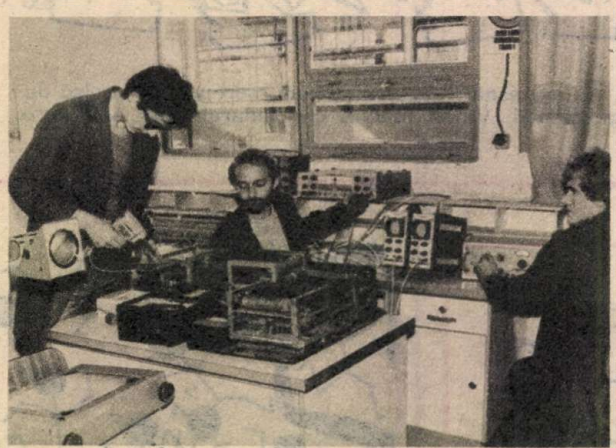

A pályát választó fiataloknak nem kell tovább kutatni, hogy alkalmasságuknak, elképzelésüknek megfelelő szakmában melyik vállalathoz jelentkezzenek.

Kedvező ajánlatunk a Budapesti Közlekedési Vállalat, ahol korszerű tanműhelyekben szakoktatók segítik a következő szakmák elsajátítását:

esztergályos, erősáramú berendezésszerelő, anyagmozgatógép-szerelő, közúti villamosjármű-szerelő, géplakatos, épületvillamossági szerelő, vasúti járműszerelő, villamoshálózat-szerelő, villamosgép-szerelő.

A tanulóidő alatt számos kedvezményt ad a vállalat:
- **vállalati ösztöndíj havonta 600—900 Ft,**
- **ingyenes utazási igazolvány,**
- **üdülési lehetőség a Balatonnál és külföldön,**
- **sportolási lehetőség a BKV Előre SC szakosztályaiban.**

Várjuk a jelentkezést. Címünk: BKV oktatási központ, Budapest IV., Széchenyi tér 5. — 1045. Telefon: 690-228.

FELVÉTELI KÉRELEM

Név: .....

Szül. hely, év, hó, nap: .....

Anyja neve: .....

Választott szakma: .....

vagy: .....

Lakcím, ir. sz.: .....

Dátum: ....

szülő aláírása

HIRDETÉS

TÖPRENGŐ

TUDSZ FIGYELNI?

Lassan közeledik az ismétlések időszaka. Eddig is nagyon fontos volt, hogy figyelj az órákon és a tanuláskor, de most még fontosabb követelmény ez. E néhány rejtvény segítségével lemérheted megfigyelőképességedet.

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: május 21. Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397. A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

NYERTESEK: A 11. szám megfejtéséért jutalmat nyertek: Varga Bea, Budapest, XI.; Ballai Andrea, Budaörs; Becz Berta, Kiskunhalas; Deák Ildikó, Túrkeve; Horváth Ildikó, Kisújszállás; Jámbor Krisztina, Ecser; Kokos Anita, Szerencs; Kovács Tímea, Kaposvár; Márkus Miklós, Sárszentmihály; Milány Lajos, Bódvaszilas; Nagy Valéria, Máriakálnok; Nehoda Ágnes, Szarvaskő; Szabó Szilvia, Pacsa; Szakos Zsuzsanna, Monor; Száz Hajnalka, Kőtelek; Takács Lívia, Gyarmat; Tarhos Emese, Leninváros; Tóth Magdi, Bag; Tőke Éva, Győr; Való Edit, Csongrád.

A	1	2	3	4	5	6	7	8
B	1	2	9	3	4	5	6	7
C	1	2	9	6	3	4	5	8
D	1	2	5	4	3	8	7	6
E	1	5	2	6	9	3	4	7
F	1	2	5	9	6	7	3	4
G	1	2	8	9	7	6	4	3
H	1	2	9	7	8	5	6	4
I	1	5	7	9	2	8	4	3
J	1	2	5	4	3	8	7	6
K	1	2	9	5	4	3	6	8
L	1	5	6	7	8	9	4	2

SZÁMTENGER. Vajon megtalálod-e a számsorok között azt a két sort, amelyekben a számjegyek azonosak?

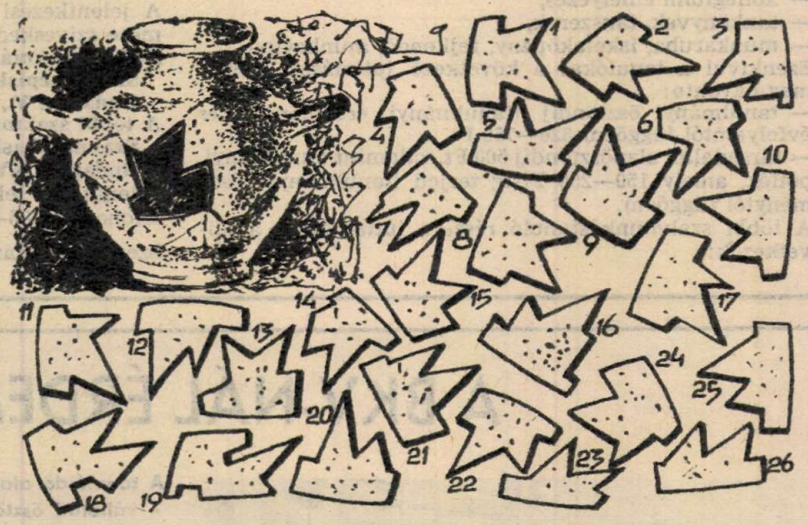

ÓKORI LELET. Az ásatásnál megsérült ókori cserépedény utolsó darabkáját kell megkeresned. Vajon melyik cserépdarab illik a hiányzó helyre?

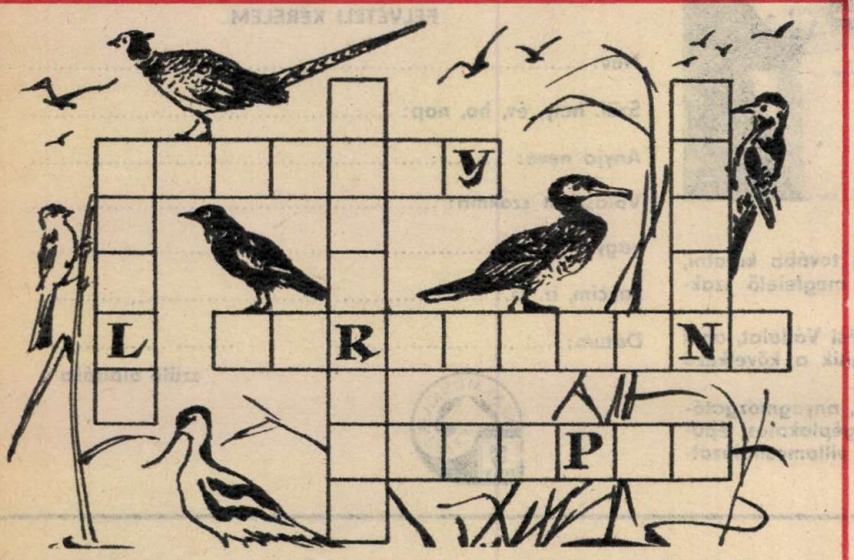

MADARÁSZ. Ismerd fel a rajzon látható madarakat és nevüket írd be az ábra megfelelő kockáiba. Segítségül néhány betűt előre beírtunk.

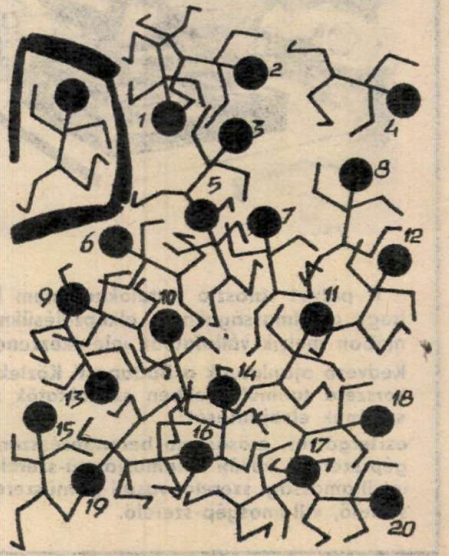

MELYIK A PÁRJA? Húsz futkározó pálcikafigurát látsz a rajzon. Közülük melyik mozdulata hasonlít teljes egészében a bekeretezett futóéhoz?

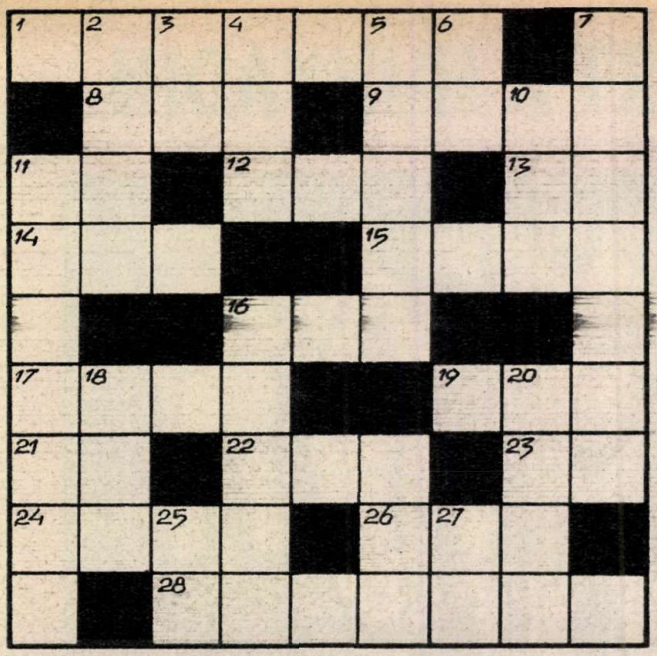

A TERMÉSZET. Mindenki tapasztalhatja, hogy mennyire igaza van ennek a mondásnak: „Sokat tanul az, aki a természetet . . .” A mondat folytatását a vízszintes 1., 28. és a függőleges 7. sorokban találod meg.

VÍZSZINTES: 1. A mondat folytatásának első szava (zárt betűk: N, O). 8. Országos Rendező Iroda. 9. Becézett lánynév. 11. Az argon vegyjele. 12. Régen harci szerszám volt, ma sporteszköz. 13. Időhatározó rag. 14. Kevert kín. 15. Vissza: kaput kitár. 16. Kedvenc italunk. 17. Vissza: Szicília tűzhányója (ékezet felesleges). 19. Talál. 21. Kínai autók jelzése. 2. Becézett Mária. 23. Római 51. 24. Szálkamentes sült hal. 26. A szem teszi. 28. A mondat folytatásának második szava (zárt betű: E).

FÜGGŐLEGES: 2. New . . . (amerikai város). 3. Európai szigetlakó nép. 4. Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat. 5. Díszes, finom sütemény. 6. Túró azonos betűi. 7. A mondat folytatásának befejező szava (zárt betűk: F, E). 10. A vonat országútja. 11. Erdei fa, névelővel (zárt betűk: Y, A). 16. Kossuth feleségének keresztneve. 18. Kevert cin. 20. Eötvös Loránd Tudományegyetem. 25. Láng Sebestyén. 27. Nyomósító.

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI FELADATOK V.

A IV. forduló megoldása: 1, 1, x.

1. Mit csinál az alábbi program?: 10 INPUT R ● 20 LET T = R*R*3,14 ● 30 LET K = 2*R*R*3,14 ● 40 PRINT T ● 50 PRINT K ● 60 GOTO 10

1: csak a kör kerületét számítja ki, 2: csak a kör területét számítja ki, x: kiszámítja a kör kerületét és területét is.

2. Mit jelent az IF — THEN BASIC utasításpáros?

1: feltétel nélküli elágazást, 2: feltételes elágazást, x: programfuttatási utasítást.

3. Mit jelent a GOTO BASIC utasítás?

1: feltétel nélküli elágazást, 2: feltételes elágazást, x: programmegállítási utasítást.

A megfejtéseket május 24-ig küldjétek be. Cím: dr. Appel György, Fővárosi Pedagógiai Intézet Mikroszámítógépes laboratórium, Budapest, VIII., Baross u. 71. A borítékra írjátok rá: „Pajtás”.

A

B

C

PILLANATFELVÉTEL. E három felvétel egy percen belül készült. Csupán másodpercek teltek el köztük. Feladat: rakd a képeket időrendi sorrendbe és állapítsd meg, hogy a járókelők közül kiknek volt a legsietősebb a dolguk!

KRISTÁLY KONCERT A HUNYADIN

Valahogy kialakult már nálunk az a szokás, hogy minden korosztálynak „saját" együttese van. A tíz-tizennégy évesek kimaradtak ebből az osztozkodásból. A Kristály BRT tagjai azonban felismerve e hiányt, olyan műsort állítottak össze, amely kifejezetten ennek a korosztálynak szól. Érdekes muzsikát, amolyan „kisdiszkót" játszanak, mai magyar költők verseit zenésítik meg. Műsorukat filmvetítéssel, bűvészszámokkal, játékos vetélkedőkkel színesítik. Ők mondják: szívük, lelkük a gyerekeké, s ezt szeretnék bebizonyítani június 8-án, a Hunyadi kirándulóhajó fedélzetén bemutatott programjukkal is. Az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda és a MAHART közös rendezésében sorra kerülő koncertre a jegyeket az Express Budapest, XI. kerület, Bartók Béla út 34. szám alatti fiókjában vásárolhatjátok meg, vagy a 853-173 és a 853-174-es telefonszámon jegyeztethetitek elő. A harmincforintos belépőkből befolyó összeget a rendezők a Nemzeti Színház építésére ajánlják fel.

KÉTNAPOS GYERMEKMAJÁLIS

Gyere május 26-án és 27-én a fővárosi, VIII. kerületi Asztalos János parkba! Két napra tiéd lesz! Gazdag program — szabad választás! Koncert, bábozás, sport, diszkó, aerobic, folklór, modellezés, repülés! Ne csak nézelődj — tedd próbára magad! Tréfás sportjátékok, 11-es rúgó verseny, női foci!

Vendégeink: népszerű énekesek, művészek, híres sportolók!

A Pajtás-poszterjáték nyerteseinek: ünnepélyes díjkiosztó!

Rendező: a Magyar Úttörők Szövetsége, a MUSZ Budapesti Elnöksége, a Pajtás szerkesztősége, az Ifjúsági Rendező Iroda.

Jegyek kaphatók: május 7. és 19. között a budapesti és Pest megyei úttörőcsapatoknál, az Express-irodákban, a Pajtás Centrumban (Bp. XIII., Fürst Sándor u. 14/b). Az utóbbiban mindennap 12–16 óra között. Május 21-e után: az Ifjúsági Rendező Iroda jegypénztáránál: Bp. VIII., Harminckettesek tere 2.

Belépődíj naponta: 20–20 forint.

KASTANKA

CSEHOV ELBESZÉLÉSE NYOMÁN
ÍRTA: CS. HORVÁTH TIBOR,
RAJZOLTA: DARGAY ATTILA

13

68. A FÉNYŐZŐNBEN, AHOL A SZÁN MEGÁLL, TYOTKÁNAK KÁPRÁZIK A SZEME, DE MÉG A LELKE IS. HIÁBA HÍVJA A GAZDA, NEM MER LEUGRANI A SZÁNRÓL, CSAK VINNYOG ÉS LAPUL.

69. NYUGTALANUL FÉSZKELŐDIK, HIDEG TAPPANCSAIVAL EGÉSZEN ÖSSZEDÖGÖNYÖZI A KANDÚRT. NEM IS CSODA, CSUPA MERŐ SZÖRNYŰSÉGET LÁT.

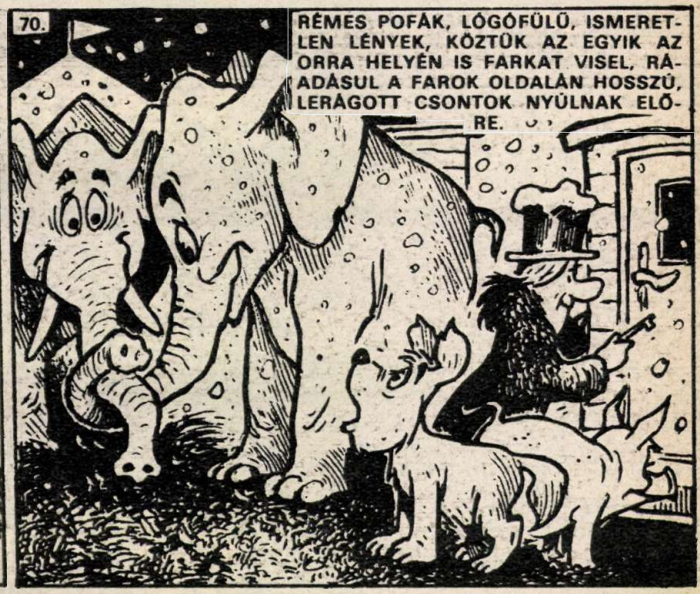

70. RÉMES POFÁK, LÓGÓFÜLŰ, ISMERETLEN LÉNYEK, KÖZTÜK AZ EGYIK AZ ORRA HELYÉN IS FARKAT VISEL, RÁADÁSUL A FAROK OLDALÁN HOSSZÚ, LERÁGOTT CSONTOK NYÚLNAK ELŐRE.

71.

KASTANKA IZGATOTTAN KÖRÜLSZIMATOL A SZOBÁBAN, MAJD HIRTELEN MEGDERMED. A FALAK MÖGÜL RÉMES ÜVÖLTÉS HALLATSZIK.

72.

FOLYTATJUK

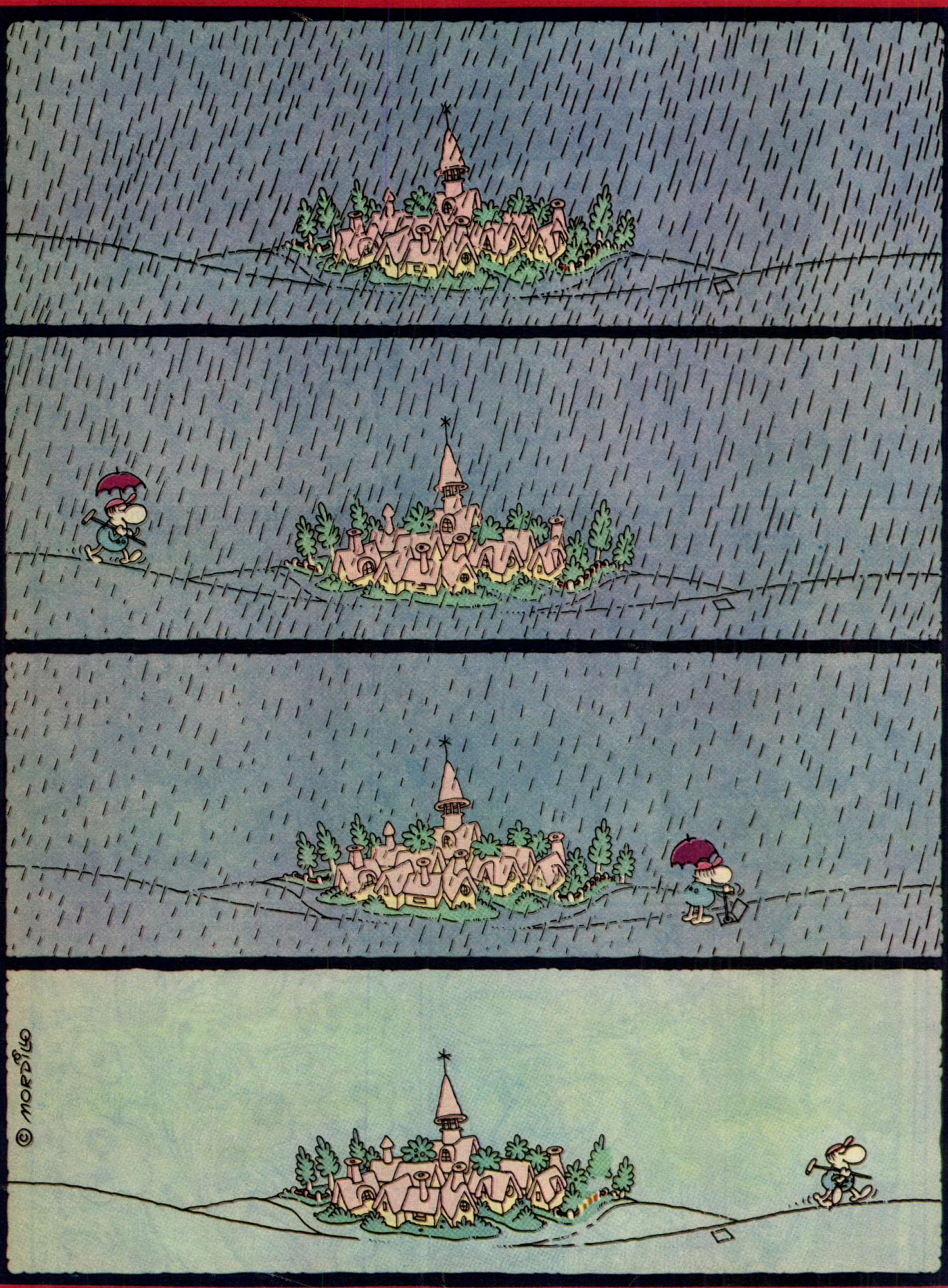
© MORDILLO

84/18
PAJTÁS
XXXIX. ÉVF. • 1984. MÁJUS 17. • ÁRA: 4 Ft

FOTÓ: SZALAY BÉLA

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

Kétnapos rendezvény május 26–27-én az Asztalos János parkban. A Pajtás-hétvége részletes programja.

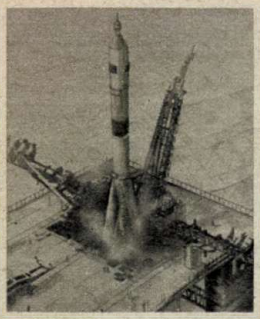

Ürséta a Szovjetunióban. Egy kecskeméti hetedkies fiú interjúja Kubaszov űrhajóssal.

Vajon miért nőtt szívükhöz a város? Az idén lesz harmincéves Kazinczbarcika.

margó

LEÉRTÉKELTEK...

Két lány száll fel az autóbuszra, tizennégy év körüliek, jólöltözöttek. Nevetgélve szaladnak a hátsó peronra, s mindennapos iskolai dolgokról kezdenek beszélgetni. A közelben állók önkéntelenül is hallhatják a szavakat, mondatfoszlányokat. Ők ketten, mintha versenyezni akarnának, egymásra licitálnak, jól megnyomják a hangsúlyokat. Hadd repüljön a csúnya szó, hadd csiklandozza csak a megállapodott polgár fülét!

Szeretem a fényképeket. Azért, mert a dolgokat valósághűen adják vissza. Rá kellett jönnöm azonban arra, ha most egy Yasicával „rákattintok" a lányokra, az előhívott fotón két elegáns, jólöltözött tizenévest látnék majd. Csakhogy a két lány belső valóságát nem tudtam volna a gép lencséjével megfogni. Pedig a lányok nagyon készségesek voltak, kérés nélkül is „lefényképezték" magukat. Jólöltözöttségüket a divat diktálta, trágár stílusuk is valamiféle divatot akar követni. De hát lehet-e, érdemes-e ilyen divatot követni? Mindegy-e, ha valaki azt mondja egy unalmas filmre, hogy rossz volt vagy — mást? És vajon mindegy-e, ha azt mondja valaki a nagymamájáról: a nagymamám, vagy azt, hogy az öreglány vagy esetleg... Utóbbit nem is haragból, nem is gyűlölettől vezérelve. Csak úgy, divatból...

Minthogy a nyelv nem más, mint a szavak és kifejezések halmaza, szabadon válogathatunk és azokat használhatjuk a rendelkezésünkre állók közül, amelyeket akarjuk. Szabadságunk könnyen átcsaphat szabadossága, ha intelligenciánk, műveltségünk nem parancsolja belülről azt, hogy a választhatók közül melyiket használjuk. Ehhez persze, egy adott társaságban, egy adott környezetben, mondjuk az utcán ácsorgó bandában ma — bátorság kell.

Bátorság, mert bár csak ártatlannak tűnő szavakról beszélünk, az ejfajta társaságok nem szeretik azt, aki kilóg a sorból; nem szeretik azt, aki nem hajlandó a divatot követni. Pedig csak így lehet ellendivatot csinálni. Az országos felhívások, a központilag szervezett akciók éppen attól a rétegtől szigetelődnek el, amelyre hatni szeretnének. Mi azonban, akik közöttük járunk, sokat tehetünk! Elsősorban azzal, hogy nem „majmoljuk" őket, másodsorban pedig azzal, ha alkalmasnak látjuk a pillanatot, rájuk is szólunk. Receptet természetesen nem adhatok arra, mit is kell ilyenkor mondanunk, de az biztos, hogy a hangzatos közhelyeknél sokkal hatásosabb, ha az illető önérzetére, önbecsülésére hatunk.

Valahogy úgy, hogy mondanivalónk ne tűnjön mesterkéltnek. Mondjunk csak annyit, aki leértékeli anyanyelvét, az leértékeli saját magát is...

Sinkovics Ferenc

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987, 321-988, 321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS

Szerkesztő: BŐCS FERENC, SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

84.0918 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest

Rotációs mélynyomás

Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-19583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

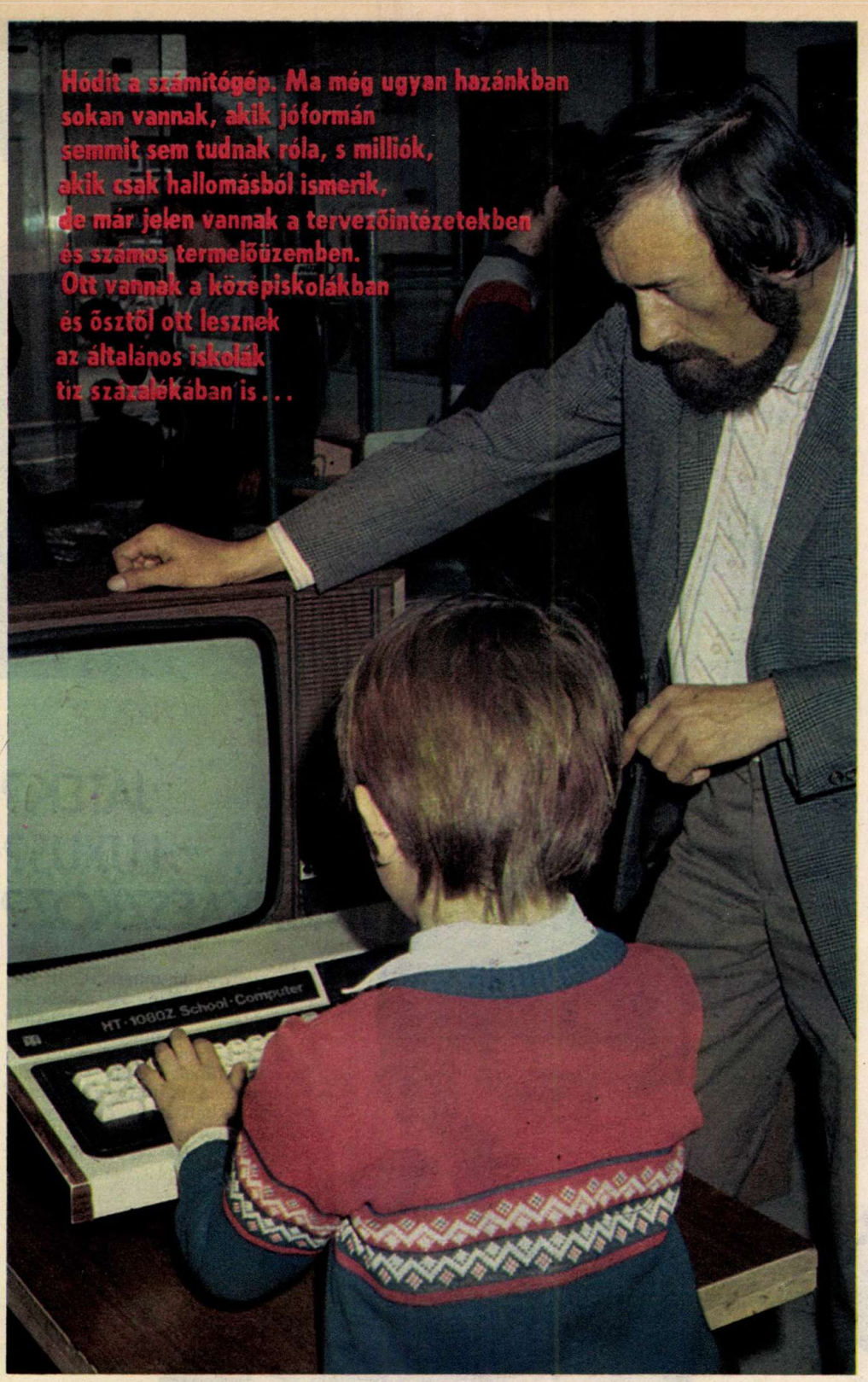

Hódít a számítógép. Ma még ugyan hazánkban sokan vannak, akik jóformán semmit sem tudnak róla, s milliók, akik csak hallomásból ismerik, de már jelen vannak a tervezőintézetekben és számos termelőüzemben. Ott vannak a középiskolákban és ősztől ott lesznek az általános iskolák tíz százalékában is . . .

JÁTÉK? LUXUS? MUNKAESZKÖZ?

Sci-fi-be illett a kép. Az impozáns budakeszi művelődési otthon első emeletét elfoglalták a számítógépek . . . Persze, ez így túlzás, hiszen ezeket a csodamasinákat gazdáik vitték oda. De az igaz, hogy több tucat volt belőlük, s különfélék, zömében HT—1080Z típusúak. Budakeszin ugyanis „Iskolaszámítógép" elnevezéssel számítógépes találkozót és tapasztalatcserét rendeztek.

A képernyők, illetve a gépek előtt gyerekek — inkább középiskolások és néhány általános iskolás — ültek és . . . Szóval nem dolgozott mindenki, legtöbben űrhajós és egyéb hadi játékokat „futtattak". Természetesen senki nem szólt rájuk; a játékprogramból is lehet okulni. Közben volt hivatalos tapasztalatcsere is. A számítógépes tanárok például kerekasztal-beszélgetésen kaptak választ kérdéseikre a szakemberektől. Itt mondta el Páris György, a Tudományszervezési és Informatikai Intézet igazgatója, hogy 1985 végére minden középiskolában legalább három-öt személyi számítógép lesz. S még az idén ősztől az általános iskolák 10 százalékának adnak egy-egy gépet. A típusról még nem született döntés, de az biztos, hogy mindazt tudni fogja, amit forgalomban levő társai. Az általános iskolások sem kerülhetnek hátrányba!

Budakeszin találkoztam olyan gyerekekkel, akik nyugodtan felvehették volna a versenyt a professzoros megjelenésű gimnazistákkal. Például Hubert András és Székely Gábor. Mindketten a fővárosból látogattak el Budakeszire. András az I. kerületi Batthyány Lajos iskolában hetedikes, Gábor a XVII. kerület, Pesti útiban nyolcadikos. Az egyik asztal mellett álldogálva beszélgettek.

NEM ÜZLETEL

— Most ráérünk — mondta Gábor. — A gép automatikusan másol egy játékprogramot. Ezt én adom Bandinak.

— Ő majd fizet érte?

— Cserealapon csináljuk. Hallottam, hogy vannak, akik üzletelnek, de én nem állok közéjük.

— András, te hol ismerkedtél meg a számítógéppel?

— Apu szakközépben tanít matekot és fizikát, s rendszeresen dolgozik a géppel. Ő tanított.

Egy másik asztalnál apró

Legtöbben űrhajós- és egyéb hadijátékokat „futtattak"

termetű legényke, az érdi harmadikos: Kerekes Feri figyelte a képernyőt.

— Ez a „Galaxi" űrhajósjáték. Az én űrhajóm megy jobbra, balra és lő felfelé az ellenséges űrhajókra. Ott mutatja az a szám, hogy az én űrhajómnak három élete van. Ha győzök, akkor kapok egy jutalomjátékot — magyarázta.

Látszott a gyerekeken: Budakeszin jól szórakoztak. De vajon az iskolájuk számítógépével is játszhatnak majd?

— Az ismerkedés a géppel játékkal kezdődik — mondta dr. Appel György, a Fővárosi Pedagógiai Intézet vezető felügyelője, az iskolai számítógépes program egyik fő szervezője. — Sokkal könnyebb és gyorsabb, ha először a sok játékprogram közül néhánnyal gyakorolnak. Ezalatt megismerik a gép kezelését. A második fázisban aztán már egyszerűbb programokat készítenek segédkönyvek alapján.

Szükség van a számítógépekre? Mennyire fontosak? Játék ez, vagy luxus, netán munkaeszköz?

FÉLHET TŐLE

Kovács Győző, a Neumann János Számítógéptudományi Társaság főtitkára mondta:

— Az elektronika, a számítástechnika rohamos gyorsasággal terjed. Aki ezt a tudományt vagy kultúrát nem sajátítja el és

JÁTÉK? LUXUS? MUNKAESZKÖZ?

nem viszi magával, az félni fog tőle. A gazdasági vezetők nagy része ma már számítógéppel dolgozik. Igaz, nem készül mindenki vezetőnek vagy tervezőnek. A kőművesnek napjainkban is és öt vagy tíz év múlva is házat kell építenie. De a kőművesek

Amikor a bal kéz ügyesebb, mint a jobb. Ez persze a számítógépet nem zavarja

munkáját majd számítógép szervezi meg. Aki pedig nem ismeri, az úgy érezheti, hogy ő alárendeltje vagy kiszolgáltatottja a gépnek. S kinek hiányzik ez? A Taurusban például a művezetők az aznapi munkát már most számítógép segítségével osztják ki. A művezetők nem diplomások — szakmunkások!

Páris György: — Vegyük a motorizációt. Vannak gépkocsitervezők, gyártók, szerelők és hivatásos, valamint magán autóvezetők. Ahhoz, hogy az ember autót vezethessen, nem kell szerelőnek lennie. Nos, mi sem akarunk mindenkiből számítástechnikust faragni, erre nincs is szükség, de arra igen, hogy a számítógépek kezeléséhez minél többen értsenek.

Az iskoláknak a számítógépeket a Művelődési Minisztérium Tudományszervezési és Informatikai Intézete adja. Az általános iskoláknak miért csak 10 százalékát látják el?

— Egyelőre ennyire futja a pénzünkből — mondta Páris György. — Egy gép a tartozékaival együtt 25—35 ezer forintba kerül, s közel négyezer általános iskola van. Most kell adnunk gépeket a középiskolákba, a tanítóképzőkbe és gondoskodnunk kell a pedagógusok továbbképzéséről is. Amennyiben az általános iskolák 10 százalékában ez a kísérlet sikerrel jár, néhány éven belül megoldjuk, hogy minden iskolában legyen számítógép.

NEMZETKÖZI VERSENY

Dr. Appel Györgytől, aki nagy nemzetközi tapasztalatokkal rendelkezik, megkérdeztem: ha csak az iskolák tíz százaléka kap számítógépet, nem maradunk-e le a nemzetközi versenyben? Egyáltalán: mi magyarok hol tartunk most?

— A szocialista országok közül elsőként kezdtük el az oktatási programot, s egyelőre csak nálunk van ennyi hazai gyártmányú számítógép. Nyugaton Angliában, Franciaországban és Finnországban hasonló keretek között folyik a képzés. Másutt viszont olyan olcsók a számítógépek, hogy rengetegen tudnak vásárolni és otthon vagy a klubjaikban nemcsak a gépeket ismerik meg, hanem még gépépítési akciókat is rendeznek. Tehát a „helyezésünk" nem rossz, de nem állhatunk meg . . .

— Most ősztől az iskolák tíz százalékában bevezetik a számítástechnika tantárgyat?

— Nem tantárgy, hanem úttörő- és szakköri foglalkozás keretében ismerkednek majd a gyerekek a gépekkel. A tervek szerint azonban a hetedik és a nyolcadik osztályokban heti két órában fakultációs tantárgyi oktatás is indul. Az a célunk, hogy a számítástechnikát, a számítógépeket minden tantárgyban alkalmazzák. Nem programozókat akarunk képezni, hanem a tantárgyi alkalmazást szeretnénk elterjeszteni.

— Például még az énekben és a testnevelésben is?

— Mindenben! A géphez tartozik egy képernyő és egy hangszóró. A kottát leolvassa, majd a kotta szerint mutatja és „előállítja" a hangokat. A testnevelésben sorsolhatja a versenyzőket, összesíti az eredményeket, tanácsot ad. A súlydobóknak például modellizálva bemutathatja, hová esik a súly . . .

A GONDOLKODÁS LATINJA

A középiskolákban, a számítógépes tanfolyamokat rendező művelődési otthonokban, táborokban és szakkörökben igen kedvező tapasztalatokat szereztek. Páris Györgytől hallottam, hogy mivel pedagógusok és tanárok együtt dolgoznak, sok helyütt együtt tanulnak, az iskolai demokratizmus is erősödött.

— A számítógépekkel ismerkedő, foglalkozó gyerekek gondolkodása racionálisabb, céltudatosabb lesz — mondta Kovács Győző. — A számítógép fegyelmezett, logikus gondolkodásra nevel, mivel csak fegyelmezetten, logikusan gondolkodva és cselekedve lehet vele eredményt elérni. De ne felejtsük el, hogy a számítógép csak eszköz. Hajdanán a latin nyelv ismerete nélkül a különféle tudományokban nem lehetett boldogulni; a számítástechnika kezd ilyen fontosságúvá válni. Úgy is mondhatom, hogy a a számítástechnika a gondolkodás latinja . . .

Szente Pál

Fotó: Wagner Margit

Sci-fi-be illett a kép – a budakeszi művelődési otthonban rendezett találkozón

Köki. Háromezerháromszázhét négyzetméternyi terület. A Dél-pesti metró, tíz autóbuszvonal végállomása és átszállóhelye. Csúcsidőben a szerelvények kétpercenként, a buszok fél percenként követik egymást. Naponta negyedmillió embert hoznak-visznek. És megáll itt néhány vonat is!

Tér, amely találkozások és elválások, pillanatnyi örömök és bosszúságok színhelye, a fiatalok, a gyerekek kedvence, akik reggelenként mindig rohannak, de délutánonként meg-megállnak, magányosan nézelődnek, vagy csapatba verődve vihráncolnak.

A fiú a 135-ös autóbusz megállója előtt toporgott. Az óráját nézegette. Zsebéből cigarettát kotort ki, rágyújtott, de gyorsan el is taposta, mert a füsttől úgy köhögött, hogy könnybe lábadt a szeme.

— Az első? Engem is majd megfojtott, amikor kipróbáltam — veregette meg együttérzően a hátát a mögötte álló lány.

A fiú válasz nélkül hagyta, mert újabb busz futott be, és az utasok közül kivált, feléje viharzott a várva várt szőkeség.

— Sokat késtem? — kérdezte ártatlan arccal.

A fiú kedvetlenül legyintett, de aztán eszébe juthatott, hogy meg kellene menteni valamit a büszkeségből, mert mosolyt erőltetett az arcára.

— Nem tesz semmit. Én is később jöttem.

— Jaj de jó! — örvendezett a lány. — Így legalább nem furdal a lelkiismeret. Aranyos anyukám van, bárhová elenged, de az utolsó pillanatban mindig kitalál számomra valamit. Amikor hazaértem az iskolából, palacsintát süttetett, és apánál a palacsintaevés legalább húsznál kezdődik.

— Azt tudod, hogy a mozinak fuccs! Már a nagyfilm megy. Mire Kőbányára érünk . . .

— Este is láthatsz filmet. A tévében Hitchcock megy.

— Azt nem nézhetem.

— Nem?

A fiú gyorsan fordított a szón:

— Fahéjas palacsintát is készítettél? Én azt szeretem.

— Fahéjasat meg citromosat. A jövő héten is sütök, ha akarod, hozok. Odaállsz a kisbüfé elé és megeszed.

Zavar a téren

Gallérjánál fogva tizenhárom év körüli fiút rángattak le a 48-as autóbuszról.

— Elkaptuk a csibészt! Az ülések hátulját hasogatta — harsogta a testes férfi, aki bizonyítékként egy tenyérnyi habszivacsot szorongatott a markában.

Az autóbusz vezetője dühösen rohant a fiúhoz.

— Tényleg kihasogattad? Ez nem lehet igaz! Tegnap jöttem ki vele először a garázsból! Teljesen új. Tudod te, mennyibe kerül egy ilyen ülés?

— Már lyukas volt. Én csak a szivacsot piszkáltam ki belőle — szipogta falfehér arccal a fiú.

— Most bőg, de amikor nem látják, vagdalkozik. Az ilyenek törik össze az

TALÁLKOZUNK A KÖKIN

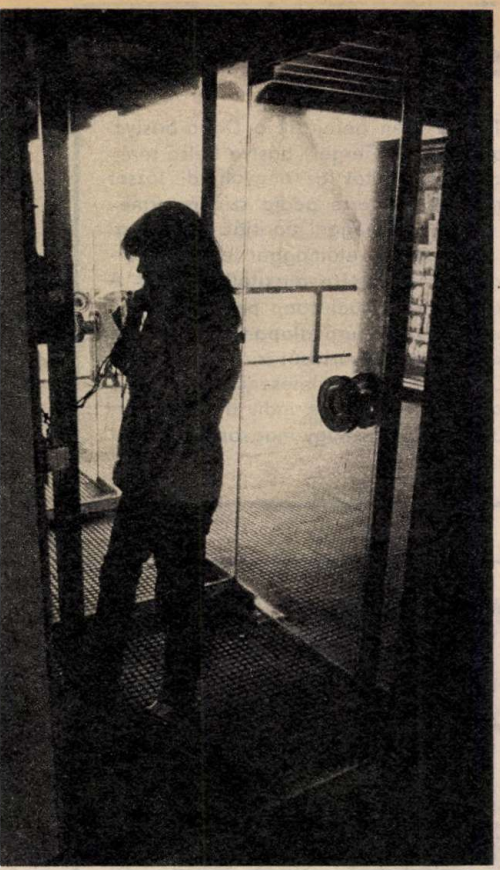

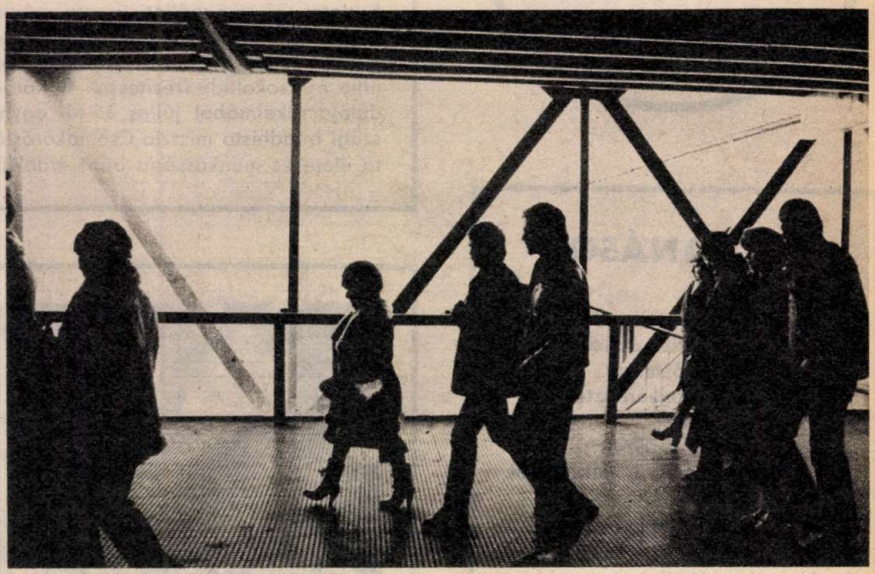

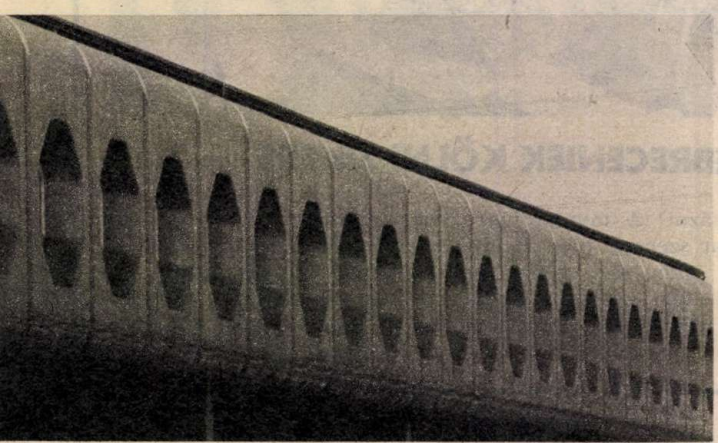

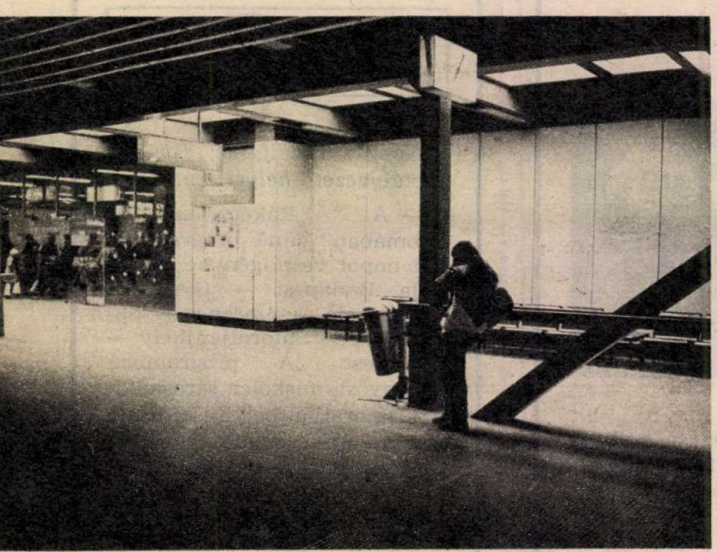

utcai telefonkészülékeket is. Majd én szólok a rendőrnek — mondta egy asszony.

— Nincs is bicskám — fordította ki zsebeit a fiú.

A testes férfi elengedte foglyát, fellépett a buszra, hogy átkutassa. De mert ott sem találta a feltételezett „bűnjelet", már nem volt olyan biztos a dolgában. A fiú arcára kezdett visszatérni az eredeti szín, de tovább szipogott, mert tudta, hogy ártatlanul bűnhődik mások miatt.

A video-bajnok

A tér színfoltja tizenkét piros falú, gombatetejű házikó, divatbutik, virág-, könyvesbolt... Az egyikben játékterem nyílt. Itt nincs nyerőgép, mégis összeügyeskedhet az ember néhány forintot, ha szerencséje van, mert a srácok egymás között szoktak fogadni, hogy ki mennyi ideig tudja működtetni a masinákat. A legbiztosabb tét a video-bajnok, egy göndör hajú, szemüveges fiú játéka, aki szinte mindennap feltűnik a teremben. Megfigyeltem, hogy leginkább fiúk játszanak a gépekkel, de ha a video-bajnok hajol valamelyik fölé, lányok is szoronganak az automaták között, hiszen látványnak sem megvetendő, ahogy bűvészkedik a színes gombokkal.

— Én percek alatt elvesztettem harminc forintot, ő meg ennyivel képes órákig játszani.

Jómagam nem tudtam eldönteni, hogy csodáljam vagy sajnáljam a göndör hajút. Csak azt, hogy rengeteg energiájába kerülhetett, amíg idegszálait ráhangolta az automatákra, amíg elérte, hogy a gépek akarata szerint engedelmeskedjenek.

Hatalmas ládákkal a kézben, két fiú érkezett a térre. A repülőtér felé ívelő autópálya közelében a díszcserjék mellé helyezték pakkjukat és a pázsitra tapsifüleseket engedtek.

— Az én nyulam már harminc dekát hízott — dicsekedett a kisebbik fiú.

— Az enyém is nagyobb lett húsvét óta.

— Anyukád nem zűrözik miatta?

— Dehogynem. Nagyon bánja már, hogy megajándékozott vele. Azt mondja, emeletre csak mutatóba való élő állat.

— Én megígértem anyunak, hogy a vakáció idején délelőtt is kihordom Vigécet a Kökire.

— Egész jó ötlet.

— Jó hát. Amíg legelnek, játszunk.

Faragó György
Fotó: Karasz Lajos

ZSIBONGÓ

A PAJTÁS TELEXE

Folytatják az egri vár újjáépítését. Még az idén befejezik a Dobó-bástya és a Setét-kapu feletti terület, valamint a nevezetes Gergely-bástya belső terének helyreállítását. ● A nyár végére ígérik az építők az angyalföldi József Attila Művelődési Központ előcsarnokának, decemberre pedig színháztermének átadását. ● Különleges összetételű új gyepszőnyeggel borítják az Újpesti Dózsa stadionjának egy részét. A Fütex elnevezésű, vetőmaggal telített textilszőnyeget elsősorban parkok és sportpályák füvesítésére alakították ki. ● A Budatej GT törökbálinti üzeme májusban pisztácia, júniusban pedig eper ízű új jégkrémmel jelentkezik a hazai piacon. Tervezik túró alapanyagú, magas fehérje és kis szénhidrát tartalmú, pálcikás jégkrém gyártását is szamóca, vanília és csokoládé ízesítéssel. ● Kőrösi Csoma Sándor születésének 200. évfordulója alkalmából július 15-től egyhónapos kerékpártúrát indít a magyarországi buddhista misszió Csomakőröstől Göttingenig, a nagy magyar orientalista élete és munkássága iránt érdeklődő diákoknak.

KOCCANÁSOK

A végállomáson az utasok közül egy néni vette észre a padlón levő golyóstollat. Felvette és hangosan megkérdezte:

– Kié ez a toll?

Egy fiú előtte araszolt az apjával. Rá sem nézett a tollra, csak kijelentette:

– Az enyém. Mi ejtettük le. – Az apjához fordul. – Ugye, apu?

Az apu rábólintott, majd a tollat zsebre vágta.

Amikor leszálltunk, idős bácsi dohogott mellettem.

– Én veszítettem el a tollat – mondta.

– Miért nem szólt? – kérdeztem tőle.

– Minek? A gyereknek még hamis tanúja is van. Ketten vannak... Majd veszek másikat.

Kár, hogy nem szólt. A fiút így meghagyta hitében: érdemes hazudnia.

(Szente)

DEBRECENIEK KÖLNI SIKERE

Sikerült ráduplázni! A tavalyi nyíregyházi győzelem után, az idén is magyar énekkar szerezte meg az első helyet a Kölni Rádió „Énekeljenek a népek!" elnevezésű versenyének gyermek-kategóriájában. A debreceni Bányai Júla Általános Iskola énekkarát Kiss-Weiser Katalin vezeti, képünkön együtt örül tanítványaival a rangos nemzetközi elismerésnek.

IZOMLECKÉZTETÉS

Gyakran előfordul, hogy a labdázásra alkalmas helyeken mindenütt ádáz csaták dúlnak, így más mozgáslehetőség után kell nézni. Ilyenkor kell elővenni a kerékpárt és nyeregbe pattanva kiadós túrákat, vagy ügyességi versenyeket rendezhettek. Óvakodjatok a vad, körültekintés nélküli hajszáktól. A sebesség mámorító érzését könnyen megkeseríthetik váratlan balesetek. Azt se felejtsétek, hogy a szabadtéren végzett rendszeres mozgást mindig kövesse a szellemi tréning. Napjaitok csak akkor lesznek hasznosak, ha a játék és szórakozás mellett nagy gondot fordítotok a tanulásra is.

1 PERC ÚTAZ EXPRESS-SZEL

Novák Rudolf, az Express osztályvezető-helyettese:

— A „Rákóczi-emlékek nyomában" című programunk két napot vesz igénybe. Útvonala: Budapest — Gyöngyös — Miskolc — Szerencs — Sárospatak — Sátoraljaújhely — Budapest. A programban gyöngyösi, miskolci, sárospataki, sátoraljaújhelyi városnézés, valamint a diósgyőri vár és a szerencsi Rákóczi-kastély megtekintése, miskolci szállás és két közös ebéd szerepel.

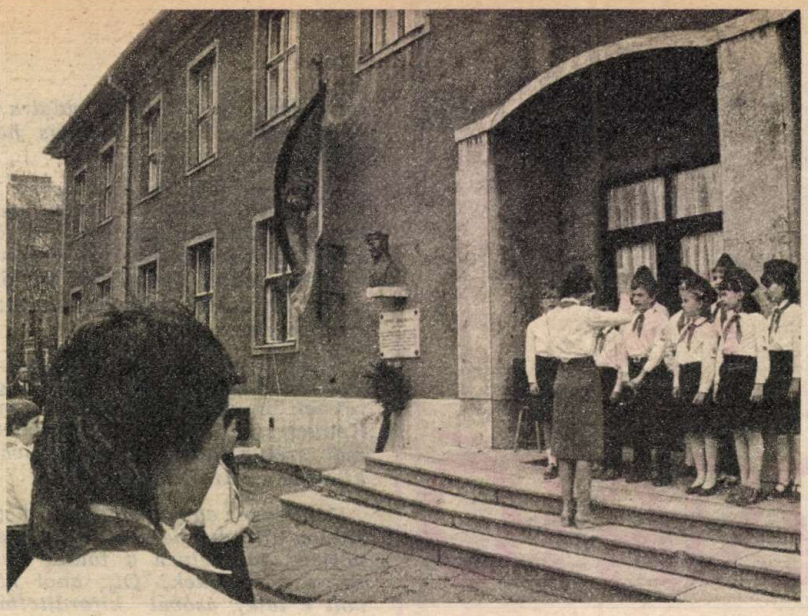

THÄLMANN-NAPOK

Kilencvennyolc évvel ezelőtt született Ernst Thälmann, Németország Kommunista Pártja Központi Bizottságának hajdani elnöke, akit a fasiszták 1933-ban bebörtönöztek, majd 1944-ben a buchenwaldi koncentrációs táborban meggyilkoltak. A XIII. kerületi Thälmann utca 35—37. szám alatti iskola Ernst Thälmann születésnapján ünnepelte fennállásának 25. évfordulóját. Ebből az alkalomból Thälmann-napokat tartottak, s ünnepélyesen leleplezték és megkoszorúzták Ernst Thälmann — az iskola bejáratánál elhelyezett — új mellszobrát, Konyorcsik János angyalföldi szobrászművész alkotását. A rendezvényen Angyalföld politikai, állami vezetői mellett ott voltak az NDK nagykövetségének és az NDK Centrumnak képviselői is. A nagykövetségen dolgozók gyerekeiből alakult kórus műsort adott.

TAVASZÜNNEP

Egyszer egy az egy, megérett a meggy... Azaz, csak megérik a meggy. Egyelőre virágba borult a vadmeggyfa Budapesten, az I. kerületi Gellérthegy utcai iskola előtt. Az elsősök a tavaszt jelző fát tánccal, vidámsággal köszöntötték.

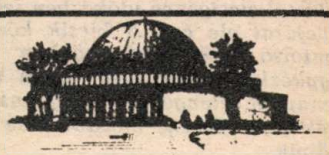

A budapesti Planetáriumban május 19-én és 20-án 10, 12 és 14 órakor Pillantás a végtelenbe, 19-én és 20-án 16 és 18 órakor Az UFO-k titka, 22-én 16 órakor Pillantás a végtelenbe, 24-én 16 órakor Az életadó csillag, 25-én 16 és 18 órakor Az űrkutatás negyedszázada című programokra várják az érdeklődőket.

4—7. osztályosoknak május 22-én 10 órakor, 24-én 12 órakor, 25-én 14 órakor, nyolcadikosoknak, első és második gimnazistáknak, szakközépiskolásoknak és szakmunkástanulóknak május 22-én 12 órakor, 24-én 10 és 14 órakor, 25-én 12 órakor tartanak előadást.

POP-REJTVÉNY

Dévényi Tibor kérdése: milyen zenei stílust képvisel a képen látható előadó és mi a neve?

EGY KÉP — EGY MONDAT

— Most már igazán ideje lenne eldönteni, merre akarsz nőni!

ZSIBONGÓ

PETROVÁCZ ISTVÁN

(8.)

13 FŐ, 1 KUTYA ÉS EGY IGAZGATÓ

A váratlan fordulat teljesen lesújtotta a derék hadat, amely a meredek úttól és a két és félórás gyaloglástól elcsigázva időközben szintén a bejárat elé ért. A kicsik közül a legutolsó métereket többen már négykézláb tették meg, aztán valamennyien elengedték magukat, elnyúltak a fűben, mozdulni se volt kedvük.

— És most mi lesz? — sírt fel jó sokára panaszosan Kisfüllentő, miközben hasáról átfordult a hátára.

— Kotródhatunk haza, szégyenszemre. S aki táborozni akar, bekönyörögheti magát a Balatonhoz utazó csapatba — sóhajtotta elhaló hangon Salamon Emilke.

— De hisz ezt akartátok! Szabadon élni, sátorban lakni, kondérban főzni. Vagy mégsem? — ámuldozott vállán a csomagokkal a katona.

— Igen, úgy döntöttünk . . . Ezt határoztuk . . . — könyökölt fel fájdalmas képpel Gere. — Hanem most mégis jó volna lezuhanyozni, átöltözni, asztalhoz ülni, azután beverni a szunyát a padláson a szalmán!

— Lezuhanyozni? — hahotázott a katona. — Amikor itt folyik alattunk a patak? Mindjárt megyünk, s megfürdünk, ha kicsit kipihentétek magatokat. Át is öltözhettek, s akár ebédelhetünk is. De leheveredni csak azután tanácsos, ha már felhúztuk a sátrakat. Úgy látom, szalmáért nem kell messzire menni . . .

Az erdészház mögött takaros szalmakazal állt.

Fél óra múlva mezítláb, nadrágféken leereszkedtek a patakhoz. A víz átlátszóan tiszta volt, és jéghideg. Nem messze az erdészház alatt egy mélyedésben közel derékig ért.

— Ez lesz a fürdőhely — mondta a katona. — Az ivóvizet majd fentről, a forrástól hozzuk.

Cézár fürdőhelyét is kijelölték, az övék alatt húsz-huszonöt méterre.

Megszáritkoztak, kibontották a kenyérzsákot, s jóízűen beszalonnáztak.

Dél volt. A községből odahallatszott a haranghúzás.

— Eső lesz! — fejezte be az ebédet a katona. — Mozogjatok szaporábban!

— De hiszen felhőtlen az ég! — csodálkozott Fülig Jimmi.

— Itt egyik percről a másikra megfordulhat az idő. Kiderül, beborul.

A fiúkat nem kellett nógatni. Amint kipihenték a hosszú út fáradalmait, azonnal visszatért a kedvük.

— Olyan helyet kell keresnünk, ahol viszonylag sík a terep — magyarázta a katona. — Ahol nem áll meg a víz.

— Itt mindenhol lejt. Az erdészházat is ferdén építették! — mulatott hangosan Balogh Jóska, akinek eddig az úton egy szavát se hallották.

— Ha a hegyhez méred — figyelmeztette a katona.

— Miért? Mihez mérjem? És mivel?

— Vízmértékkel! — vágott közbe Gere.

— Honnan veszel vízmértéket? — várta ki türelemmel az általános hahota végét a katona.

— Hoztunk magunkkal. Hja, kérem, van itt ész!

S Gere hátizsákjából valóban előkerült egy vízmérték.

— A végén még mindenről kiderül, hogy hasznát vesszük — veregette meg Gere vállát Gyalog Anti. — Most már könnyebben találtok sík terepet. De ne a völgyben keressetek, mert esőben ott megáll a víz, inkább a dombosabb helyen.

Az erdészház mögött terült el egy hozzávetőlegesen hússzor tíz méteres tisztás, ennek minden oldalra volt némi lejtése, még a sziklás hegycsúcs felé is.

— Azért nem árt, ha ásunk egy vízelvezető árkot — vette szemügyre a terepet Gyalog honvéd, s karókkal kijelölte az árok helyét. — Két fiú szedjen gyeptéglát, kettő ássa az árkot! — adta ki parancsba Emiléknek.

Előbb megmutatta, hogyan kell gyeptéglát szedni, aztán a többi gyereknek is talált munkát. Ő maga Kenyeressel, Regőssel és Pékovácscsal szétterítette a sátorponyvákat, kimérte a sátrak helyét.

A sátrakat együtt építették meg. A katona állította be a rudakat, s ellenőrizte, jó mélyen a földbe kerülnek-e a cövekek? Ott, ahol köves volt a talaj, ásóval kifordították a köveket. Ügyeltek, hogy a sátorrúd merőlegesen álljon, s feszesre húzták a köteleket.

A két lakósátrat szembefordították egymással a sziklaorom alá, közvetlenül a vízelvezető árok elé. A földre jó vastagon szalmát terítettek, a szalmára pokrócot, arra a lepedőt. A lakósátraktól kicsit távolabb állították fel a négyszemélyes egészségügyi sátrat, ezt Kiss urrr hozta otthonról, megesküdött rá, hogy a szülei tudtával. Az egészségügyi sátorba két gumimatrac került. Végül a tisztás patak felöli oldalán kapott helyet a Regős kétszemélyes kempingsátrából polcokkal, dobozokkal telezsúfolt raktár. A raktár mögött alakították ki a földbe mélyített konyhát és az ebédlőt.

Az erdészház szomszédságában szabadon hagytak egy hatszor tíz méteres füves részt alakulótérnek. Itt állították fel a zászlórudat.

A bejárat az alakulótér sarkában volt, felnyitható sorompóval. A sorompó mellé őrbódét terveztek, mögé Cézárnak kutyaházat. Az őrbódé helyét azért ott jelölték ki, mert erről a sarokról a fák között le lehetett látni az útra.

Jagelló azt javasolta, hogy a tábort vegyék körül cölöpökre erősített, ágakból font kerítéssel, de az őrbódé, a kutyaház és a kerítés megépítésére első nap nem kerülhetett sor. Késő délután volt, mire a sátrak berendezésével elkészültek . . .

A zászlófelvonásra mindenki úttörő egyenruhába öltözött. A katona a zászló alatt olvasta fel az első számú napiparancsot. A parancs aznap estére foglalkozást írt elő, a téma: a szolgálati szabályzat. Fél nyolckor vacsora, nyolckor táborgyűlés, ezen választják meg a tábor állandó tisztségviselőit, a kürtöst, akinek ugyan kürtöt nem tudnak adni, csak egy tülköt, a gazdasági vezetőt, vagy ahogy Gyalog Anti mondta, a géhást, két szakácsot s egy egészségügyi ellenőrt, más néven felcsert. A katona

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

kérte, gondolkozzanak, ki a legrátermettebb ezekre a tisztségekre.

Takarodó kilenckor lesz . . .

Az eső nem sokkal kilenc után zendített rá, addig csak szemerkélt. Hirtelen jött, Gyalog honvédnek épp annyi ideje maradt, hogy beráncigálja a sorompó mellől a kiállított őrt, s maga álljon a helyére a sátorlap alá.

Az eső valósággal ömlött, a katona pillanatokon belül bokáig érő tócsában taposott. Le is kapta lábáról a cipőt.

Mezítláb körbejárta a sátrakat, zseblámpájával bevilágított a ponyva alá. A fiúk a sátor közepén összebújtak a szalmán, mint a kiscsirkék.

A felhőszakadás több, mint egy óráig tartott, azután, amilyen hirtelen jött a vihar, olyan egyszuszra csendesedett el. Pár percig még szemerkélt az eső, majd az égen a felhők mögül előbújtak a csillagok.

Gyalog honvéd még egyszer ellenőrizte a sátrakat, a ponyva alatt mindenütt megtapogatta a szalmát. Sehol nem érzett nedvességet. Nem ázott be a raktár, s az egészségügyi sátor sem. Az árkok elvezették az özönvizet. A tábor kiállta az első próbát!

Hanem a sátorlap alatt a kimenőruha csuromvizes volt.

A katona fél tizenegykor átadta a szolgálatot a soros őrnek, Csemege Benedeknek, kicsavarta, s a sátorkötélre aggatta a zubbonyát, nadrágját, a nedves alsót, a táskájából kivette a váltás fehérneműt, s befeküdt az egészségügyi sátorba, a két gumimatrac közt a füvön lustán elnyúló Cézár mellé.

Félálomban még érezte, hogy a kutya hozzábújik. Jólesett az oldalának a meleg. Aztán elaludt.

— Megy-a kato-na! Megy-a katona!

Csemege Benedek bal lábát keményen előrelendítette, a jobbat kímélősen, óvatosan emelte utána. Nap közben, amikor a sorompóhoz kerestek kiszáradt husángot az erdőben, megcsúszott a sziklán, s meghúzódott a bokája. De nem szólt senkinek, összeszorította a fogát, s csinálta tovább, amit kellett.

Most, hogy nem látják a többiek, akár biceghetne is, sőt meg is állhatna, behúzódhatna az erdészház eresze alá. De úgy tanulták az első foglalkozáson a szabályzatból, hogy az őrnek a körletben kell tartózkodnia, s csak rendkívüli esetben hagyhatja el azt. A körlet pedig az a hússzor tíz méteres terület, amit a képzeletbeli, még fel sem épített kerítés határol, s ahol sátrak állnak.

Hússzor tíz méter, harminckétszer tizenhat lépés . . . Benedek éppen huszonötödszörre járta körül a körletet.

Kezdett melege lenni. Kigombolta inge nyakán a felső gombot, meglazította a derekán a bőrövet, megigazította oldalán a konyhakésből edzett tőrt.

Az előbb, amikor Anti kiállította, még kimondottan fázott. Igaz, épp első álmát aludta, amikor a katona felköltötte. Aztán a huszonöt kör alatt kimelegedett.

Még huszonöt kör, legfeljebb huszonöt, s újra visszabújhat a sátorba, a meleg szalmára.

— Megy-a kato-na! Megy-a katona!

Újra meglódult. S amikor a második raj sátra mögött jobbra fordult, hirtelen fényt látott felvillanni a völgyben . . .

(Folytatjuk)

AZ ÜLLŐI ÚTRÓL A HIMALÁJÁRA

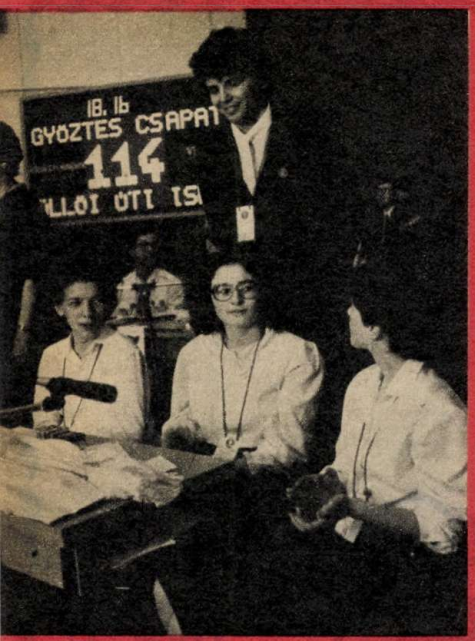

Valljuk meg őszintén: nem sikerült igazán jól az utolsó feladat az általános iskolások Kőrösi Csoma Sándor emlékére kiírt versenyén. Meglehet, a fáradtság tette (akkor ugyanis már hatodik órája versenyeztek a résztvevők), vagy a nagy tét fokozta bénulttá az izgalmat (a győztes díja nem kisebb: hárman, felkészítő tanárukkal a Himalájára utaznak). Szóval vagy ezért vagy azért: erőből kevés jutott egy sírfelirat elkészítésére, amelyen a ma magyar diáksága üzent az egykori vándornak.

Mégis, a zsüri – Péter János vezetésével, s megannyi neves tudóssal sorában – ezt a feladatot is magasra értékelte, ahogy a nézősereget sem bántotta a szavak tapogatózása, s a tény, hogy tizenévesek nem találtak igazán méltó kifejezéseket a Himalájára küldött üzenethez.

Már csak azért sem, mert üzenet volt maga a – verseny. Azzal, ahogy létrejött: kilencszáz magyar iskola, háromezer csapatának, tizennégyezer diákjának jelentkezésével! S ha ehhez hozzávesszük, hogy ezt a hatalmas tömeget egyetlen iskola, a budapesti Akácvirág úti iskola tanárai, diákjai irányították, szervezték, és vezették, akkor már nem tekinthetjük hiányosságnak a nagy szavak mellőzését, sem túlzottnak a díjat, ami a győzteseknek kijárt. Sem a rendezők kitüntetését: a döntő után az Akácvirág utcaiak méltán vehették föl addigi csapatnévadójuk, Kőrösi Csoma Sándor nevét.

S hogy még méltóbb legyen az üzenet-verseny, a Kőrösi-vetélkedő mellé álló felnőttek buzgólkodtak ezen: a Kőrösi Emlékbizottság – élén Sarlós Istvánnal, a Minisztertanács elnökével, a bizottság vezetőjével – kezdettől végigkísérte a versenyt. De ott volt a támogatók között a Művelődési Minisztérium s a Magyar Úttörők Szövetsége is.

A legfőbb érdem persze, a tanároké és a diákoké: olyan tudással érkeztek az Akácvirág utcai döntőre, hogy tizenkét csapatból szinte mindegyik joggal remélte magának a fődíjat. A cinkotaiak még a zsürit is túllicitálták tibeti nyelvtudásukkal, s az érdeklődő bizony kapkodhatta a fejét: hogyan lehetett a viszonylag kevés anyagból ilyen hatalmas tudást összekovácsolni? S nem csupán a döntő tizenkétszer három versenyzője, de mind a tizennégyezer résztvevő (s a versenyt végigkísérő újabb tízezrek) tanulhatták meg Kőrösi Csoma Sándor nagyszerű, munkás, kutató és bátor életének napjainkig ható példáját.
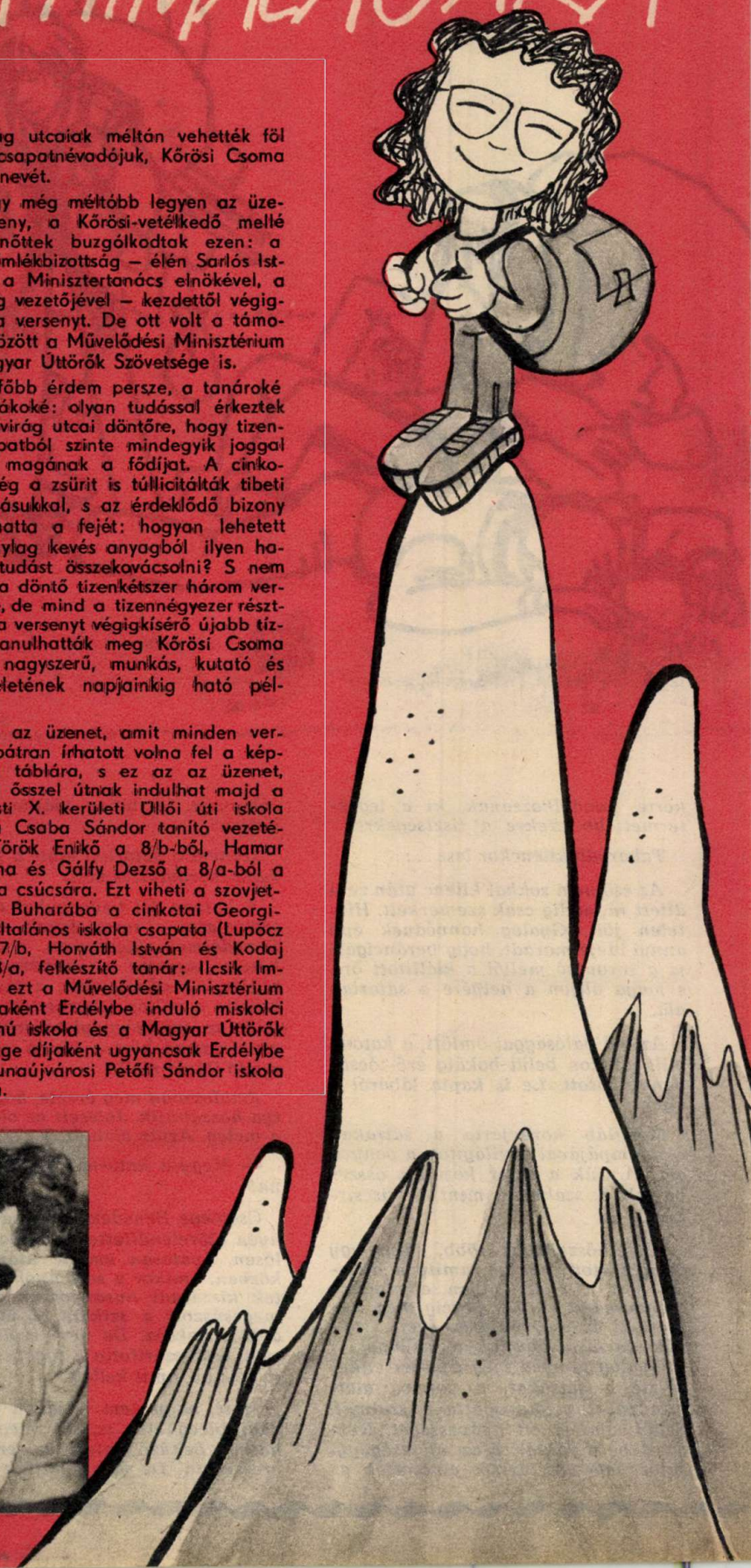
Ez az az üzenet, amit minden versenyző bátran írhatott volna fel a képzeletbeli táblára, s ez az az üzenet, amellyel ősszel útnak indulhat majd a budapesti X. kerületi Üllői úti iskola hármasa Csaba Sándor tanító vezetésével: Török Enikő a 8/b-ből, Hamar Magdolna és Gálfy Dezső a 8/a-ból a Himalája csúcsára. Ezt viheti a szovjetunióbeli Buharába a cinkotai Georgina úti általános iskola csapata (Lupócz Róbert 7/b, Horváth István és Kodaj Bence 8/a, felkészítő tanár: Ilcsik Imréné); s ezt a Művelődési Minisztérium ajándékaként Erdélybe induló miskolci 30. számú iskola és a Magyar Úttörők Szövetsége díjaként ugyancsak Erdélybe utazó dunaújvárosi Petőfi Sándor iskola hármasa.